

308944 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

చెన్న పట్టణము 1917 సం॥ ఆగస్టునెల 21 వ తేది మంగళవారము

No. 118

సంపుటము. ౪.

సింగళనామ సంవత్సర భాద్రపదమాస శుద్ధ చవితి ౪.

సంచిక ౧౧౮

A Majic Cure for Scorpion Sting. సర్వవృశ్చిక విషసంజీవిని.

(8జిప్టర్ల ప్రేమ మార్కు)

586

దుఃఖముతో వచ్చువారు సంశోభముతో పోవుదురు.
గుణము లేదని రుజువు చేయువారలకు రూ 100 ఇవాలి.

ఇది ప్రతి కటుంబమునం దుండి
వలసిన యావృషధము. ఆంధ్ర,
యూనాని, యేష్యులచే పా
ద్రగాంచబడియున్నది. ఎన్ని దినము
లుంచినను చుండు గుణముమాఱదు
లేలునకు మాత్రమే కాక ఎలక
కుక్క, పాము, జిట్టి మొదలగు
విషజంతువుల కాటులకు సుపయో
గించును. వెలపాకట్ 1-కి 0-8-0
పోస్తేజి 0-8-0. 1 డజన్ పాకట్ల
వెల రూ 5-0-0. పోస్తేజి వేణు.

ఒకేసారి 2 ప్యాకెట్లు తెప్పించుకొనువారికి పోస్తేజి ఇవాలి
వర్తకులకు 100 కి 25 రూపాయలు కమిష నియ్యబడును.
చిరునామా:— ధనలక్ష్మి కంపెనీ,
1-8 కంకటేశ మేష్ట్రీ వీధి, సాకారుపేట పోస్టు, మదరాసు.

సర్వజీవన్. (840)

ధాతుపుష్టి మందులన్నిటికీ తల్లి

ఈ దివ్యవృషధము సంశీవితో సమానమైనది. దీని
నేవించినచో వీర్యవృద్ధి, బలమును, ధాతుపుష్టిని కలిగించును.
2. సమస్త మేహములు, నిక్కాక, విస్ఫుత్త, కుష్ఠవృద్ధి,
స్పష్టప్రళయము యింకా మాత్రవార్తలములకు సంభవించెను
అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటలో గాఢమృతిది. (8) రక్త
మును శుభ్రపరచి వృద్ధిబొందించి దేహమునకు కాంతి
తెచ్చును. 4. నగములకు సత్తువనిచ్చును గాన సర్వజీవన్
అనెదరు. ఇది శ్రీలు, పురుషులు, బాలుకు వృద్ధులు అంద
రును ఉపయోగించవచ్చును. యీ ధాతుపుష్టి చూర్ణము
యొక్క మహత్తు నేవించినవారికే తెలియనగును.

వెల టెన్లు 1-కి-2-0-0. పోస్తేజి ప్రత్యేకము.

ప్రాఫెసర్. జి. యస్. నాయుడు,
కలియుగభీమ,
ఒంగోలు. (గుంటూరు జిల్లా)

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము
చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పుల నూర్చును.
పార్శ్వపు నొప్పుల బార
దోలును. వాయువు
పోర్లు పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును.
ప్రతియింట నుండవలసినది.

వసమూలికలచే హిందూ దేశ మందు

తయారు చేయబడు మంచిమందు.

నీవిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము, డిపో, బొంబయి ఆండ్ మదరాసు.

ప్రకటన

శ్రీ మైలవరం బాల భారతీ సమాజంవారు
బెజవాడలో ఈనెల 26, 27, తేదీలను ప్రక్కడ,
కృష్ణలీల, నాటకములు బహు రంగ్యముగా ప్రద
ర్శించెదరు. క్రొత్త సీనరీ చూపబడును.

కే. పట్టాభిరామయ్య సెక్రటరీ
(854) బాల భారతీ సమాజము, బెజవాడ.

ఇంగ్లీషు

మోటరు యంత్రవిద్యాల

3-24 పాటర్నురోడ్డు, మాంట్యూరోడ్డు.

ఆంగ్లముచే ఆంగ్లములకు ప్రశ్నోత్తరములు కలుగ
జేయబడును. 820

వైవారికి దరఖాస్తు చేసికొన వలయును.

ఆదిపచ్చికాన లెక జున్ను

తులం 1 కి రూ. 3-8-0

శేపాళేశ్వర కన్నాది, మంచిది తులము 1-కి ...	30-0-0
కుంకుమ పువ్వు తులము 1-కి ...	2-0-0
పచ్చకర్పూరం ,, ...	2-0-0
గోగోజనము, మంచిది ,, ...	7-0-0
రసభస్మము తులము 1-కి ...	0-10-0
బాలామృతము సీసా 1-కి ...	0-12-0
తాంబూలమాత్రలు, సువాసనగా నుండును 50-కి	0-8-0

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు, బొంబాయి.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయల్పొప్పులు, ఫిలుములు - డిరాలు - గ్యామడివ
హులు - బొమ్మల కాళ్లులు - గాగడి పుస్తకములు విక్రయించె
తమ కార్టలలాగు కావలెనా? (592)
వి. ఈశ్వరప్ప అందు సచ్చు, విశాఖపట్టణము.

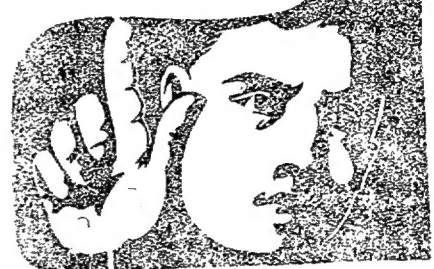
అనిలైన్ చాయలు - లగ్గి రేడ్ (బెర్లిన్)
బెన్ జో - పర్పెల్ (బెర్లిన్)
కాంగోరేడ్ (బేయర్)
టిన్ను 1-కి టెన్లులు 8 గలది.
పర్పెల్ 4 (B.N.) కి సెవాచాయ
టిన్ను 1-కి అవున్నులు 20 గలది.
కొనుట వైవిధ్యము:—
సాలే మహమ్మద్ హాజీ, యిబ్రహీం కంపెనీ,
791 నెం 248, 249 ఎస్ ఫ్ నేడ్, మదరాసు.

హెచ్.టి. మహమ్మద్ అందు కో,
[723] మదన్ పురా, బెనారస్ సీటి.
కాశీలోనుండు అనేక పట్టు, జరి విచిత్రముయిన
మంచిపస్త్రులు వీరుబహుచవుకగ సప్లయిచేతురు.
ఒకసారి ఆర్డరు యిచ్చుచూచినచో తమకే
తెలియగలదు.

అద్భుతనివారిణి.

126

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి
ఎలెక్ట్రిక్ టానిక్ నెరల్సు

ఇది బలహీను
లకును నీరసు
లకును మందు.
నిద్ర లేకుండు
ట, జ్ఞాపకము
లేకున్నవగును,
మెదడు బిమ్మ
గా నుండుట,

పనియందెంతమాత్ర మిచ్చలేకుండుట, విస్మత్తున, బలహీనులు,
ఆయాసము, కుక్కనప్తముపోగొట్టును. విద్యార్థులకు, ఉపాధ్యాయులకు
గుమస్తాలకు వర్తకులకు, సుశోన్యాధులకు, మొద
లగు వారికి ప్రశస్తమైనమందు; బలమును గలిగించును. అనేక
వేలమంది ఇందుచలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే
ఒక బుడ్డిని కొని దానిమోస్తరు ఒకమారు పరీక్షింపును.

25 మాత్రల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0

40 ,, ,, 2-0-0

నవీనము! పరిమళ ద్రవ్యముల గాఢ సహజము!!

ఆట్టో దిల్ బహార్

నలుకెర్రముగాన కొంతకాల ముండునట్టి అపూర్వ
వాసనయును కలదు. ఆర్కకహార్ సారాయి మొదలగువాటికి
యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొ
క్కాయి వైనగాని 2-3 చుక్కలు విడిచినంతట ఒక నందన
వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాసనను అను
భవించ వచ్చునో అంత అనుభవించును. ఇతర వాసనలు యే
వేనియండినా యీ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క వాసన ప్రాధా
న్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి వ్రాసి పంపును.

వెల 1/2 డ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ 0-8-0 } వి.టి. చార్జీ
,, 1 డ్రాము బుడ్డి 1 కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
,, 1/2 అవున్నుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రశ్నోకము

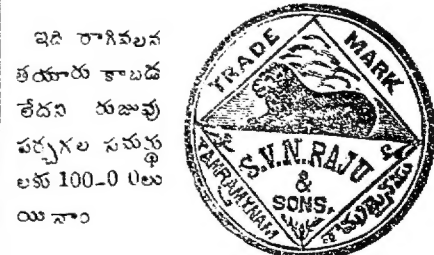
ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్ అండు కెమికల్ కంపెనీ,

నెం 155, జుమ్మామసీదు వీధి, బొంబాయి.

మదరాసు యేజంటు:- మెహతా పురుషోత్తం మూర్తి

వైవానిబారు సోడ్, మదరాసు

తామ్రమైనము

ఇది రాగివలన
తయారు కాబడ
లేదని రుజువు
పర్వతల సువర్ణ
లకు 100-0 లు
యినాం

గుణమిచ్చు
నియతల
యొక చెల్లిం
చిన సామ్య
తిగి యిచ్చి
వేసెదము.

అన్ని చర్మరోగములకు, చుచ్చలకు, పావలకు విశ్వామధము.
ఇది యెట్టి కఠినమేహవ్యాధుల నయినను ఆతియోతిము నయి
నను తీర్చించిన సుఖవ్యాధులచే కలుగు హానల నయినను రాను
వాణములతే ఖండించి యోవననంతులగా చేయును.

1 కి 100 మాత్రలు 10 0-0 2 కి 100 మాత్రలు 4-0-0

సగము బుడ్డున్ను ఇవ్వబడును.

యస్. వి. యస్. రాజు అండు సన్స్

(778) 27, ఎలిఫెంటు గేటు వీధి, మదరాసు.

ప్రాంచి:-లక్ష్మీనరసాపురం అనపర్తిపాట్లు, గోవానగిల్లా

కోయంబత్తూరు బ్రాహ్మణేతర సంఘావేశము

అధ్యక్షులగు పి. రామా రాయణేంగారి
(ఎం. ఏ.) యువన్యాస సంగ్రహము

(గత సంచికానుబంధము)

హోమయూరను మనమేల వ్యతిరేకులము?

ప్రస్తుతకాలమున బ్రాహ్మణేతరులందరూ హోమయూరను ప్రతికూలురగు నుండటము గతంచేమి? మన మందఱమును యుత్సాహపూరిత మానసులగు సంస్కృతము. హోమయూర యొక ఆర్యముగ నుంచుకొని, క్రిమానునాణ మగు రాజకీయ సంస్కరణములవలన దానినంద యత్నింప వలయునని వన ఆధిప్తాయము. బ్రిటిషు గాజనీతిజ్ఞులు నూడ యీ ఆర్యమును మనమనోహరిన నెలకొల్పి ప్రోత్సహింపచున్నారు. కావున, హక్కుముతోడను, ప్రైవటుతోడను, యోజితోడను, వనము నేచియన్న యెడల యీ ఆర్యము మనకు శత్రుకాదు. తత్వము మే హిందూదేశమునకు వ్యవహారము మొనంగిన యెడల, బ్రాహ్మణేతరజాతులన్నియు తమ భూస్వామ్య భావనలన్నియు నకు పాలగుటయు, బ్రాహ్మణేతరుల గుర్తికీ గానకులగు వారే బ్రిటిషువారి స్థానము నాక్రమించుటయు తటస్థంప గలదు. వ్యాప్తమున హక్కుదగ్గమునను, మనవు కానించిన పక్ష తిని జాతీయ కిర్యాధానవాంఛయు, ఆంగ్లభాషకు ఆస్రా ముఖ్యములలో శ్రేష్ఠ సంస్కృతి భావను పునరుద్ధరణ వలయు ననుటయు, మున్నగు ప్రయత్నములన్నియు ప్రాచీన పరిశ్రమ లను నుప నెలకొల్పటకే చేయబడుచున్నవని నాదృష్టికి వచ్చును. ఏమియన్నియు హిందూదేశమున బ్రాహ్మణుల పరిపాలనమునకు తోడ్పడి, వారి ఆధిక్యము మగల నెలకొల్పి ననుటకు సంభవములేదు. ప్రస్తుతము బ్రాహ్మణులతోను మత, సాంఘిక, రాజకీయ సంస్కరణముల గాంచి దూర దర్శులగు బ్రాహ్మణేతర నాయకులందరూ యిప్పట్లున వైక మత్వముతో కక్షంపక పోయియెడల, యీ సంఘములు తక్షణ హింసమై పోవునని అభిప్రాయపడిరి.

మన తీర్మానమునకు కారణములగు విషయము లిక్కడ నేకములు గలవు. పూర్వము జాతీయ మహాసభ మిత్రవాదుల నాయకత్వము క్రిందనుండి గౌరవముగ కృషిసల్పుచుండెడిది. వీని ఆజ్ఞలకు ప్రభుత్వము వారు లొంగియుండుటకై సాత్విక నిరోధము నుపయోగించెదమని చెబుచు నాచారము, నానికి లేదు. ఆ మహాసభ సంప్రదించు న్యాయ సమర్థ విధానముల ననుసరించెడిది. దాదా భాయి ఛాకోర్, ఎస్. హి జి. సామెతా, ఛాకోర్లేగార్ జాతీయమహాసభకు క్రమపద్ధతులవడపించిరి. ఇందుసంప్రకృత ప్రాతినిధ్యము గానకును యీ కథాకార్య విధానములనెల్లగును మిగుల నాత్రుతతో తిలకింపుచుండెడిది. వీని కా కార్యక్రమముతో నేకీభవించని వారువైతము, వారి అభిప్రాయములను గౌరవ పూర్వకముగ నాచుచుండ వలయును. వారి జాతీయమహాసభ విద్యాధికులకు వలయు విషయములను గూర్చి యే వాదించుచు కాలము వెడలబుచ్చుచున్నది. జన సామాన్యమునకు పునఃకృష్టికరములగు విషయములంతగ నిండు తిలకింపబడుటలేదు. సాంఘికమర్యాద లిందు కష్టములైనవి. భారతదేశము జాతీయత సందేహయునెడల, మెక్కుడు జ్ఞానసంపన్నములను, నాగరికత్వవ్యక్తము నందినట్టియు సంఘములు జనసామాన్యముతో కలసిపెరిసి వర్తించుండ వలయునని విచారించుచు స్థితియందుంచుకొనవలయును.

ఈగవ్యనుగూర్చి జాతీయమహాసభ యుద్ధాసీసత సంది యుండుటచే, జనసామాన్యాభివృద్ధి నభివృద్ధిపరచిన వారందరికిని మిగుల విచారము వొడముచున్నది. అందుచే హోమయూరను ఉద్యమ ముద్ధవించకపోయినప్పటికిని, జాతీయతా నిర్మాణమున జాతీయమహాసభా విధానములతో నేకీభవింపనివారెల్లరును యీ బ్రాహ్మణేతరద్యమమును మొదటిదియే యందురు. అధునిక పద్ధతుల ననుసరించి, యొకకక్షమువారు ప్రత్యేకముగ విద్యుంధము గాంచుట ఆభివృద్ధిగా నేరదు. కాని దేశములోని అన్ని జాతులను యొకముగ కక్షుడయము గాంచుట నే నడచుగు ఆభివృద్ధి యనబడును. జాతి భేదములు గల దేశమున సంప్రదించు ప్రజా స్వామ్యాభిప్రాయములకు తావు లేదు. అన్ని జాతులను ఆభివృద్ధి గాంచుటకు తగిన సౌకర్యముల నొసంగి, మార్గ నిరోధకములకు రూపుమాపి, దేశాభివృద్ధికి పాటు పడుట యే యీ ప్రజా స్వామ్యాభిప్రాయ తత్వము. మనయుద్యమము ప్రజా స్వామ్యాభిప్రాయ పూరితమైనది. ఈ యుద్ధేషము సంప్రదముగ వలవంత మగుటకు, మన ఆధ్యాత్మికాభివృద్ధికి పాటు పడుచున్నామని పేరిడికొని, మనలను బానిసలుగా చేసిన వారి అధికారము నుండి మనము తప్పించుకొన వలయును. ఈ నాతీయద్యమ ప్రారంభమున కిది యొక కారణము.

కోయంబత్తూరు నివాసులగు పి. కింజుల కనేక కా కణములుండ వచ్చును. బహుశః యీ పక్షమున నున్న మోహులేని ఆర్యము సరణులగు వారికి తోడ్పడుటవలన మిగుల నష్టము కలిగియుండవచ్చును; మీ అభిప్రాయములు ప్రబలమగుటకు వలనుపడకపోవచ్చును. మూడు, నాలుగువారములకు బూర్వమిచ్చట జరిగిన యొక స్థానిక విషయమును నేను మీకు చెబుపబూ నెదను. శ్రీ సెంట్లెండు ప్రభువుగారు తమకుచేసిన మహోపకారములకు కోయంబత్తూరుమండల నివాసులందరూ తమనాయకుల యాజమాన్యమున తమకృతజ్ఞతను వ్యక్తపరుప నొక సమావేశముగ గావించునెంచిరి. ఆసమయమున హోమయూర వారు లేమి చేసిననొకటిరి? మన అందరికంపెను హోమయూర వారులే శ్రీవారికత్తుడు కృతజ్ఞతను నాపవలసిన కారణమున్నది. సెంట్లెండు ప్రభువుగారు మదారస్థభావులగు పరిపాలకులు. మీరు విద్యాధికుల ఆర్యములకై యెంతో పాండించుటకై ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. బాగతీయ ఉన్నతస్థాయి మూర్తులగంభ్యుల అయిదువందల మెచ్చుటకు మీరే కారణభూతులు. వీరిప్రోత్సాహమువలననే ప్రభుత్వమువారి కార్యదర్శికి నొకభాగతీయము నియమింపబడెను. రివిన్యూ బోర్డులో నొకభాగతీయ సభ్యుని నియమించుటకు మీరే కారకులు. శ్రీ విద్యాభివృద్ధికి మీరసాధారణసానుభూతిని వ్యక్త పంచి, శ్రీకళాకాలను స్థాపించిరి. పారిశ్రామికాభివృద్ధికి తోడ్పడిచి, మీరు వస్తుప్రదర్శనములు మున్నగువానిని నెలకొల్పియున్నారు. ఇట్టి మహోపకారముల కన్నిటికిని శ్రీ వారికి కృతజ్ఞతావ్యక్తముల జూపుటకుబదులు, హోమయూర వారు వారిని ఆసాధారణముగ నెదిరింపుచున్నారు. వీరి యుపకారముల మరచి, సెంట్లెండు ప్రభువుగారి అధికారకాల పరిమితిని మెచ్చుచేసినందులకు ఇండియా కార్యదర్శిగారికి వందనములన్నించుటకై సమావేశమైనవరులగుమందగ శ్రేణి. ఇట్టి వారల్గురంభ్యాకులైనప్పటికిని, మీరు ఆసంభ్యాకులగు వారల తీర్మానముల గారవించుటకు బదులుగ, వారి నలక్ష్యముచేసిరి. ఇట్టి చిన్న విషయములలో నైతము బహుళ సంభ్యాకులు చేక్షింపక తమ అధికారమును చూపవలసిన యవసరము కలిగినది. ఇంక నేదేశమునగూడ వాచాలత కలదను కారణమున స్వల్పసంభ్యాకుల కిట్టి యధికార మొనంగబడలేదు. ఈ విషయన, మన హక్కులను, మన విధులను పూర్ణముగ గుర్తెరింగి, మనము బహుళ సంభ్యాకుల మగుటచే మన నిజస్థానము నాక్రమించుట న్యాయమని తీర్మానించుటకు మనమును, మన ప్రభుత్వమువారును కారకులు. కోయంబత్తూరు మండలవాసు లిల్లు ముందంజ చేసినందులకు ఈ రాజధానియందలి బ్రాహ్మణేతరులందరూ కృతజ్ఞులు. ఏదియెట్లు జరిగినను భావిసంతతివారు మీ పట్టుచాల కృతజ్ఞతను చూపగలగుదురు. మనము సక్రమవిధానముతో పనిచేసిన గాని మన పనికొనసాగదు.

ఉద్దేశ్యము.

మనది కేవలము సాంఘికోద్యమము. బ్రాహ్మణేతరుల నందరి నొకసంఘముగ చేయగోరెదము. ప్రస్తుతమున్న సాంఘిక భేదములనున్నట్టిని మనము తొలగింపగోరెదము. ఆంగ్లపరిపాలనాపద్ధతుల సప్రజాదును అంత్యజాదును గూడ సమానముగ ననుభవించునట్లు కావలెను. కానముఖ్యముగ నిర్ము జాతులవారికిగల ఆసౌకర్యములను మనము తొలగింపవలెను. మనము మతసంస్కృతముగాము. సంఘసంస్కృతము. అందులకు విద్య ముఖ్యముగ కావలెను. పామరజనులకు జ్ఞానాతిశయములను కలిగింపవలెను. విద్యాధికులు తమ సంఘమువారి విద్యాభివృద్ధికి మాత్రమే ఇంతవరకు పని చేసిరి. పాటక వర్ణములకు చేరిన శ్రీపురుషుల విద్యను నేక్షించిరి. కాన మన మిప్పుడే కార్యమునకు గడంగవలెను. కాన సుఖభవనము జరుగుటకే గాక దేశము ధనవంతమగుటకు గూడ సాధనములగు కల్పకలను మన మిప్పుడు పామరజనులకు నేర్పవలసియున్నది. ప్రాథమిక పారిశ్రామిక పారిశ్రామిక వ్యవసాయక విద్యల సత్వవసరముగ మనము నేర్పవలెను. జపాను దేశమున ప్రత్యేక స్వాతంత్ర్యములు గలవారు తమ స్వాతంత్ర్యములను వదలుకొనిరి. కాననే ఆ దేశమున సంతస్వల్యకాలమున సత్వధికమగు సభివృద్ధి కలిగినది. మనము గూడ సభివృద్ధి మొనర్పవలెను. పామరులకును శ్రీలకును విద్య నేర్పవలెను. ఈ విషయములందు దొరతనమువారు మన కెంతయును తోడ్పడ గలుగుదురు.

విద్యానిధి.

బ్రాహ్మణేతరులు సహజముగ భీషంపన్నులు గానను నింది నిరాధారము. మనకు సౌకర్యములు లేవు. ఉండినో మనము వెనుకబడువారము గానని నేను ఖండితముగ నుడువ గలుగుదును. ఇందులకు మనము ధనమును సమకూర్పవలెను. ఈనిధికి మనలో జమించారులు మున్నగువారును దొరతనము వారునుగూడ తోడ్పడగలగుదురు. విద్య వ్యాపించిన సమ భావము విస్తరింపగలదు.

అర్థికము

మనము దేశమును ధనవంతమొనరింపవలె నని ప్రాచీన విధానములను పరిశ్రమించి నూతన విధానములకు గడంగవలెను. ప్రజలలో ఆత్మవిశ్వాసమును స్వయంసహాయమును కలిగింపవలెను. పరిశ్రమలను వాణిజ్యము నభివృద్ధిపెందింపవలెను. పోటీవలన చిన్న పరిశ్రమలను గృహపరిశ్రమలను అంతరించినవి ధనలోపములేదు గాని ప్రజలకు సహాయములేదు. పొంబాయిలో ముదట ప్రారంభింపబడినపుడంతగా ధనము నిక్షేపింపబడలేదు. కాలక్రమమున సహకారాని విధానములవలన వారిధనము కోట్లకొలది విడియోగింపబడెను. ఈరాజధానిలో ధనవంతులెందరోయున్నను వారు తమధనము నట్లు వినియోగింపలేదు. నాటుకోటిపెట్టు చాల ధనవంతులు. వారు భవధనమును దేవశములకును సుత్రములకును వినియోగించి దృఢకాయలుగ సోమరుల నొక సంఘమువారిని పోషించుటయును వినియోగించుచున్నారు. ఇట్లే విద్యాధికుల లాభమునకే పలువురు ధనవ్యయము చేయుచున్నారు గాని పామర జనులను గూర్చి ఎవ్వరు నాలోచింపలేదు. పరిశ్రమలు నూతన విధానమున సభివృద్ధి నొందిన వ్యవసాయముగూడ సభివృద్ధి నొందును ఇది చాల ముఖ్యనిషయము. ఇది స్వలాభము నర్థించియే మనము చేయవలెను. మనము ఉత్పాదక సంఘములకు చేరిన వారము.

స్వపరిపాలనము

ప్రస్తుతము హోమయూర పనికిరాదు. బ్రిటిషుపరిపాలనము లాభకరము కాదని హోమయూరలనిన నందురు గాక లాభకరమని మనకు సంప్రదించిన విశ్వాసము కలదు. కావలసిన సంస్కరణములు బ్రిటిషువారి అధికారమును తగ్గింపకుండ మనకు పరిపాలనమునందకి ప్రవేశమును కలిగించునవిగా నుండవలెను. స్వపరిపాలనము నాదర్శకముగ మనము నంగీకరింతుము గాని అది క్రమక్రమముగ లభింపవలెను. మనము కోరునని ముందు తీర్మానములవలన మీకు తెలియగలవు. మనకు చాల గాజకీయ స్వాతంత్ర్యము లొసంగబడును. అధికారవిభజనము కానన సభ్యుల సంఖ్యకు మోచింపుచుట స్థానికస్వపరిపాలనమును పూర్తిగ మార్పుట మున్నగునవి జరుగగలవు. సంఘవ్యక్తి ప్రాతినిధ్య మొనరింపబడునని వినుటకు సంతసించుచున్నాము. అట్లు జరిగినగాని పిలువెదు. ప్రభుత్వోద్యోగములు గూడ తరమువారిగా నియమింపవలెను. మనకు ప్రభుత్వోద్యోగములు గాజకీయములను జీగనాధారములు కావాలవుగాని అట్టి అధికారముండిన గాని ఏసంఘము సభివృద్ధి నొంద జాలదు. ఈసంఘాభిమానమును మతముల పట్టుదల యనంతమైపిచ్చుట అన్ని సంఘములవారును కలసి పనిచేయుటకు పిలువలగును. దొరతనమువారే గాజకీయ సంస్కరణములను ప్రారంభించుచున్న మనమిప్పుడు వారిని కోరియుండము. అయిందండులో తప్ప నిపుడెచటను అట్టి ఆందోళనయు జరుపబడుటలేదు. మనదేశమున మాత్రమే మనమిత్రు లట్టి గూండోళనమున కిదియే తగిన సమయమని ప్రారంభించిరి.

ఆంగ్ల ప్రభుత్వము-మన కక్ష్యము.

న్యాయ ధర్మ స్వాతంత్ర్య సంరక్షణము కొరకు మిత్ర మండలివారు వారి మిత్రులును పోరునలుపుచున్నారు. బ్రిటిషువారి విజయమే మనకు చాలముఖ్యము. కాన మనము సర్వశక్తులను వినియోగించి వారికి తోడ్పడవలెను. వారిబలములననే మనకింతవరకు యుద్ధమువలన కలుగు తొందరలేమియు తెలియుటలేదు. భారతీయ సేనలోని మన సోదరులు రణరంగమున పోరి మనకు చాల యశమును గడించిరి. అట్లు రణరంగమున కేగని వనముగూడ నిర్వర్తించదగినవిధి కలదు. బ్రాహ్మణేతరులమగు మనము యుద్ధనిధికి యుద్ధయుణమునకు ధనము మొసంగుచున్నాము. మిరందరునుమామూలు సేనలో విస్తారముగ చేరవలెను. విద్యాధికులను దేశరక్షకు సేనలో చేరగోరగా వారంతగా చేరరయిరి. అయినను మనకిప్పుడది అప్రస్తుత విషయము. మిరిపుడు చేరితిరేని మీప్రాచీనుల కీర్తిని నిలుప గలుగుదురు.

సమాప్తి

నేడు హిందూదేశము సుతూభితమగు సముద్రమునలె నున్నది. ప్రస్తుతము మనము సుయజ్ఞులమై చరింపవలెను. త్యాగమును సేవయును మన ధర్మములుగా నుండవలెను. ఎట్టి త్యాగమైన నిపుడధికము కావాలదు. స్వలాభముగాని తాత్కాలిక సౌఖ్యము గాని మనలను నిరుత్సాహపరుచునవి కావూడదు. మనము నాగలిని బట్టితిమి. వెనుక చూడకుండ పని సాగింపవలెను. మన నాయకులు ధీమంతులు. దొరతనమువారు మన మేలు కోరువారు గాన మనము పురోగమన మొనరించి విజయమును బడయవలెను.

దేశసంరక్షక బలము

భారతీయులు

నర్. పి. ఎన్. శివసామియ్యయ్యగారు మా కిటుల వాయించుచున్నారు:-

తెలంగాణలో పటాలమునకు వెయ్యిమంది సైనికులుండవలయును. ఆగస్టు 11వ తేదీనకు సైన్యమునకేర 1157 దరఖాస్తులు చేరినవి. ఈ దరఖాస్తుదారులలో నెండు రకపు లందులో చెప్పవలయు. జాతిమానుష్య వరకు చెప్పవులలో 85 వ దరఖాస్తుదారు పరిశీలించబడిరి. సైన్య సేవార్లు లిందు లో 22 వ మాత్ర ముండెరి. తక్కినవారి దరఖాస్తులు త్రోసి వేయబడినవి. దరఖాస్తుపైని వీరిలో 38 రకు భాతికాలత సరిపోయినది గాదనియు, 4వ తక్కువ పాడవుండెననియు, 7వ భాతి, పాడవులలో లోపముగ నుండెననియు, మున్నగు సమాచారము తేలినది. ఈఫలితములబట్టి సైని వివరింపబడిన 1157 మంది దరఖాస్తుదారులలో నెండు లక్షలవరకుగో యూహించవచ్చును. అత్యధికమగు వెయ్యిమంది సైనికులు జత పడరు. సైన్యములో చేరుటకు దరఖాస్తు పెట్టుకొన నొసగబ డిన కాలపరిమితి యీనెల 28వ తేదీతో సంతకగును. గనుక అస్పృహదీయులగు యువకు లెల్లరును సైన్యమునకేర ప్రార్థితు లు. తలిదండ్రులును, సంతకులును, తమ యువకులను రక్షణ సైన్యములకేర ప్రోత్సహించుతు గాక!

సైన్యమునకేర నిచ్చించియుండు యువకులు కొందరు నన్ను విశేషముగ ప్రార్థించియున్నారు. వీరిప్రార్థనల కన్నిటికిని యిది వరలో సమాధానమిచ్చియున్నాడను. గాని సహసాధానముగ నడుగబడు కొన్ని ప్రార్థనలు కిట సమాధానమిచ్చుట సమంజసము.

జీల్చిత్తములు.

శిక్షణ కాలమున ప్రతి రిక్రూటునకును నెలకు 11 రూ॥ లు జీతమియ్యబడును. నామిత్రులగు యువకులీ మొత్తమును జీతముగ బావింపక, జీవనాధారముకొరగ కొనగబడుద్రవ్యముని యోచింపవలయును. భారతీయ సేనలలో యాహారదాగ్ధముల నొసగు విధానము మనవారలకు సరిపడదని యోచించి, ఆహారదాగ్ధములకు మారుగ నెలకు కొంత ద్రవ్యము నెయిచ్చుచుండవలయునని దొరతనమువారికి విన్నవించితిని. నావిన్నప మామోదితమయ్యెను. ప్రతిసైనికునకు నెలకిసంబంధమున ను మారు 7 రూ॥ లీయబడవచ్చునని తలచెదను. తమ జీతమునుండి రిక్రూటులు ఆరేడురూపాయలు వేసికొనినచో వారు నుఖముగ భుజింపవచ్చును. మరెవరు నులనెట్టి జోక్యమును కలుగ జేసి కొనబడను. మాంసాహారమును గొనువారికి ప్రత్యేకపు ఏర్పాటులు చేయబడును.

వైద్య పరీక్ష.

తమ దరఖాస్తు లంగీకృతమైన సంగతి తమకు తెలియ లేదని దరఖాస్తుదారు ఫిర్యాదు చేయుచున్నారు. నిబంధనల నన్నిటి పాటించిన ప్రతిరక్రూటు మొక్క యు దరఖాస్తు సైని కాధికారులు సున్నించెరి. వైద్యపరీక్ష జరిగిన పిమ్మట తక్షణితి ములనుబట్టి సీనిలంగీకరించునదియు, తేనిది గుని శిక్షయగును. వైద్యపుపరీక్ష శిక్షణమె జరుగునట్లు ఏర్పాటు లొనర్పబడును. దరఖాస్తుదారు క్షీంకతి నోటిసుల ద్వారా తెలియజేయవలయును. కళాకాలా విద్యార్థులు కొందరు నెలపుదినములలో దరఖాస్తుల నంపి యున్నందున, వారలకు కొంత యిబ్బందియున్నది. వారు ప్రస్తుతిము వేరొక మండలమున నుండుట తటస్థింపవచ్చును. గనుక వీరిసౌకర్యము నిమిత్తము ప్రతిమండలపు ప్రధానస్థాన మునందును వైద్యపుపరీక్ష జరుగునట్టి ఏర్పాటు చేయబడెను. జిల్లా ప్రధాన వైద్య ఉద్యోగి వీరిలను పరిశీలించును. లేక సివిల్ సర్జనుగల ప్రతిస్థలమునందును వైద్యపుపరీక్ష జరుగ వచ్చును.

తరిఫియతు స్థానములు.

తరిఫియతు స్థానములు మరెన్నిటి సేర్పరప వల సినదని ప్రజలుకోరియున్నారు. గాని జోధులు లభ్యముకాక యుండుటచే నొక స్థానమునకంటె నధికముగ సేర్పాటు చేయ వీలులేదని దొరతనమువారినియున్నారు. సంరక్షక బల భార తీయకాఖా శిక్షణ స్థానముగ తిరుమనాపల్లి నగరమేర్పాటు చేయబడినది. తరిఫియతు కాల మెప్పటినుండి ప్రాచీనమగునో చెప్పవలయుగాని నెట్టెంబరు అక్టోబరు మాసములలో ప్రాచీన భము కావచ్చును.

శిక్షణ కాలము.

కళాకాలా విద్యార్థులకు శిక్షణ కాలమును గూర్చి కొంత యాత్రము గలదు. వీరిలకు 1918 సం॥ మార్చి ఏప్రిలు మాసములలో పరీక్షలు జరుగును. తెరిఫియతులోనున్నచో, వీరి విద్యాభ్యసనమునకు భంగము కలుగును గనుక వీరిల శిక్షణకాలము ముందు జనవరి మాసములోపున ముగియు నిమిత్త మేర్పాటులు చేయబడును. న్యాయశాస్త్రాభ్యసకులకు కొం దరు విద్యార్థులు అక్టోబరు మాసమున పరీక్షకు వెళ్ళవలసి యుం డును. గాన వీరు రెండవ భాగపు సైనికులలో జేరవచ్చును. జనవరి లగాయతు యాభాగపు సైనికులు శిక్షకులగుదురు. తిరుయకాసమును జూయకొని నూవిద్యార్థులు శిక్షణకాల మును నిర్ణయించు కొనినచో, సాధ్యమగునంత వరకు వీరిసౌ కర్యము లాగయవలయు. వైద్యపరీక్షజరిపి, పరీక్షకు లెందరు రిక్రూటు నెమ్మగుట, వారి సంఖ్యనుబట్టి శిక్షణభాగము లేర్పా టుచేయవలయు. పరీక్షలో 500 మందియె అప్తులని భావణ చేయబడినచో, రెండుభాగముల క్రింద వీరిలకు శిక్షణ మొనగ బడును. మూడవ భాగముండనేరదు. కనుక న్యాయశాస్త్రాభ్యాసకులు మూడవభాగ సైనికులశిక్షణము వరకు వేచియుం డ నవకాశముండక పోవచ్చును.

విశ్వవిద్యాలయ పటాలము.

విశ్వ విద్యాలయము వారు 250 మందిని గూర్చినచో నాపటాలమును విశ్వవిద్యాలయ పటాలముని పేరిడబడును. విశ్వవిద్యాలయపు టుద్యోగులనుండి యీ పటాలమునకు ద్యోగుల సేర్పరపవలయును. ఇట్టియుద్యోగులలో ఆధున మొ కడైన అంగ్ల ఉద్యోగియై యుండవలయును. ఒక ఉద్యోగి యధీన మన నుండవలసినంతయందని యొకకళాకాలగూర్చిన యెడల ఆ కళాలకుండి యొకవ్యక్తి నాపటాలమునకు ఉద్యోగిగ నే మింపవచ్చును. మోటారు బై సి కి లు వర్గమును గూడ జేర్చదొరతనము వారు సన్నద్ధులు. పరువారుగురు స్వంతబై సి కిలుబండ్లతో వచ్చినయెడల సీధాగ మేర్పాటు చేయవలయు. విశ్వవిద్యాలయ పటాలమున సైనికులు జేర్చుటలో సిక్రిండి వి ధానమునవలంబించవలసినదని దొరతనమువారికినూచింపబడెను. వృత్తివిద్యలనొసగు కళాకాలలలోని స్నాతకులు (2) కొత్తగ కళాకాలముండి వెలుండెన స్నాతకులు, (3) ప్రైవేటుగ జగు వుకొనుచుండిన అందరు గ్రాడ్యుయేటులు, ఇంటియ గాక యూనివర్సిటీ పటాలపు సైనికులను జనేరవలసి, ఏప్రిలు 15-వ తేది (1918) వరకు శిక్షణమునకు రప్పించగూడదని కొరబడెను.

స్వదేశసంస్థాన పాఠశాలలు

ఇట్టివారి బియ్యన చేరకూడనట్లు ఇండియా దొరతన మువారి తలంపు. కాని తమ నిశ్చయమును తిరుగ నాలోచింప వలసిన దని దొరతనమువారికి విన్నవించబడెను. అధునము విద్యాభ్యాసము మున్నగు కార్యములపై బ్రిటిషు ఇండియాలో నున్న పాఠశాలనైన నీ సైన్యమున జేరవీయువలసిన దని దొరతన మువారికి విన్నవించబడెను. అనుకూలమగు సత్తరవులు వెలుండెనచో, నవి ప్రకటింపబడును.

దొరతనమువారి సేవకులు

దొరతనమువారి సేవకులు సంక్షణబలమున చేరి, శిక్షణమునకుగాని యుద్ధ సేవకు గాని రప్పించబడినయెడల సివిల్ ఉద్యోగముల నిండు జీతము లిచ్చివేయవలయు. సైగా వీరి యు ద్యోగపు హక్కు భంగపడదు. అక్రింగు ఉద్యోగములకు గూడ నిట్టి విధానమె వర్తింపజేతురని నాతలంపు గనుక సైన్యమున జేరుటవలన విద్యాభ్యాసకంటె దొరతనపు టుద్యోగులకె చాల లాభమున్నది. విద్యాభ్యాస బలమునకంటె నీ సైన్యములయందు ఉద్యోగిబలము నిశేషముగ నుండవలయును.

ఇనుపదారి యుద్యోగులు.

దక్షిణ ఇండియా ఇనుపదారి యుద్యోగుల పిష నామున దొరతనమువారు యుకొన్ని సౌకర్యములు నొనర్పినట్లు తెలియ వచ్చినది. మదరాసు దక్షిణముపరాప్త యినుపదారి యుద్యో గులవిషయమున గూడ నిట్టిసౌకర్యము లొనర్పబడును.

దొరతనమువారి సేవ నిమిత్తము ఉద్యోగుల సేర్పరప సమయమున, దేశసంరక్షణ సేనయందు దరఖాస్తుదారు గడ పిన కాలముగూడ గమనింపబడును.

యూనైటెడ్ భారతవర్షము వ్యవస్థాగాభివృద్ధియను దృష్టిపథ మున నిడికొని లేదనుకూలముగ దేశసంరక్షక బలమున నిరివిగ జేరును గాక. —మదరాసు మెయిలుపత్రిక.

సాంఘిక వునర్వి రాణము.

విషపుగోరు గాఁ అధ్యక్షతక్రింద 'ఆత్మసద్గుణగమున జరిగిన సభయందీటు నిర్ధారణ చేయబడినది.

- (0) ప్రతిమానపునకును జీవనస్యాత్మకత్వము గలదు. అనగా అన్నరత్న గృహములుండ వలెను. పారిశ్రామికముగ ప్రతివ్యక్తికిని వేతనమును బడయుట కన్యతగలదు. వేతనమునగా నామ మాత్రముగాదు. సామాన్య జీవనమునకు తగిన వేతనము. (2) కాన పనిచేయు వర్తకులకు వారికందరకును పనులు లభించవలెను ప్రతివ్యక్తికిని విశ్రాంతికి హక్కుగలదు. విశ్రాం తికలన పనినిబాగుగా చేయగలుగుటకును పాదభగ్యములను నిర్వర్తించుటకును గూడ వ్యక్తికవకాశము కలుగును. (3) మత-నైతిక-వృత్తి సంబంధములగు విద్యలను నే ర్చుకొనుటకు ప్రతివ్యక్తికిని అన్యతకలగు. (4) ప్రతివ్యక్తియును ఇతరుల హక్కులను సాటింపన లెను. ప్రతివ్యక్తియును తన భర్త్యములను నిర్వర్తించవలెను. అట్లు నిర్వర్తించనిచో తనకును సంఘమునకును గూడ నష్టము కలుగవచ్చును. (5) ప్రతిపౌరుకును నైతికమగు నాత్మగౌరవామును కలిగి మితత్వమును విశుద్ధతను చేకూర్చుకొనవలెను. (6) ప్రతివ్యక్తియు నేది నా యొక పని చేయవలెను. అది శిరోస్థితికిని శారీరమాసన ఆర్థిక విషయములకును చాల సఫలము.

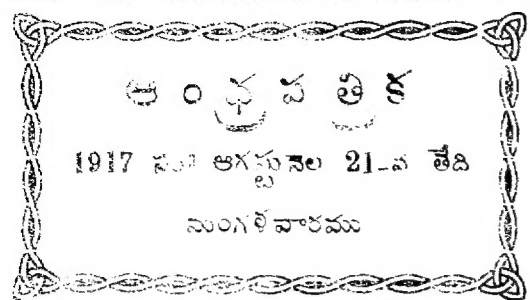
ప్రస్తుతావగతములు

- (7) మానవ వ్యక్తిపవిత్రత పాటింపబడుటలేదు. స్త్రీలును బిడ్డలును పురుషులును కేవల ధనాన్వనసాధక యంత్రములుగ పరిగణింపబడుచున్నారు. పారిశ్రామిక పిషయములగు బుద్ధి పూర్వకముగ మానవ జీవితములు నింపజేయబడుచున్నవి వీరి లో చాలమందికి కావలసిన మేరకైన నన్నవస్త్రములు దొరు కుట లేదు. (8) నగరములలో చాలమందికి పనులు గొరుకుటయే లేదు. నిర్వాస్యసారత్వము చాల చెడుగులకు మూలము. (9) చాలమందికి విశ్రాంతిలేదు. (10) గృహస్థ జీవనము సరిగజరుగుటకు చాల సభ్యంత రములు కలుగుచున్నవి. వివాహితుల గృహస్థధర్మములుగూడ సరిగ పాగుటలేదు. (11) విద్యా సంస్కరణము లవనరము. సత్పురస్కర న మలవడుటకును ఆత్మసంయమన మునకును తగిన శ్రద్ధపుచ్చు కొనబడుటలేదు. బిడ్డలకుపాఠ ధర్మములను సరిగ నేర్పవలెను. ఉన్నత - పారిశ్రామిక - గృహస్థధర్మ విద్యా విషయములను నేర్పట కేర్పాటులు సరిగ జేవు.

ఈ లోపములను తొలగించుటెట్లు?

- (1) జీతములను చాల హెచ్చింపవలెను. పురుషులతో సమానమగు పనిచేయు స్త్రీలకు పురుషులతో సమానముగ వేతనముల నియ్యవలెను. పగిసన్న విశ్వాసము గలిగి పనివాం డ్రును యజమానులను పనిచేయవలెను. (2) మటుంబాభివృద్ధికి తల్లి మూలాధారముగాని స్త్రీ లను పనిపాటులలో విస్తారముగ నియమించుట పోనికము. (3) పాత్రముల ఫలితము మానవసంఘ సౌఖ్యముగా నుండవలెనుగాని అధికవస్తు నిర్మాణమాత్రముగ నుండనూడదు. వివాహములకును గృహస్థ జీవనమునకును అధ్యంతకరములగు సాంఘిక పారిశ్రామిక ప్రతిరోధములను తొలగింపవలెను. (4) విద్యా విషయమున బిడ్డలకు చుంచి యాహాము నిచ్చుటకును ఆరోగ్యమును కాపాడుటకును యత్నింపవలెను. ఉపాధ్యాములస్థితిని బాగుచేయవలెను. ఒక్కొక్క లెగతిలో హెచ్చుచుండి బాలరకు బోధింపరాదు. నీతుల నుపనేశంప వలెను. పాతకాలను వదలు వనుకును హెచ్చింపవలెను. (5) మద్యపానాది దుర్వ్యసనములను మాన్పించుటకు తగినగృహసౌకర్యమును, విద్య నేర్పుటయు, ఉద్యోగములను సమకూర్చుటయు, సత్సహవాసమును కలిగించుటయు, మంచి శాసనము లొనరించుటయు నవసరము. వ్యభిచారియు నడంచు టకుకతినశాసనముల నొనరింపవలెను. ఇండియన్ సిగ్నహామును చిన్నతనమునండియు బాగుగా నేర్పవలెను. ధనకులకులు ధన మునుగుర్ర్యమును చేయరాదు. సుఖులాల సత్వము పాపముని సకల మతిములును నిరసించినవి.

ప్రస్తుతి నికేతనము: —గుంటూరు నందలి కళాశాలం తులలో గొందఱు యువకులు కలిసి సై సేవతో నొక గ్రం థాల యమును, పతనమందియు నెలకొల్పిరి. వీనికి క్రోధ నుబ్బారావుగారు అగ్రాసాధిపతిగను, చదలవాడ వెంకట రత్నంగారు కార్యదర్శిగను నున్నారు.

బ్రాహ్మణేతర సభ.

(-o-)

బ్రాహ్మణేతర సంఘములలో క్రైస్తవమతము ప్రచారమును బ్రాహ్మణేతర సభ సమావేశములకు యవసరమును నుడివియుంటిమి. ప్రాచీన కాలమునుండి బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరుల నడగవ్రొక్కుటకు ప్రయత్నించినందున, యీ దినము నెరుకును యటులే గావించుచున్నారనియు గోషవాక్యములు నెలువనుచున్నవి. ప్రాచీన కాలచరిత్రల జర్జించుట కిది సమయముగాదు. కాని బ్రిటీషు ప్రభుత్వము క్రింద సాంఘిక కాభివృద్ధి గావించుకొనుటకు సమానావకాశములున్న యిక్కలమున ప్రాచీనచారిత్ర ద్రవ్య దూషణమునకు గడంగుట దేశీయుల యైక్యమత్యమునకు సహకారిగాజాలదు. ఏ యద్యమమున కయినను మాతినానానా, ఆదర్శము ప్రస్తుతముగా నుండుట దుర్లభము. ఉద్యమనిర్వహణమే కష్టసాధ్యమగును. కాని రాను రాను ఉద్యమమునకు బలము కలిగినకొలదిని, కార్యచరణయందాసక్తి గలిగిన కొలదిని, ఉద్యమస్వరూపము స్పష్టమగుచుండును. బ్రాహ్మణేతరోద్యమము జాతీయోద్యమమునకు భిన్నమని కొందరు భయపడిరి. కాని మేము ప్రభుత్వమునుండియు నట్టి భయమున కిది కానిము లేదు. చూపియుంటిమి. మహామదియోద్యమప్రవృత్తి గమనించిన వారికి జాతీయోద్యమ మెయ్యద్యమము నైనను తననైపున కాకర్ణించి జాతీయోద్యమ మహాప్రవాహమున గలిపికొను నని నువ్వత్తిమియు యుడవచ్చును. అట్టి సంధిత్వముందే బ్రాహ్మణేతరోద్యమము గూడ నిలిచి యున్నది. జాతీయోద్యమము తన యాకర్షణశక్తి నీ యుద్యమముపై ప్రసరింప జేయుచున్నది. ఈ యాకర్షణమును దప్పించుకొనుట కేయద్యమమునకు సాధ్యపడదు. అహింసాసంఘాధ్యక్షు లగు కిరంగరాయుడు గారి యుపన్యాసమే యందుకు సిద్ధపడును. “బ్రిటీషుపరిపాలనము క్రింద స్వపరిపాలనమును బడియుటకై నుదారస్వభావముగల సంస్కరణముల సాధకముగ కచ్చుటకు తరుణ మాసన్నమయి దని నాకు గట్టినమ్మకముగల” దని మీరు నుడివియుండిరి. అగ్రాసనాధిపతిగాను “మేము గూడ ఆతురత గల సంస్కర్తలమే. హిందూలు ఆదర్శముగ గలవారమే. కాని ఈ యోద్యమము నాంధ్రుల, రాజకీయ సంస్కరణముల మూలముననే బొందనగునని యభిప్రాయపడుచున్నా” మని యుపన్యాసించిరి. స్వపరిపాలనాశయము గూడ స్వపరిపాలనమును వెంటనే యొడివేయుమని నుడువుటలేదు. మీరుగూడ గమ్యస్థానమును బొందుటకు స్వపరిపాలనా శత్రుణముగ వసరి మనయే నుడువుచున్నారు. కాని స్వపరిపాలనమే తమ గమ్యస్థానమనియు, ఆ గమ్యస్థానము జేర్చుటకు యత్నిములను యుద్ధానంతరము ప్రారంభించెదమనియు వాగ్దానముజేయ ప్రభుత్వము వారిని మీరు గోరుచున్నారు. అందుచే బ్రాహ్మణేతర ప్రముఖులును స్వపరిపాలనాశయమును నుడుపు వాక్యములలో విశేషభేదము గానింపదు. సమాన వెదకిపై యభయమును సోదరులవలె రాజకీయసమస్యల జగ్గించుట కెట్టి అభ్యంతరము

గానింపదు. ఇంతియగాక రామా రాయనింగారు ఘోకలే సంస్కరణప్రణాళికపై తమ యభిమానమును జూపిరి. ఈ సంస్కరణములు విప్లవకరములు గావని యభిప్రాయపడిరి. కాని యీ సంస్కరణములకును ప్రజాప్రతినిధులు గోరిన సంస్కరణములకును వస్తుతత్వమున విశేషభేదము లేదని ఇదివరకు జూపించితిమి. ఘోకేగారి సంస్కరణములు సవ్యము లని బ్రాహ్మణేతరసభాధ్యక్షులు పంచునంతటి స్థితికి వచ్చిన బ్రాహ్మణేతరోద్యమము, జాతీయోద్యమమునకు విరుద్ధముగ ప్రవర్తించునని యూహించుట సమాజసముగ గన్పట్టును. ప్రాచీనచరిత్రల ద్రవ్య బ్రాహ్మణుల నిందితులతో దృష్టిజెందక, ప్రస్తుతకాలమున తమ యుపేక్షాభావమే విద్యార్థిపమునకు గారణమని బ్రాహ్మణేతరసోదరులు గమనింప మొదలుపెట్టెను. సుభద్రాచక్రము. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షు లీ తీరున నుడివియుండిరి. “మనము దీక్షకాలము ముగించుకొనితిమి. మనము సాత్త్వికవిద్యాభ్యాసము విషయమై దీసికొన దగినంత శ్రద్ధ దీసికొనలేము. ఫలితమేమన, మొదట విద్యను ప్రారంభించినవారు ప్రదేశము సంతను ఆక్రమించిరి. అందుచే మనకున్న కుందంజపై చిన వారిని గలిసికొనుట పరమధర్మము. మన ముక్తిని మనమే సాధించుకొనుట ఈ సమస్యపర్యవేణమునందవసరము.”

ఏ సంఘమునైనను ముందుకుదీసికొని వచ్చుటకు విద్యయే సాధనము. ఈధర్మ మెంత త్వరలో గ్రహించిన సంతముఖ్యము. ఇంకొక ధనమనసరిము. విద్యానిధిని నెలకొల్పి చల్లపల్లి కుమారరాజుగారి ప్రయత్నములకు తోడ్పడుట సమాజసము. బ్రాహ్మణేతరనాయకు లొక విషయమును ముఖ్యముగ గుర్తింపవలెను. స్వప్రయత్నములపై నాధారపడి యుండుట పురుషధర్మమయినను, ప్రభుత్వసహాయము లేక విద్యావ్యాప్తి త్వరలో సాధ్యము గాదని మా యభిప్రాయము. నిర్బంధ ప్రారంభించితవిద్య నెలకొల్పబడిన గాని, ప్రజాసామాన్యమున విద్య వ్యాపింపజేయుట కష్టతరమని సామాజ్య శాసననిర్మాణ సభ్యులుగ నున్న రామా రాయనింగారి కనుభవైకవేద్యమే. కీర్తిశేషులగు గోపాలకృష్ణ ఘోకలేగారు ప్రజాసామాన్యభావిభాగ్యోదయమునే మనోద్ద్యోమం దుంచికొని ప్రారంభ విద్యాశాసన తీర్మానము ప్రవేశపెట్టిగ, నది యంగీకరింప బడలేదు. విద్యావికాసము భారతీయు లెల్లరు, గాంచవలయుననినను, అట్టికార్యములకు ప్రభుత్వవారినిధనము వెచ్చించు నటులజేయుటకు ప్రజలకు పలుకుబడి యుండవలెను. స్వపరిపాలనాసూత్ర మిదియే గదా! ఇంక విపరీతిమెద్దియో రామా రాయనింగారు వినుస్కొన బ్రాహ్మణులు. విద్యయనిన సాహిత్యవిద్య మాత్రమే గాదనియు, పరిశ్రామిక, ఆర్థిక, వ్యవసాయవిద్యలు గూడ నిందు జేరియున్నవను రామా రాయనింగారి యభిప్రాయము జాతీయ విద్యానిధి మములకు సరిపోవుచున్నది. ఇట్టిస్థితిలో జాతీయవిద్య యన్యకారణమనియు, బ్రాహ్మణుల యధికార వ్యాప్తికి సాధనభూతి మనియు యగ్రాసనాధిపతిగారు సూచించుటకు గారణమేమో యూహింపలే కున్నారము. జాతీయవిద్యయనిన కేవల సాహిత్యవిద్యయే గాక, జాతీయన్నివిధములను ప్రబోధించువిద్యయని నిర్వచనము. ఈ విద్యయందు ప్రజల జీవనోపాధి కపసరమగువిద్య చేరియున్నది. భక్తి, ముక్తి కలయికయే జాతీయవిద్యయొక్క పరమావధి. బ్రాహ్మణులు, బ్రాహ్మణేతరులు గూడ వడంగము, కిమ్మరిము, చేతిపనులు మొదలగు పరిశ్రమల నభ్యసించుచుండగా, నిక మనుధర్మశాస్త్రోపయోగ

మునకు తా నెక్కడిదో మాకు గ్రహ్యము గకున్నది. రామా రాయనింగారు సామాజ్యశాసన నిర్మాణసభలో సభ్యులుగ నుండినపుడు విద్యన దేశభాషల ద్వారా సెకండరీచాతశాలలలో బాధింప నవసరముగలదనియు, ఆంగ్ల భాషను రెండవ భాషగా నంగీకరింపవలయుననియు, తీర్మానముక పాదించిరి. ఈ విషయమును సంగ్రామానంతరము రాష్ట్రీయప్రభుత్వములకు బంపెద మని విద్యాసభ్యుడు పలికినమీదట ని తీర్మానమును అగ్రాసనాధిపతిగారు సంచారింపకొనిరి. జాతీయవిద్యక మూల సూత్రము విద్యను దేశభాషలలో బోధించుటయే. విదేశీ భాషలలో విద్యను నేర్చుటచేతనే జాతీయఅంతఃకర్ములు సంచుచితమై, జాతీయవికాసమునకు భంగముకలుగుచున్నదని జాతీయవిద్యాధిమానుల వాదము.

తృతీయాంధ్రము జనసభ కగ్రాసనాధిపత్యము వహించి రామా రాయనింగారు జాతీయ విద్యాలయముల స్థాపి ఇటుల నుడివియుండిరి. “విద్యాధనము కలవారు స్వాతంత్య్రము జేసి, వేనోళ్ల బొగడగిన పుష్పపురుషులు, ఆ గురుకులమువారు, ఆరవిందనాథ టాకూరుగారు ఆఫగ్రాసను కళాశాల యపధ్యాయులు, ఆ మనయాంధ్రజాతీయ కళాశాల యపధ్యాయులు, ఆ కొవ్వూరి యాంధ్రగీర్వాణ విద్యాలయపు ప్రోత్సాహకులు పోయిన త్రోవంబోవుచు, దేశమున విద్యాబీజముల వెదజల్ల వలయును.” దేశభాషావిద్యనుగూర్చి ఆంధ్రమహాజన సభ యందు యుపన్యాసించుచు “జాతురకు ప్రవేశపరీక్షయగుటకు పూర్వమునా నాంధ్రేయభాషయందు యథోచితజ్ఞానము కుదురుటకు మునుపే ఆంధ్రేయభాషా మూలముగ భాషేతరపాఠములు చెప్పుటవలన బుద్ధి కలతపడి మందగించును. విషయజ్ఞానము మట్టగించును. ఆంధ్రేయభాషాపరిచయము సయితము సలక్షణముగ వృద్ధి కాజాలదు. స్వభాషాపరిచయ మడుగంటును. ఈ విషయమే భారతీయసామాజ్యసభలో నిటీవల నేను ప్రస్తావించగ సభ్యులలో గొందరు భిన్నాభిప్రాయలయినను ప్రభుత్వమువారు మాత్రము చాలవరకు నాతో సాభిప్రాయులైరి. ప్రస్తావాంశము సర్వరాష్ట్రములయందును త్వరలో ననుష్ఠానమునకు వచ్చి విద్యార్థులకు బుద్ధివికాసమును భాషాభివృద్ధిని కలిగించుటయే గాక జనసామాన్యమునకుపయుక్త మగు దేశభాషావాఙ్మయమును బలపరుప గలదని నాయభిప్రాయ” మని నుడివియుండిరి.

ఆ సభలోనే “జాతీయవిద్యను, జాతీయశిల్పములను, జాతీయ కళలను, జాతీయ క్రీడలను, ప్రోత్సాహపఱచుట ప్రతియంధ్రునకును విధియని యా సభవారి యభిప్రాయ” మను తీర్మాన మేక గ్రీవముగ నంగీకరింపబడినది రామా రాయనింగారి దృక్పథ మిప్పుడు మారుట కేమి కాఁగలమా తెలియరాకున్నది.

బ్రాహ్మణేతరు లనుపదమున కింకను నిర్వచనము జేసినటుల దోచదు. అటుల జేయుటయు ప్రస్తుతస్థితిలో గష్టసాధ్యమే. ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులు బ్రాహ్మణేతరులలో మహాస్మృదీయులు, క్రైస్తవులు, హిందువులు గూడ జేరియున్నటుల యుపన్యాసించిరి. మరి కొంద రీ నిర్వచనమునకు సమ్మతించరని మా యుద్దేశము. ఈ విషయమెటులున్నను బ్రాహ్మణేతరులు సమావేశమయి సంఘభివృద్ధికి పాటుబడుట సుభద్రాచక్రము. విద్యార్థిపము గ్రహించి విద్యావికాసమును వ్యాపింపజేయుటకు యత్నించుట ప్రశంసార్హము. ఏ సంఘము ఆ సంఘభివృద్ధికై పాటుబడినగాని, భారత

జాతీయంగు అభివృద్ధి గాంచనేరదు. ఈ కృషిలో వైషమ్యముల కెడములేకుండ జూడవలయును. రాజకీయ విషయములలో అన్ని సంఘముల వారును గలసి పనిజేయుట యవసరము. బ్రాహ్మణేతర సభవారు జాతీయోద్యమమునుండి వీడక జాతీయోభ్యుదయమునకై పాటుబడెదరని విశ్వసింపుచున్నారము.

సంగ్రహము.

స్థాండ్యులో జగ్గనుల స్థితి దుర్భరముగ నున్నది. స్థాండ్యు జగ్గనులనుండి బాటిపోయిన, బెల్లియము విమోచనము విశేషదూర ముండదు. ఆంగ్లేయులనావికాదళము బెల్లియముతీరము వాక్రమించి జగ్గనుల బారద్రోలగలదు. ఈ విషయము కంగను గెటెట్ మొదలగు జగ్గను పత్రికలు గుర్తించి భోలేదు. లూసుబొగమునందు ఆంగ్ల ప్రెంచి యవస్థుండిన మారంభమై త్వరలో ఎప్రెసుకు తూర్పునను నుత్తరమునకును బ్రాకెను. లాబెస్సి యొకటియే యా ప్రదేశమున జగ్గనులకు రక్షణ స్థానముగ నున్నది. స్థాండ్యులోను, నుత్తరప్రాన్య భాగమునందును నలుపది ప్రాంత ప్రదేశము జగ్గనుల కపాయకరస్థితియందున్నది. జగ్గను వీ భాగమునుండి వెనుకకు బోవుటకు గూడ ఏలుండదు. లాంగుమార్కు విజయములతో నుత్తరబెల్లియమున రక్షణస్థానముల యొద్ది మిత్రమండలివారికి స్థానము చిక్కినది. తెన్నుపత్తనము మిత్రమండలి వారిచే ముట్టడింపబడినది. పట్టణమునకు తూర్పు కరిసరములు మిత్రమండలిస్వాధీనమునందున్నది. ఈకట్టణము ఆంగ్లేయుల స్వాధీనముగల కెంతయో కాలము పట్టదని స్పష్టపడుచున్నది. కందక యుద్ధము అంత్యమగుచున్నది. కందకములలో గూర్పుని తమ రక్షణస్థానముల రక్షించుకొనుటకు శత్రువులకు సాధ్యమగుట లేదు. వీలనన, భూభాగము క్రింద మార్గములనేర్పరచుటకు సాధ్యమగుటలేదు. నీరు ఊరుటచే కందకముల వదలి బహిరంగ ప్రదేశమున యుద్ధముజేయువలసిన యవసరము కలిగినది. నూతన బహిరంగయుద్ధమున ఆంగ్ల ప్రెంచి నైనికు లారితేరిన నారు. వీరికిగల పుష్కలమగు మందుసామగ్రితోను, నునువ్యలముతోను జగ్గనుల బారద్రోల గలరు. ఎప్రెసువద్ద 500 గజములను మిత్రమండలి లాగికొనిరి. స్థలము కొలదియైన ను 2114 మంది ఖయదీలు పట్టుకొనబడిరి. శత్రునిహతు లనేకులు గలరు. పశ్చిమ రంగమున మిత్రమండలివారికి విజయములు ప్రోత్సాహకరములుగ నున్నవి.

ఇటలీవారు ఐసాజనో రంగమున తీవ్రముగ యవస్థుండనమును జరుపు చున్నారు. ట్రీస్టిని పట్టుకొనుటయే మిత్రమండలి వారి ముఖ్యద్దేశము. ఇటాలియను సేనానాయకుడగు కెడోర్నా గారి విధానము విమోచనముల నుండి యగ్నిగోళముల నైచి రాకపోకల కభ్యంతరము గలుగజేయుటయు, శత్రువులపై ఫిరంగులవదలి జననష్టము గావించుటయు, నైయున్నది. రుష్యానుమేనియావారి స్వస్థములందు క్రమవికాస మేర్పడినది. రుష్యానైనికులు పూర్వమువలె వెనుకకుబోక నిలిచి యెదిర్చి శత్రువులను ముందు రానియకుండ సంగ్రామము సలుపుచున్నారు.

ప్రధానమంత్రియగు లాయమజ్జిగారి యుపన్యాసము జగ్గను ప్రజలలో గల యపోహల బోగొట్టుటకు దోడ్పడినది. జగ్గను ప్రజలిపుడుడే సత్యము గ్రహింపుచున్నారు. కైజరుగారు జగ్గను సాకాదళమును పరిక్షించుచున్నారను వార్తచే, జగ్గనుల సాకాదళ మికమిదట బయట

పడునని యూహించుట కవకాశమున్నది. అట్టి తరుణమునకు మిత్రమండలివా రెదురుజూచుచున్నారు. సముద్రముపై సాకాయుద్ధమునకు జగ్గనులు గడంగినచో, ఆంగ్లేయుల సాకాదళము దానిని పరిమార్చుటకు సిద్ధముగనున్నది.

జగ్గనులు సంధికొరకై గావించిన కుత్సితములు జయముగాంచలేదు. పోవుగారి సంధిసూచనలను రుష్యావారంగీకరింపలేదు. ఇదివరకు అమెరికా రాయబరిగనున్న గెగార్డుగారి సంవత్సరారంభమున జగ్గనుచాన్సలరును బెల్జియము విషయమై యడుగూ, తమకు లీజు, నామూరు, మొదలగు కోలలన్నియు వససర మనియు, లేపుపత్తనములు నైలుగోల్డ్ల తమకు గానలయుననియు, దేశముపై నర్హకాధికారముతాము పాపింపవలయుననియు చాన్సలరుగారు నడివియంగీరట ! ఇట్టి ద్రోహబుద్ధిగల జగ్గనులలో సంధికిగడంగుట నారవప్రదము కాజాలదు. జగ్గనులయుద్ధదనము ప్రపంచమునందడుగువరకు సంగ్రామము కొనసాగించి, వారిపై సంపూర్ణవిజయము గాంచుటయే సంధికి మూలాధారము. స్వల్పరాష్ట్రముల స్వాతంత్ర్యము స్వచ్ఛందముగ తిరిగి ప్రకాశించినపుడే, ఆంగ్లేయులు తమ శతృము నిర్వహించినవారగుదురు. అట్టి తరుణ మాసన్న మగుచున్నదని సంగ్రామచైఖరి దెలుపుచున్నది.

మాంటాగూగారి ప్రకటనము : నూతనదృక్పథము దేశస్థితి సందిగ్ధావస్థయందుండ, మాంటాగూగారి నియామకము, హిందూదేశపు యుద్దేజమునకు గారణభూతమగునని మాకు గల విశ్వాసమును మొదటి నుండియు దెలుపుచునే యుంటిమి. ఆ విశ్వాసము నిరాధారముకాదని మెసపోటేమి యా నివేదికముపై వారొసగిన యుపన్యాసమే బలపరచు చున్నది. ఇంతకన్న ననేటి తంత్రీవారలలో గాన్నించు మాంటాగూగారి ప్రకటనము, సందేహానునస్కుల సాదియముల బూర్తిగ బారద్రోలు నని యూహింపవచ్చును. ప్రస్తుత స్థితి మాంటాగూగారు బూర్తిగదెలిసికొనిరి. ఈ స్థితిని బాగుజేయుటకు ప్రజల యాశయముల దృష్టిపరచుటయే మార్గమని మాంటాగూగారు గ్రహించిరి. ప్రభుత్వశాఖయందును ప్రొందపుల నియమించి స్వపరిపాలనా సంస్థాపనలను క్రమక్రమముగ ప్రతిష్ఠించి, హిందూదేశమున బాధ్యతగల ప్రభుత్వమును స్థాపించి, హిందూ దేశమును బ్రిటీషు సామ్రాజ్యాంతర్యాగముగ గావించుటయే చక్రవర్తిగారి ప్రభుత్వవిధాన మని మాంటాగూ గారు స్పష్టీకరించిరి. దేశీయమహాజన సభవారు ప్రభుత్వాదర్శమును దెలుపవలయునని కోరిన సంస్కరణము కొంతవరకు ఫలించినదని చెప్పవచ్చును. వైసనూచించిన గమ్యస్థానమును జేరుటకు ప్రయత్నములను వెంటనే ప్రారంభింపవలయునని గూడ మాంటాగూగారు ప్రకటించిరి. ఇందుకై హిందూదేశాధికారులును, బ్రిటీషు దేశాధికారులును కలసి యాలోచించుట యవసరమని దెలుపబడినది. ఈ యుద్దేశముతో మాంటాగూగారు హిందూదేశ ప్రభుత్వమును, రాష్ట్రప్రభుత్వములలోను, ప్రజాసంఘములలోను ముచ్చటించుటకై, హిందూ దేశమునకు బయలు వెడలెదరు. మాంటాగూగారి సలహాలు తిరిగి పార్లమెంటులో చర్చింపబడును. తమ దృష్టిపము మారినటుల సూచించుటకు భారతీయులస్వస్థములలో కమిషనులనిచ్చుట కభ్యంతరముల ఏరుదొలగించిరి. ప్రస్తుతము తొమ్మిదిమంది ప్రొందవనైనికోద్యోగులకు కమిషను లీయబడును. ఈ సంస్కరణ మత్వవసరమని ప్రజాప్రతినిధులును, దేశీయమహాజన సభవారును తమ విధానములలో సూచించియుండిరి. ఇందుకు

దోష నిర్బంధవిధానముల గూడ దొలగింప మాంటాగూగారు ప్రార్థితులు.

మాంటాగూగారి యుదారహృదయము మెసపోటేమియో విషయక చర్చయొక్క వెల్లడియైనది. ఆ యుపన్యాసము జదివినపుడు, కాంగ్రెసు నాయకుని యుపన్యాసమని భ్రమబడునటుల జేసెను. మెసపోటేమియోలో విజయము సమకూరిన దినములలో అప్పటి యుద్యోగుల నిందితులకన్న నా విధానమునే సంస్కరించుట యవసర మని మాంటాగూగారు జాటిరి. సంగ్రామారంభము నందు ప్రొందపుల శోభాబు దీసికొనక, యొక్క మారు విధానమున మార్పుగావించి బాగ్దాదు మీదికి ప్రొందవ స్వస్థమును బంపుటచే, యవజయము సంభవించినదని మాంటాగూగారు సూచించిరి. ఆంగ్లదేశపు ప్రభుత్వమునందును అధిని వేత రాజ్యప్రభుత్వము లందును కాలానుక్రమముగ మార్పులు గలుగుచుండ, హిందూదేశ ప్రభుత్వమూత్ర మట్టి మార్పులజెందక, చలనరహితమై యున్నదని మాంటాగూగారు సెలవిచ్చిరి. హిందూదేశ సమస్యలను పార్లమెంటులో చర్చింపుచున్నపుడు, పార్లమెంటుసభ్యులు సభను విడిచిపోయెడి వారనియు, మిగిలియున్న వారు విచారాశ్రయగ నొచబడెడివారనియు, మాంటాగూగారు నుడిపిరి. అందుచే ప్రభుత్వ కార్యదర్శిగారి శీతమును పార్లమెంటువా రొసగునెడల, యిట్టి యుదాసీన భావము వ్యాపించుటకు వీలులేదని ఘంటాపథముగ మాంటాగూగారు జాటిరి. అందుచే పార్లమెంటుసభవారు ప్రభుత్వకార్యదర్శిపై తగిన యధికారము జూపవలయునని వీరు దెలిపిరి. రాజప్రతినిధిగారిపై కార్యదర్శిగారి యధికారము విశేషముగ నుండకూడదనియు, రాజ్యాంగప్రభుత్వమును ప్రజలకు బాధ్యత వహించునటుల జేయుట యవసర మనియు సెలవిచ్చిరి. బాధ్యతగల ప్రభుత్వస్థాపనమే మాంటాగూగారి యాశయము. ప్రభుత్వరూప మేతీరుననుండవలయునో మాంటాగూగారు వ్యక్తీకరించియుండిరి. వీరి యాదర్శము సాయుక్తరాజ్యాంగ ప్రభుత్వ స్థాపనము. ప్రతిరాష్ట్రము స్వపరిపాలన గలదిగ నుండవలెను. వీటిపై హిందూదేశ ప్రభుత్వ మధికారము వహింపవలయును. అవసరమైనయెడల నూతన రాష్ట్రముల ఏర్పింపవలయునని మాంటాగూగారి యభిప్రాయము. ఆంధ్రరాష్ట్రవాచుల యాదర్శమునకు మాంటాగూగారి యభిప్రాయము సరిపోవుచున్నది. అందుచే ఆంధ్రరాష్ట్రాదర్శములు దూరదృష్టిగలవని తేలుచున్నది. ఆంధ్రనాయకులు చాకచక్యమీసమయమున గనుపించవలెను. మాంటాగూగారు హిందూదేశమునకు రానున్నారు. వారితో ఆంధ్రులు స్వపరిపాలనావిధాన మేతీరున నుండుట సమంజసమో నివేదించుట యవసరము. అందుకు చిప్పటినుండియు నాలోచించి యుక్తయుక్తమగు విధానము దయారుజేసి మాంటాగూగారి యెగుట చుంచుట ముఖ్యావసరము. ఆంధ్రరాష్ట్రము గూడ ఈ తరుణమునందే బొందుట సులభ సాధ్యము. ఇట్టి యవకాశము తిరిగి రాదు. కాల మొకరికై వేచియుండదు. అందుచే ఆంధ్రనాయకులు త్వరలో మేల్కొనుట యవసరము.

హిందూదేశ ప్రభుత్వ విధానమును సంస్కరించి, శాసననిర్మాణ సభల ననుసరించి రాజ్యాంగ ప్రభుత్వ విధానము జరుపుట యుక్తమని మాంటాగూగారు ఉపన్యసించిరి. మాంటాగూగారిని హిందూదేశమునకు ప్రతిపూర్వముగ నాహ్వానము జేయుచున్నారము. వీరి రాక యొక్క యవకాశమును భారతీయులు పయోగించి, తమ వాంఛలను సహేతుకముగను తృప్తికరముగను నివేదించి, కార్యసిద్ధి బడయ గోరుచున్నారము.

స్థానిక వార్తలు

(౧)

కొత్త నక్షత్రము:— వి. న్యాయరాజులు, ఎస్. రామస్వామి అయ్యరు, కె. లక్ష్మీనారాయణగార్లు హైకోర్టు వకీళ్లుగ నెన్నుకొనబడిరి.

కార్యోచేషను సభ:— ఈనెల 28 వ తేదీని సాయంకాలము ౫ం ౬-1౮ ని॥ కార్యోచేషనుసభ జరుగును. ప్రెసిడెంటు హెల్మింగ్సనుల రిపోర్టులు చర్చింపబడును.

పోలకు దుంపతులు:— పోలకుగారును, పోలకు సతీగారును ఈనెల 23వ తేదీకి చెన్నపురికి వచ్చి చెన్నపురి రాష్ట్ర ప్రత్యేక హుజురనగర్ సలంకరించెదరని తెలియుచున్నది.

న్యాయాధికారి కృత్రికా సంపాదకులు:— శనివారమునాడొక గుర్రముదెరంగులము హుస్సేను గారిని క్రింద బడద్రోసెను. వారికి చాల దెబ్బలు తగిలెను. నైద్యశాలయందు చుంపబడిరి. నేను కొంచెము సులువుగ నున్నదని తెలియుచున్నది.

ఉపన్యాసము:— రేపు (23-8-17) సాయంకాలము 5½ గంటలకు తిరువళ్ళీకి హిందూ హైస్కూలు భవనమున ఎస్. వి. రంగాచార్యగారు తెలుగు భాషయొక్క ప్రస్తుతపు స్థితినిగూర్చి ఉపన్యసించెదరు. మ॥ వాలికోలను సుబ్బారావుపంతులు గారు సభాధిపత్యము వహించెదరు.

జుల్మానా:—యంత్రశాలల పరీక్షకోర్కొని యగు కోర్టు వెడ్జిగారు ఈనెల 4 వ తేదీ సాయంకాలమున పూనమల్లిగొడ్డునై బోవుచు తమ మోటారువ్రేసికిలుబండిపై మరియొకనిగూడ నెక్కించుకొని వెళ్ళినందుకు ప్రధానరాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారిచే 10 రూ॥లు జుల్మానా విధింపబడెను.

జుల్మానా:—తిరువనంత పురములో వారమున కొక తూట దేశభాషలో వెలవకు 'సంభాషిణి' పత్రికాసంపాదకులు తమపత్రికయందు ఒకరి గౌరవమునకు హానికలుగు వ్యాసములను ప్రకటించినందున తిరువనంతపురము మొదటి తరగతి మేజిస్ట్రేటుగారిచే 25 రూ॥లు జుల్మానా విధింపబడెను.

ఉద్యోగులలో మార్పులు:—ఇబ్రహీము మహమ్మదుగారు రాజధాని 4 వ మేజిస్ట్రేటుగ ఎగ్ మూరు పోలీసు కోర్టుకు నియమింపబడిరి. ఎల్. వి. కామయ్యగారు రెండవ రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగ నియమింపబడిరి. ఎం. బజ్జలాసా హేబుగారు కార్యోచేషను రివిన్యూఆఫీసరుగ నియమింపబడిరి.

'న్యూఇండియాపత్రిక' ధరావతు:— పి. కె. తిలంగుగారు ఏ. వొరస్టామిఅయ్యరు గారితో గూడ నిన్నటి దినమున (20-8-17) ప్రధానమేజిస్ట్రేటు వారి కోర్టునకు బోయిరి. 10000 రూపాయలు ధరావతు చెల్లింపవలెనని మేజిస్ట్రేటుగారు తిలంగుగారిని కోరిరి. తిలంగుగారు తక్షణమే పదివేలును చెల్లించిరి.

మరణము:— మైలాపూర్ వాస్తవ్యులగు మహావిద్యావంతునిగావల మొదలియారు గారు యీ నెల 17-వ తేదీ ఉదయమున క్రితశేషులైరి. వీరు ద్రవిడమున ఆసమాన పండితులు. శివ సిద్ధాంతశాస్త్రము బాగుగ తెలిసినవారు. అవసాన కాలము నాటికి వీరికి 84 సంవత్సరముల వయస్సుండెనని తెలియుచున్నది.

తపాలు:—గతనెల 19-వ తేదీని ఇంగ్లాండు నుండి హిందూదేశమునకు బంపబడిన తపాలు గత యాదివారమున బటువాడా జేయబడెను గాని గతజూలై నెల 12-వ తేదీని ఇంగ్లాండునుండి పంపబడిన తపాలింకను హిందూదేశమునకు రాలేను. వీటినిగురించి జనరలు తపాలాఫీసు వారు తమ కేమియును తెలియజని చెప్పిరట.

ఒక సవరణ:—నిన్నటిదినము ప్రవాసదిన వర్గంతిని గూర్చి ప్రకటించబడిన దానిలో గుంటూరుజిల్లానందు స్వదేశీ హోమురాలు, అనువానినిగూర్చియు జిల్లాజడ్జిగారు పంపిన

సర్క్యులరునుగూర్చియు లక్ష్మీరాజు నరసింహరావుగారు మార్పుదీరినయు, వెలగపూడిసుబ్బారావుగారు బలపరిచినయు (వ్రాయబడినది. వెలగపూడి సుబ్బారావుగారు అనుటకుబదులు వీలం సుబ్బారావుగారు అని యుండవలసినది. చదువరులు సవరించుకొన బాధ్యులు.

నల్లమందు దుకాణము సోదాచేయుబడుట:— చింతాద్రిపేట నాగావకోవెల వీధియందు మాదురియను స్త్రీయొకతె నల్లమందు వర్తకము చేయుచుండెను. ఆమెనుందు లో కల్తీచేయుచున్నదని పోలీసువారి కనుమానము గలిగి మొన్నటి సాయంకాలము (19-8-17) ఆమెదుకాణము సోదాచేయబడెను. అందు చాలాభాగము కల్తీచేయబడినందుడేగాని కల్తీలేనియును అధికముగలేను. ఆమెపై పోలీసువారు కేసు చేసిరి.

ఉపన్యాసము:—గౌ.నీయులగు రావు బహద్దూరు బయ్య నరసింహేశ్వర శర్మగారు నిన్నటిసాయంకాలమున మహానర సభా మందిరమున కాంగ్రెసు సంస్కరణముల గూర్చి సుసోదకముగ నుపన్యసించియుండిరి. గౌ.నీయులగు శ్రీనివాసశాస్త్రి గారు గ్రామసాధికత్యము వహించిరి. ఉపన్యాసాంతము కొంత చర్చ జరిగెను. రాజ్యాంగ సభితులను, కాన నిర్వాణ సభ్యు లెన్నికొనుట సయంజనము గాదని కన్పూరి గంగయ్యగారు వాదించిరి. గోవింద గానవయ్యరు, నరేశ్వర్, సత్యమూర్తి మొదలగువారలు కన్పూరి గంగయ్యగారి వాదమును ఖండించిరి. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు సంస్కరణ విధానమున గల ముఖ్య విషయముల నూచించి, మిగిలిన విషయముల గూర్చి కొంత రాజకీయబడినను నష్టములేదని యుపన్యసించిరి.

తిరుబండపంతులు, పానీయములు.

చెన్నపురి ఆరోగ్యస్థితినిగూర్చి వ్రాయుచు, తమవారిక నివేదికమున చెన్నపురి హెల్మింగ్సనుగారు యాభిప్రాయము వ్రాయుచున్నారు. నేనుక సయమున ఒకకొట్టెను విరచించుచున్నట్టి ఆంధ్ర చచ్చిన బల్లియుండెను. సోదాతెమొ నేను మొదలగు పానీయములను నేను స్వయముగ సోదాచేసి చూచిన పుడు ఒక కం పెనీ వారి సోదాలో చచ్చిన దో ము లుండెను. మరియొక కంపెనీవారి తెమొనేకులో దుమ్ము నలుసులు మరికి మున్నగు నవి యుండెను. సోదా కంపెనీదార్లపై హైకోర్టులో కేసులు చేయబడగ సోదా, లేమి నేను మొదలుగాగలవి తిరుబండములు కానందున కంపెనీ వార్లను శిక్షించుటకు వీలులేదని హైకోర్టువారు తీర్మానించిరి గాన కార్యోచేషను వారు యీ కంపెనీ దార్లను ఏమియును చేయజాలరని వ్రాసిరి. ఇండియ గాక బజారులందు కొట్ల కొలది దో ములకు నివాస స్థానములగు మరికికాలముపై కొంచెమెత్తుగ బల్లనువేసి వానిపై మిచాయిలను పల్లెములలోచేర్చి వానిపై గుడ్డతైన కప్పక కోడ్డుదూలి కెదురుగనుంచెదరు. వానిని పలుపురు కొని భక్షించుచున్నందున రోగములు వృద్ధి యగుచున్నవి. పట్టణమందున్న కాఫీకల్లులు ఒకమాదిరిగ మంచిస్థితి యందున్నవనియునుగాని మహమ్మదీయుల టీకల్లులు మాత్రము చూచుటకు భయము కలిగించుచున్నవని వ్రాసిరి.

భూపేంద్రనాథబోసు మున్నగు వారిపై తేబడిన అభియోగము నేడు (21 వ తేదీ) మరల హైకోర్టువారు విచారణ నేయదొడంగిరి. (ప్రతివాది తరపున హైకోర్టులో ఎడ్వోకేటులో నొకరగు మా॥ చక్రవర్తిగారి సాక్ష్యము తీసికొనబడినది. తానును, మైమెకసింగుమహారాజుగారును దగ్గరక మహారాజుగారును మరి కొందరు ప్రముఖులను భ్యాంకి తరఫున పనిచేసెడి వారమని చక్రవర్తిగారు నుడివీరి. బ్యాంకి సభలను గూర్చి మరికొన్ని విషయములను తెలియజేసిరి. వీరి సాక్ష్య మింకను పూర్తియవలేదు. నాటికి కోర్టు చాలింపబడెను.

ఇటలీవారు ముద్రప్రదేశములను ముట్టడించుట.

లండను, ఆగస్టు 19:—ఆస్ట్రీయనుల వాయువాగ్ర లిట్లు ప్రకటించుచున్నవి. శతాబ్దములనుండి ఐసాంజో ప్రాంతము దున్న తీరమంతయు ఆస్ట్రీయనుల అనుభవములో నున్నది. దీనిని నేడు ఇటలీవారు ముట్టడించిరి. 1½ రోజులవఱకు ఖిరంగుల పోరునకు పుంపిచ్చించి ఉదయమున మిల్లివాక్, సముద్రమువద్ద కేతురీ పదాతులు తలపడినవి. రణముఖమున 6-కిలో మీటరులవరకు దారుణయుద్ధము జరిగినది.

హిందూదేశమున రాజకీయ సంస్కరణము.

మాంజేగుగారి రాక

సింలా ఆగస్టు 20:—నిన్నటి సాయంకాలపు ఇండియా గజెట్టులో నిట్లు ప్రకటింపబడెను:—పార్లమెంటు ప్రజలసభ యందండియా మంత్రి గారు నే డిట్లు వెలువరించిరి:—ప్రతిపరిపాలనా భాగమునందు భారతీయుల సంఖ్యను వృద్ధిజేసి, స్వపరిపాలనాప్రతిష్ఠాపనముల నాదేశమున వృద్ధిజొందించుటయే దొరతనమువారి రాజ్యాంగవిధానమై యున్నది. ఈ విధానముతోడ నిండియాదొరతనమువారు పూర్తిగ నేకీభవించి యున్నారు. క్రమక్రమముగ సామ్రాజ్యమునకు లోబడిన సంపూర్ణ స్వపరిపాలనాస్వేచ్ఛ హిందూదేశమున కలవను తీరున నచటి రాజ్యాంగమును చక్కజేయవలయును. ఈవిషయమున తక్షణమే కొన్ని యేర్పాటుల జేయవలసియున్నది. ఏర్పాటు లేతీరున నుండవలసినదియు నిశ్చయింప, ఇదటిపాలకులకును ఇండియాలోని పాలకులకును సంభాషణము జరుగవలయును. కనుక నేనుఇండియా రాజప్రతినిధి యాహ్మదముహమ్మద్ న నచటిబోవ శ్రీజార్జిచక్రవర్తిగారియనుమతితోడ నిశ్చయింపబడెను. నితిగతులను రాజప్రతినిధితోడ ముచ్చటించి, ప్రతినిధి సంఘములు మున్నగువర్గముల యభిప్రాయముల నారయుదును. దొరతనమువారి రాజ్యాంగవిధానము క్రమక్రమముగ కార్యరూపకమై, పురోవృద్ధి కలుగును. భారతివర్షమును సురక్షిత మొనర్చి, పురోవృద్ధి నొడగూర్చుట, అంగదొరతనముపై నను, ఇండియా ప్రభుత్వము వైనను ఆధారపడియున్నది. కనుక ఎట్టి సందర్భములయందు దెట్టిమార్పు లొనర్పవలయునో తీర్మానింప నీవర్గము కధికారమున్నది. నూచనములో బహిరంగముగ చర్చింపగుటకు తగినట్టియవకాశ మిచ్చి, పర్యవసానములు కాలక్రమమున పార్లమెంటు సభకు తెలియజేయబడును.

భారతీయులకు కమిషను ఉద్యోగములు

సింలా, ఆగస్టు 20:—ఇండియామంత్రియొద్దనుండి వచ్చిన యీక్రింది తంత్రివార్త ఇండియాగజెట్టులో ప్రకటింపబడెను:—వైస్రాయలులో వివిధవర్గ భారతీయులకు కమిషనుఉద్యోగము లిచ్చుట లేదు. ఈ యాంశమును దొరికింప దొరతనము వారు నిశ్చయించిరి. భారతీయ వైకోవ్యోగులకు 9 రకు కమిషను ఉద్యోగముల నీయ నిశ్చయింపబడెను. వర్తమాన సంగ్రామమున కీర్తి నార్జించిన తొమ్మిండుగురు నీ యుద్యోగములచే గౌరవింప నేర్పాటులు జరుగుచున్నవి. వీరుల పేర్లు లండను గజెట్టులో ప్రకటింపబడును. ముమ్మందు భారతీయులకు కమిషను ఉద్యోగముల నిచ్చు విధానముల గూర్చి ఇండియా కార్యదర్శి భారత వర్ష పాలకవర్గముతోడ చర్చించుచుండెను.

రెడ్ క్రాసు సంఘసహాయార్థము శనివారమునాడు రంగూను టర్నుకల్లువారు గుజ్జపురుపండ్లముల, నిషయమై సభ జేసిరి. ఈపండ్లములచే 6000 రూప్యములు దొరుకునని అంచనా వేయబడినది.

పోవుగారి సంధి సూచనలు

రుషియనుపత్రికల అభిప్రాయములు.

వెట్రోగ్రాడు, ఆగస్టు 20:—పోవుగారి సంధిసూచనలన్నియు జర్మను మిత్రులకు ఉపయోగకరముగ నుండుట చేతను, క్రొత్త మరంత ఎక్కువగ శత్రువులు బలసంపన్నులగుటచేతను రుషియను పత్రిక లేవియు వీరి సంధిసూచనలను ఈయకొనుటలేదు

ఐసాంజోయుద్ధము జరుగుచునే యుండుట

కోవెక్ హెగెల్, ఆగస్టు 20:—ఐసాంజోయుద్ధము గొప్ప పట్టుదలతోను తీవ్రముగ జరుగుచు నేయున్నదని ఆస్ట్రీయనుల సాయంతనపుపత్రికలు ప్రకటించినవి.

ఇటీవలి సమాచారము:—ట్రీయస్టినమిత్రము ఇటలీయవస్కందనము చాల దారుణముగ జరుగగలదని తోచుచున్నది. సుప్రసిద్ధ మగు మిత్రమండలివారి చతురోపాయములను జనరలు కాడ్గోర్నాగారు చూపుచున్నారు. రణరంగము నంతను భీకరదవానలమువోలె శతశ్శిల్పాలలను మిన్నంటునట్లు ప్రజ్వరిల్లజేయుచున్నారు. వైస్రాయలుపై బాంబులను కురిపించుచున్నారు. వెనుకనుండి రాకపోకలకు వీలులేకుండ గ అవాంతరములను కలుగజేయుచున్నారు. ఇంతవరకు పదాతులు పోరినట్లు ఇటలీవారు తెలుపలేదు.

విద్యాభ్యాసాధికారుల సభ.

రాజప్రతినిధిగారి ఉపన్యాసము.

విద్యాభ్యాసాధికారుల సమావేశమునకు వచ్చిన సభ్యుల నందఱిని సంతోష పూర్వకముగ నాదరించుచు వారందఱును కలసి విచారించి నాహ్వానింపబడిన అంశమునందు తమకు విశేషాభిమానముగలదని రాజప్రతినిధిగారు నొక్కినొక్కి వక్కాణించిరి. రాజప్రతినిధిగారికి కృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచు నటరాజును గారిట్లు పలికిరి. శ్రమయని యెంచక నేటియందయ మిదటికివచ్చి ఈ సభను నెరవేరినందులకు ఆసాధికార సభ్యుల తరపున నేను మా కృతజ్ఞతను నేను తెలుపుటకు సభ వారంగీకరింతురని తెలుచు చున్నాను. ఇట్టి ముఖ్యతరుణము లందు హిందూ సామ్రాజ్యమును మంచి యభివృద్ధి మార్గమున నడపింప వాయుచును మహాకష్టతర ధర్మమును నిర్వహించి నాజ్ఞాపింపబడిన రాజకీయజ్ఞుని కీ సమయమున ననేక బాధ్యతలుండునని మే మెఱుఁగుచున్నాము. అందు నిమిత్తమే నేటి దినము మీ రచ్చటికి వచ్చినందులకు మేము విశేషాభిమానము నెంచుచున్నాము. మీరు ఇచ్చట మాకు జెప్పిన ఉత్సాహకరవాక్యములు ఈ సభ కార్యక్రమ విజయమున కంతయు శుభ సూచకముగ నుండగలదు. విద్యావిధానమున కంతయు బునాది యనదగు మాధ్యమికవిద్యనుగూర్చి చర్చించు మహాకార్యము మీద మేమిచట సమావేశమైతిమి. విశ్వవిద్యాలయపు విద్య నుగూర్చి పరివిధములుగ జనులు కేకలు చేయుట వలన నిది కొంతకాలమునుండియు కృశించుచున్నది. నేటియందయము మీరిచ్చటికి విచ్చేసినందులకు నేను ఈసభవారందఱి తరపునను మరియొకమానకృతజ్ఞతాపూర్వక వందనము లర్పించుచున్నాను. దేవధరుగారు ఉపపాదనమును బలపరచిరి.

లండనునగరమున తాము ఏర్పాడకంటె సభికులకు విద్యా విధానములందు సంబంధము గలిగియున్న సంగతిని సంగ్రహముగ తెలియబరచుచు, విద్యార్థి పయనమునందలి ముఖ్యాంశముల ప్రాముఖ్యతను వివరముగ జెప్పించుచు, సభాసంతోషము తమ రాజప్రతినిధి గృహమునందలి వారి యందఱితో సభ్యులను గావించుకొనెదమని వారు తెలియబరచిరి.

ఆంగ్లభాషా బోధనము.

రాజప్రతినిధిగారి యుపన్యాస సంగ్రహమును నీక్రింద బొందుపరచు చున్నాము.

మన విద్యావిధానములను గూర్చిన కొన్ని ముఖ్యాంశములను తర్కించుటకు మీ రిచ్చట సమావేశము కా నాహ్వానింపబడితిరి. మీ యాలోచనలమీద కొంత ప్రాబల్యమును జూపు నిమిత్తము నే నీసభను తెరచుటకు రాతేను. మీరు చర్చించు బోధన అంశముల నేనెంతప్రాముఖ్యముతో జూచుచున్నదియు మీరు తెలియబరచునిమిత్తము ముఖ్యముగ నే నిటకు వచ్చితిని. మీ రిప్పు డాలోచింపవలయు అంశమును కేవలము విద్యా విషయద్వ్యక్తినియనుబట్టియే యాలోచింపవలయు ననుముఖ్య సూత్రమును మరల మీరు నొక్కినొక్కి చెప్పనిండు. దానితెక్కిన ద్వ్యక్తినియనుబట్టియు జూచవచ్చును. కాని మీ రెటుల చేయవలసినదని మేము చెప్పజాలము. మేము మీ రాలోచింపగోరున దేవున ఆంగ్లభాషావిధానము నటులనేయుండ నంగీకరించుచు, మీ పాఠశాలలం దిప్పు డెటులలోనున్న ఏర్పాట్లలో ఇంగ్లీషు బోధనము గూర్చియు, ఆంగ్లభాషను బోధక భాషగా మూలములును గూర్చియు, ఏదైన నభివృద్ధిచేయదగియున్నదా అను సంగతిని మీ రాలోచింపవలయును. అటు లాలోచించుటలో రెండు సంగతులను జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయును. (1) విద్యార్థులకు బోధించిన పాఠములను వారు ములభముగ గ్రహింపవలయును. (2) ఇప్పుడున్న జ్ఞానముకంటె మౌఖ్యామికవిద్య పూర్తి యగునప్పటికి వారెక్కుడు ఆంగ్ల భాషా జ్ఞానమును గలిగియుండవలయును.

దేశ భాషలు.

ఈసందర్భమున దేశభాషలను బోధక భాషలుగ జేసి ఆంగ్లభాషను రెండవభాషగ హిందూదేశపు మాధ్యమిక పాఠశాలలన్నిటియందు నుండవలయు నని 1915వ సంవత్సరపు మార్చి నెలలో సామ్రాజ్యశాసన సభయందు దొక తీర్మానము ప్రవేశపెట్టబడినను సంగతి మీరు జ్ఞాపక ముండవచ్చును. యుద్ధానంతరమునకును ఈ విషయమును గూర్చి స్థానికదొరతనములవారి నేమియు ప్రస్తావించునది అప్పుడు ౨౦ హోమ్స్టర్లుగారు చెప్పియుండిరి. వెనుకనుండి స్థానిక దొరతనములవారి నేయేయంశముల నాలోచింపగోరిన బాగుండునో ఆసంగతులను ముందుగా నీలోపున నాలోచించు

నిమిత్త మీ సభ యాహ్వానింపబడినది. అందువలన మీ విచారణాశయములు చాల భిత్తియుగ నున్నవని మీరు గ్రహింపగలరు. అయినప్పటికిని మీరు ఆలోచనచేయుటకు విశేష ప్రోత్సాహకార్యమున్నది. మీరు అమూల్యము లగు సారాంశములను దెలిపెద రని నేను నమ్ముచున్నాను. ప్రస్తుతము పాఠశాలలం దాచరింపబడువిధానముల ననుసరించియే మీరేవీయో తీర్మానముల గావించెదరు. అయినను ఈ సమస్యయొక్క విశాలోక్షణముల పూర్వచరితమును మీ కప్పు డించుక తెలియపరచుట సంగతము కాదు.

మెకాలేగారి మాటలు.

1885-వ సం॥ ఫిబ్రవరి 2-వ తేదీన మెకాలేగారు హిందూదేశ విద్యా విషయమున గొన్ని మాటలను దెలియబరచిరి. అప్పటియందు సమకాలీను లేకుండగనే ఆంగ్లభాషను కొలములుగ నుండెను. అయినను మెకాలేగారు మాత్రము దేశ భాషల ప్రాముఖ్యమును మరచిపోలేదు. దేశభాషలను నాగరికవంతములుగ నొనరించుట కొకతరగతి ఏర్పాటు గావలయునని వారు న్దేశించిరి. దేశభాషలను పాశ్చాత్యభాషల ననుకరించి శాస్త్రపుస్తకములతో నభివృద్ధి నొందించి క్రమక్రమమున నవి జనసామాన్యమును విద్యావంతులుగ జేయు నుపయోగింపవలయునని వారు న్దేశించిరి. అనంతరము 1854వ సంవత్సరమున యాంట్టు ఇండియాకంపెనీ డైరెక్టుల కొర్రుచారు హిందూదేశ ప్రజలవిద్యనుగూర్చి గవర్నరుజనరలుగారి కొకయుక్తరము అందు దేశభాషల స్థానమున ఆంగ్లమును ప్రవేశపెట్టవలయునని వారి యుద్దేశము కాదనియు, ప్రజలకన్ని సంగతులూక దేశభాషల మూలముననే విశదముగ దెలియుటవలన వాటి ప్రాముఖ్యతను మే మెల్లప్పుడును బాగుగ గుర్తెత్తి యున్నామనియు, ఏ సామాన్యవిద్యావిధానమునైన నాంగ్ల భాష అనవరమున్నచోట్ల నెల్ల తప్పక బోధింపబడవలయుననియు, గాని అటుల బోధింపబడునపు డాజ్ఞామొక్క దేశ భాషాభ్యాసమును జాగరూకతతో జూడవలయుననియు, దాని నటుల జాగరూకతతో జూచునపుడు దేశభాష ద్వారా నేర్పనవచ్చు పాఠములనెల్ల దాని మూలముననే నేర్పవలయుననియు, ఇతరపాఠముల నాంగ్ల భాష మూలకముగ గ్రహించునంతటి జ్ఞానము విద్యార్థుల కాంగ్ల భాష యందు గలిగినప్పటి నుండియు ఆంగ్లభాషయే బోధక భాషగా నుపయోగింపబడుచు వ్యాప్తిజేందవలయుననియు, ఆంగ్లభాష తెలియనట్టియు, కొలదిగా మాత్రమే యెత్తినట్టియు జనసామాన్యమునకు దేశభాషల మూలముననే విద్య గలుపబడవలయుననియు, అందువలన హైందవులకు పాశ్చాత్యజ్ఞానమును గలుపుటకు ఆంగ్లభాషయు దేశభాషలుగూడ ఆవశ్యకములే యని మేము నమ్ముచున్నామనియు వారు తెలియ బరచిరి. 1882 వ సంవత్సరము నందలి విద్యాసంఘమువా క్రివిషయమును గూర్చియేరియు నొక్కిజెప్పలేదు. కాని ఉన్నతతరగతుల వరకుగూడ దేశభాషల మూలముననే విద్యగలుగించిన బాలు డెక్కుడు తెలియజేయు గలిగియుండునని వారభిప్రాయపడిరి. 1902 వ సంవత్సరపు భారత విశ్వవిద్యాలయ సంఘమువారు ఆత్మగర్విత తరగతులవరకును, అనగా ఎం. ఏ. తరగతివరకును గూడ దేశభాషల బోధింపవలయును. 1904 వ సంవత్సరమునందలి దొరతనమువారి తీర్మానము ప్రకారము 13 ఏండ్లలోగా ఆంగ్ల భాషను బోధక భాషగ నుపయోగింపకూడదని శాసింపబడి ను. అనంతరముగూడ దేశభాషలను విడువకూడదని వారు తెలిపిరి.

ఉత్తరవిద్య ఆంగ్లభాష మూలముననే గలుపబడవలయుననియు, పాశ్చాత్యజ్ఞానము దేశమున దేశభాషల మూలమున వ్యాపించుటకు గాను దేశభాషల నభివృద్ధికి తేవలయుననియు మెకాలేగారు చెప్పిరి. 1854-వ సంవత్సరపు లేఖ ఇంగ్లండుకముగ నుండెను. దేశభాషలను ఆంగ్లభాషా భాషాంతరీకరణములచే నుత్సహింపవలసిన దనియు, ఆంగ్లభాషను కొలదియందీ నేర్పవలసినదనియు, పాశ్చాత్యజ్ఞానమును భాషాంతరీకరణముల మూలమున వ్యాపింపజేయు నలయుననియు వారు తెలియబరచిరి. కాని ఇప్పుడు, ఆంగ్ల భాష దేశమున దృఢముగ బాదుకొనినది. విద్యాధికు లందఱును ఆంగ్లభాషయందు దెక్కుడు అభిమానమును గలిగియున్నారు. ఆంగ్లభాష హిందూదేశమంతట సామాన్యజానుక భాషగ పరిణమింపవచ్చునపుడు పరిణమింపవచ్చును. దేశ భాషలు విడిచిపెట్టబడుచున్న వని దుఃఖించువారలయెడ నాకు విశేషసానుభూతి గలదు. కాని ఈ సమయమున నాంగ్లభాషను నెరికివైచి ఆ స్థానమున దేశభాషల స్థాపించెదమనుట సమంజసముకాదు. అది ఆచరణీయముగ రాజకీయ

సమస్యల దాటిపోవుచున్నది. దొరతనమువా రాసంగతి నాలోచించెద మన్నను కార్యము లేదు. ఈ యంశమును గూర్చి భారతీయులలో నెంత విశేషముగ నభిప్రాయభేద మున్నదో యాలోచింపుడు. 1915వ సంవత్సరములో ప్రవేశపెట్టబడిన నైపుదహరించిన తీర్మానవర్ష ఆ ఆభిప్రాయమును దృఢపరుపగలదు. ఇంతియేగాక దేశమునందనేక భాషలుండటయు దేశ భాషలను బోధకభాషలుగ నుపయోగించుట కభ్యంతరము కలదు. ఇకముందు వంత సారం పర్యముగ ఆంగ్లపాఠశాలలోనే గాక ప్రజలయిండ్ల యందును గూడ నది తెలుచుగ వాడబడును. ఈ నైపుదహరించున మీరు విచారింప నక్కరలేదు. నే నిదిగూడ నొకచో జెప్పినట్లుల ప్రస్తుతవిద్యా విధానమును మార్చిచేయుటకుల అభ్యంతరముల నూచించితిని. ఏనంగీకరించిన ఇంక మనము చేయగలుగునదేమి? మనవిద్యావిధానములతో సంబంధ మేమియు లేకుండగను, మన విద్యావిధానములందు సంబంధముండియు దేశభాషల నభివృద్ధిచేయుటకు మంచిసమస్యలు లభింపగలవని నేను నమ్ముచున్నాను. ఇప్పు డాంగ్లభాష యెట్లు బోధింపబడుచున్నదియు మనము జాగ్రత్తగా పరిశీలింపవలయును. కారణ మేమైనను ప్రస్తుత సాధారణవిద్యాలయములందు దలి ఆంగ్లభాషాజ్ఞాన మించుకయు తృప్తికరముగలేదు. ఈ యంశమున మీరు మాకు తగిన సహాయమును జేయవలసి యున్నది.

బోధక భాష.

మనపాఠశాలలో దేశభాషయు ఆంగ్లభాషయుగూడ బోధక భాషలుగ నున్నవని మీరెఱుఁగుదురు. దేశభాషయే అధికముగ బోధక భాషగ నుండవలయునను తప్పదుభిప్రాయము విశేషముగ తృప్తిచెందియున్నది. పాఠశాలలందు విద్యగలుచుటవలన బాలుడు కలయునంత అత్యధికలాభము నొందవలయును. అను అంశము జ్ఞాపకముంచుకొని దేశభాష ఆంగ్ల భాషాబోధకాధిక్యతల నిశ్చయింపవలయును. ఇందునుగూర్చి పాఠశాలలో బోధకాభ్యాసము గల వారితే తగినయాలోచన చెప్పగలుగుదురు. నా కట్టి యుపధనములే మికి నేను చాల విచారించుచున్నాను. మీ కట్టియుపధనమున్నది గనుక మీరు తగినయాలోచన చెప్పవలసిన నమ్ముచున్నాను. మిమ్ము జేయగోరుచున్న ఈ పనిని గర్హింపకుడు ఈచ్చి అంశమునం దెంతయో ప్రాముఖ్యతగలదని అనుభవ పూర్వకముగ దెలుపుచున్నాను. ప్రస్తుతము ఎక్కుడు ఆంగ్ల భాషాజ్ఞానముతో విద్యార్థులు మాధ్యమికవిద్య నెట్లు పూర్తి చేయుగలరో ఆసంగతినే మీరు బాగుగా నాలోచింపవలసి యున్నది.

బ్రిటిషువారు ముందు కేగుట

దుర్భేద్యములగు పాలములు కళకుగుట

లండన్, ఆగస్టు 19:—బ్రిటిషు వారిట్లు ప్రకటించుచున్నాను:—వైశ్రేణ్య-పోయేలు కాన్వెన్షన్ రెక్క దగ్గర కొంచెము శత్రువులతో నెనగి మైలునకు వ్యాపించియున్న రణముఖమున 500 గజముల వరకు ముందు కేగితిమి. నేరుగ కొన్ని ప్రదేశములను స్వాధీనము జేసికొంటిమి. మరి కొన్ని పాలములను గూడ వశము జేసికొంటిమి. శత్రువులకు గొప్ప నష్టములు కలిగినవి. మానవ్యములు అతి స్వల్పము. వైశ్రేణ్యుకు ఈశాన్యముగ గురువారము నాడు 2,114 మందిని బండ్లుగ జేసితిమి. మాకు శత్రు నిమానములను నేల గూర్చితిమి. 4 గింటిని క్రిందకు సాగదోలితిమి. మారిమానములు 8 కాన్వించుట లేదు.

వరానువారు విచూనములతో క్షీణముగ పోరుట

17 శత్రునిమానములు నేలగులుట

లండన్, ఆగస్టు 20:—వరాను వారిట్లు ప్రకటించిరి:—వై, నెర్నీ, మ్యాసి కిరుప్రక్కలను ముఖ్యముగ బెగ్నావో ప్రాంతమున క్షీణగులపోరు చాల ఘోరముగ జరుగుచున్నది. క్రేమునై 600 మైలులు పరిసరము. పోరునొకను మృతి నొందెను. మానైమానియు 11 శత్రునిమానములను తగుల పెట్టిరి. 6 రింటిని గొప్పకష్టములపాలు గావించి క్రిందకు కూలు నట్లుజేసిరి. డెక్-నర్ మ్యాసు, కాక్టీమాస్కో-టు లిటరు విల్చి, వైనుక్యాంబ్రెగ్గమును యువదారులను మానైమాని కులు బాంబులచే ధ్వంసముజేసిరి. మండుకొల్లు మున్నగునవి కూడ వ్యాంతి వెల్లిదగ్గర పాడైనవి.

బ రో వా మ హా నం గ్ర మ ము

ఇండియాస్వపరిపాలనము - ఇండియా మంత్రి ప్రకటనము.

(o)

ప్రజాభిప్రాయములను గూర్చి మాంటేగుగారు ఇండియా దేశమునకు రానుండుట.

(o)

సేనలో కమిషనులు - లొమ్మిదిమంది భారతీయుల కియ్యబడుట.

(o)

విధానము ఆలోచనలోనుండుట - కేనడావారి విజయము జగ్జులకు ప్రబలవస్తువు.

జగ్జులు 15 సార్లు తలపడినాడుట బ్రిటీష్ కొరకు ఇటలీవారు తీవ్రముగ పోరుట.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లండు

రైల్వే పనిచాంద్ర చాంఛితములు.

లండన్, ఆగస్టు 18:— లోకమొట్టమొదటి ఇంజనీరుల యొక్క యజ్ఞముల సంఘమువారు గోజు-1-కి 8 గంటలు పనితప్పు ఎక్కువగ నుండరాదని కోరిరి. వీనిని దొరతనమువారు నేడు చర్చించెదరు. వీరి అభిప్రాయములను యితర రైల్వే సంఘమువారు ఆమోదించలేదు. దొరతనమువారు తరచున వార్తాసంఘమువారు వీరికోరిక నెరవేరజాలదని తెలియజేసిరి. గోజు 1-కి 8 గంటలు చొప్పున పని జరిగినచో మిగిలిన పనిని చేయుటకు వీలు లేనందున ఇట్లు జేయుటకు వీలులేదని తెలియజేసిరి. ఎవరో కొంతనందే ఈ యినుపదారులపని విషయమై కలవర మొనర్చుచున్నారనియు చాలమంది ఇతరులకు ఇట్టి ఆక్షేపణలను జూపుటలేదనియు వార్తాసంఘమువారు తెలియజేసిరి. ఎవరైన నో ఆల్బర్ట్ స్ట్రాన్ లీ గారి నీవిషయమై చూడదలచుకొన్నచో ఆదివారమునాడు వారిని సందర్శించవచ్చును. యుద్ధానంతరమున కొంతకాలమునకు రైల్వేలు దొరతనమువారి స్వాధీనములోనే యుండునని స్ట్రాన్ లీగారు వైసుదవారింపబడిన సంఘమువారికి తెలియజేసెను. వివాదములన్నియు అడుగంటినచో దొరతనవా రీవిషయమై సానుభూతిని జూపెదరు. స్ట్రాన్ లీగారిని దర్శించిన పిదప స్థితిగతులేవియు మారలేదని కార్యదర్శిగారు తెలియజేసిరి.

ఘోరమగు ట్రాముబండి విపత్తు.

10 మంది బంపిలు హతులగుట.

లండన్, ఆగస్టు 20:— 10 మంది బంపిలు హతులైరి. 40 మంది క్షతగాత్రులైరి. ఈయవాంతరములు వోవరు దగ్గర తలక్రించినది.

ప రాసు-బ్రెటరు దేశములు

అభినందనవాత్సలు

పార్లమెంటు, ఆగస్టు 20:— ప్రెసిడెంటు పాయింట్ కేసు గారి పుట్టిన దినోత్సవమునాడు జాట్టి సార్వభౌము డిక్రింది తలెత్తిన వ్రస అభినందనవాక్యములతో నంపిరి:— బ్రిటిషువారి తో కలసి కష్టపడినందులకు పరాసువారి కష్టములు గృహలోగట్టెక్కగలవు. పోయింట్ కేసుగారు బ్రిటిషువారి ద్వితీయములను కొనియాడుచు జాట్టి సార్వభౌమునకు ప్రత్యుత్తరము పకముగ అభినందనతో వ్రాస్తాననిరి.

ప్రాసెస్

ప్లాండర్సు యుద్ధము

దుర్భేద్యములగు జర్మను దుర్గములు వశమగుట

లండన్, ఆగస్టు 19:— బ్రిటిషువారి ప్రధాన కార్యాలయమునను రూటరు విలేఖకు డిట్లు తెలుపుచున్నాడు:— గతరాత్రి పరాసువారు జాకోసిలీ బ్రోయిన్ కు నడుచుచున్న నున్న రణముఖమునకు చొరుచుకొనిపోయిరి. జర్మనుల రెండుదుర్గములు లెన్ లీహౌస్, మందోవి పొరము పరాసువారి స్వాధీనమైనవి. ఈనడులకు దక్షిణముననున్న మరి కొంత ప్రదేశముకూడ పూర్తి పరాసువారి వశమైనది. లెన్ రిలాసుదుర్గము గొప్ప చురకీరంగులతో నమర్చబడి కాల్పులు చొరబడుటకు అసాధ్యముగ నుండెనని విలేఖకుడు తెలుపుచున్నాడు. పరాసువైద్యము లన్నియు క్రమశిక్షకు లోనైయున్నవి. అందఱకును విజయోత్సాహము కలదు.

లెన్సువద్ద బ్రిటిషువారు విజృంభించుట.

లండన్, ఆగస్టు 19:— ప్రధాన కార్యాలయమునను

రూటరు విలేఖకు డిట్లు లెన్సుగూర్చి తంతింపుచున్నాడు:— పట్టణపు తూర్పుభాగములు మాస్వాధీనములోనే యున్నవి. మాఫిరంగులచే రాకపోకలకు వీలులేకుండగ జేయగలము. జర్మనులు చాల చిన్న ప్రదేశమునందున్నందున ఫిరంగులను సమకూర్చుటకు వీలులేదు.

ఓ.పీ.మారికోర్టు పంక్తి మాగురిలో నున్నది. మా కోర్టు ఫ్లానముల నుండి చులకనగ శత్రు ప్రయత్నములను గుర్తించుటకు సౌకర్యముగ నున్నది డ్రోకోర్టు క్వంటు పంక్తిగూడ మాగురిలో నున్నది. ఇది హిందెబర్గ్ గారి పంక్తికి జేరినది. ల్యాంజి మార్కు యుద్ధమువలన మా ఫ్లానములన్నియు యభివృద్ధిగాంచినవి. ఉత్తరరక్షకపంక్తి అంతయు బలకరముగ నున్నది. మాపుకోమనమును బంధించుటకు జర్మనులు తమ ఫిరంగులను వైద్యములను కుప్పలు కుప్పలుగ సమకూర్చుచున్నారు. కోర్టు ఫిరంగిదళములు ప్రతిక్షణము రణరంగమున ప్రవేశించుచున్న వని మాచేకిక్కిన శత్రువులు తెలుపుచున్నారు. మా యుద్ధ ఫిరంగులు కూడ శత్రువులకు గొప్ప నష్టములను కలిగించుచున్నవని శత్రువు లొప్పుకొనుచున్నారు. కందకపు యుద్ధములు జరుగుట లేదు. విడివిడిగ పోరుటయే ఇప్పుడు కాన్పించుచున్నది. లెన్సుచుట్టును ఘోర యుద్ధము జరిగినది. కొంత దనుక ఉపశాంతి కల్గినది. వెన్నదగ్గర పట్టునడిన ప్రదేశము లన్నియు కనేడియనుల స్వాధీనములోనేయున్నవి. 70వ కొండను ఎత్తైనను వశమచేసికొనవలయునని జర్మనులు కృతనిశ్చితులై యున్నారు. ఇది లెన్సుకు తూర్పుననున్నది. ఉపప్రదేశము జర్మనుల స్వాధీనములో లేనిచో వారికి సుంకటముగ నుండును. ఇప్పుడది మాస్వాధీనములో నున్నది. జర్మనులు పేట్టులతోను విషవాయువులతోను, కరగోళములచేతను, పదాతులతోను ఘోరముగతలపడిరి. కనేడియనులు వీరిని నెదిరిపోరి వీరి యత్నములను ప్రతిహతము జేసిరి. అధినివేశపు వైద్యము లింతవరకు బాహాబాహిని ఇట్లు నెనంగి పోరిఎటుంగు. సన్నీలతో విస్తారముగ పోరినవి. బ్రిటిషులు ఆగస్టు దగ్గర జర్మను పటాలములు తలపడినవి. కాని మా చురకీరంగుల బాల్లలచే వాని చల్లార్చితిమి. ఇంకొక రెండుమారులు ఇదే ప్రకారము తలపడిరి. కాని, మా చురకీరంగుల బాల్లలకు వ్యాపింపజేసి ప్రతిహతము జేసితిమి.

15 శత్రు ప్రతియుద్ధములు ప్రతిహతమగుట

బోయిహ్యూగో, బోయిరెయి. బ్రిటిషులు ఎమిలీలను జర్మనులు 15 మారులు అతినిబ్బరముగ ముట్టడించి ప్రతియుద్ధ మొనర్చిరి. కనేడియనుల జయములు శత్రువులకు విషప్రాయముగ నున్నవి.

ప్లాండర్సులో జర్మనులు కోర్టుకపురక్షకపద్ధతుల నవలంబించుచున్నారు. జర్మనులకందకపు గోతులు మాశత్రుఘ్ని బాల్లలచే నిప్పొయ్యెదవన మగుచున్నవి.

శత్రువుల ప్రతియుద్ధములు ప్రతిహతమగుట.

లండన్, ఆగస్టు 19:— జనరలు హేగుగారి డిట్లు నేటి మధ్యాహ్నము ప్రకటించుచున్నారు. — ఎగేకి ఆచ్చేయముగ నిన్నటికోజున మేము కెకోనిన ఫ్లానములను వశపరుచుకొనుటకు శత్రువులు ప్రతియుద్ధము లొనర్చిరి. కాని వానిని ప్రతిహతముజేసితిమి. లెన్సుకు దక్షిణముగ జయకరమగు దాడిని సల్పితిమి. ప్లాన్సుహోకుకు వాయవ్యముగ వైప్రెసు రణము ఖమున మేము కొంచెము ముందుకేగితిమి.

పూర్వపు రాజగు కాక్స్టెట్టెయగారి కుట్ర

కెయిజరు గారికిని కాక్స్టెట్టెయ గారికిని రహస్యముగ. రూపలు చరియను స్వాధీనముచేసిన విషయమై ఏర్పాటులు జరిగినవనియు కెయిజరుగారికి సాయ మొకరైచిననియు కాక్స్టెట్టెయగారు ఏర్పాటు జేసినట్లును మిత్రమండలి వారిని మోసపుచ్చుటకు ప్రయత్నములు జరిగినని రహస్యము బయల్పడినది.

నూతన వైద్యుయుద్ధము మరల ప్రారంభ మగుట.

లండన్, ఆగస్టు 20:— పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:— బక్సుమాటు కుత్తరముగ ఫిరంగులచొరు తీవ్రముగ జరిగినది. మ్యానునదిగట్టున మాసేనలు అతి సాహసముగ నేటియుదయము తలపడినవి. ఆ పు కోర్టు అడవి నుండి ఉత్తర దిశనవా కరకు 18 కిలో మీటరుల ప్రాంతమున యుద్ధము మా కనుకూలముగనున్నది. అనేకమంది మాచే చిక్కుచున్నారు. మావైద్యముల వైద్యసాహసములు అద్వితీయములు.

జర్మనీ

కెయిజరు జర్మను నౌకాదళములను సందర్శించుట

కోవెక్ హేగెక్, ఆగస్టు 19:— విల్ హెల్ముకు హేవెక్ ఉత్తర మహా సముద్రము, హెలిగోలాండులో నున్న నౌకాదళములను కెయిజరుగారు సందర్శించిరిని జర్మనులు తెలుపుచున్నారు.

జర్మనుల సంధిషరతులు

బెల్జియము సాయంతర బాజ్యముగ నుండుట.

అధినివేశముల మరలనిచ్చివేయుట, యుద్ధవ్యయమును నష్టపరిహారమును నిచ్చుట.

లండన్, ఆగస్టు 20:— జర్మను సంధి అభిప్రాయములను డెయిలీ టెలిగ్రాఫు ప్రకటించుచు గిరాద్దగారిట్లు తెలుపుచున్నారు:— జర్మనులు బెల్జియమును విడిచి పోయెదరాయని నేనడిగినచో ఎవరును సునిశ్చితిముగ నీనిగూర్చి నడుపు వారెవరులేరు. ప్రధానమంత్రిగారు మాత్రము సర్వదా జేసని నుడువుచురుకాని కొన్ని షరతులను కోరి మరియు విడివెదచుని తెలియజేసిరి. కడపటిసారి అడుగగ ప్రధానమంత్రిగారిట్లు నడిచిరి:— లీ జి, నా మూరు, తిదితర దుర్గములు మాస్వాధీనములోనే యుండవలెను. బెల్జియము చుట్టును మా సేనలు కావలియుండవలెను. ఇనుపనాగులు, రేవు స్థలములు మాస్వాధీనములో నుండవలెను. బెల్జియము తమ వైద్యము నుంచుకొనగూడదు. జర్మనులు మాత్రము తమ వైద్యములను బెల్జియములో నుంచుకొనవలెను. బెల్జియము దేశముయొక్క వర్తకమంతయు జర్మనుల అధికారమునకు లోనై యుండవలెను. బెల్జియము ఇంగ్లాండునకు పేగు సాకముగ నుండుటకు జర్మను లంగీకరించరు.

బెల్జియమును జర్మనుల వేగుసానముగ నుండుటకు బ్రిటిషువారెన్నడును యిచ్చగింపజాలరని గిరాద్దగారు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. అన్ని దేశములవారును జర్మనులకు నష్టపరిహార మియ్యవలెననియు, జర్మనుల రస్తాలను నౌకలను మరల జర్మనులకు తిరుగనిచ్చి వేయవలయునని జర్మను ప్రధానమంత్రిగారు నడిపిరి.

ప్రధానమంత్రిగారి యుద్ధాహ్వాకనము

అమ్నటరుడం, ఆగస్టు 19:— 16 వ తేదీని కామన్సు సభలో లాయిడుజాడ్జిగా రొసంగిన యుపన్యాసము జర్మనీలో ఎల్లవారికిని ఆంక్షోళనము కలుగజేయవోడంగను:— తిండిలేకుండగ మన అంతర్జాములచే బ్రిటిషువారిని ముట్టడించి హతమార్చగలమని బుద్ధిమంతులెవరును తలంచియుండలేదు. హెర్ హెప్రిచిచ్చిగారి అభిప్రాయమునకు లాయిడుజాడ్జి గారిచ్చిన యుపన్యాసమునకు గమాసాంశము భేదమున్నదని ప్రాంతుపోర్టు జ్యూటంగు ప్రతిక ప్రాయుచున్నది. ఇదివరకంతయు జర్మనులు అంతర్జాములే యుద్ధపర్యవసానమును వేల్పునని యభిప్రాయములతో ప్రకల్పములను పలుకుచుండిరి. లాయిడుజాడ్జిగారి యుపన్యాసముతో వీరందరును తమ యభిప్రాయములను మార్చుకొని అంతర్జాములవలన అంత ప్రయోజనము లేదని గ్రహించుకొనుచున్నారు.

ఇటలీవారి వ్యాఖ్యలు

కోము:— లాయిడు జాడ్జి గారు రొసంగిన యుపన్యాసము చాల నిదానముతో గూడుకొన్న దనియు జర్మనుమిత్రుల మంత్రి యొసంగిన ఉపన్యాసము కలవరముతో గూడుకొన్నదనియు ఇటలీవారు వ్యాఖ్యనము చేయుచున్నారు.

హిందూదేశ పరిపాలనము.

ఇండియా కార్యదర్శి యగు
మాంటేగు గారు

మెసాపొటేమియా చర్చనమయమున
నొసంగిన యుపన్యాససంగ్రహము.

భారతదేశమున నితీవలగల స్థితిగతుల గుర్తెగని వారెల్లయును, హార్డింజి ప్రభువుగారు దేశమున వదలునపుడు భారతీయులెల్లను, ప్రజలును, రాజులును, నేతగ్రీవముగ నాతడు ఆధునికకాలమున గల రాజప్రతినిధులందరిలోను సకలజనప్రియుడైనయూతడని నుడువుచున్నాడు. వీరికి మందు రాజనీతిదురంధరులగు పరిపాలకులనేకులందరి. కాని, యీతడు భారతభూమిపై నడుగుపెట్టు సమయమున దేశమున నశాంతి ప్రబలముగ నుండెను. ప్రవాళి ప్రాయము తృణీకరింపబడుచుండెడిది. వీరు మొదటినుండియు పాలితుల పిశ్వాసమునను బాత్రులై తనప్రాణములు గోల్పోవు సమయమునచ్చినను, తనకెన్నియో యిక్కట్లు లొన గూడినను ధైర్యముతో నిజస్థానమున నిలిచి విప్లవకర్తలను నిర్మూలించి, హిందూదేశమునకు మహాపకారము గావించినారు. అట్టి వానిని నైసికాధికారుల సలహాల ననుసరించి వర్తింపజేసిన కారణమున తీవ్రముగ విమర్శింపబడుట న్యాయము. మనదేశములో నైతియు రాజనీతిజ్ఞులకును, నైసికులకును గల సంబంధములను మనము నిర్ణయింప జాలకున్నాము. కొన్ని ప్రతీకలలో నైసికోద్యోగుల మాటలు శృణ్వకరింపబడిన వని తీవ్ర విమర్శనలు బయలుపడెదవు; మరి కొన్నిటిలో నైసికాధికారుల మాటలను నిరసింపవలయు నని వాంఛలు కానవచ్చును. మాననీయులగు నాన్నేహితులు ఘోరి ప్రభువు, సర్ డగ్లాసు హేగుగార్ల సలహా ననుసరించి నల్లే, ముఖ్యమంత్రి హేగుగారి మాటల ననుసరించి వర్తించిన రీతి నే, హార్డింజి ప్రభువుకూడ తన నైసికోద్యోగుల సలహాలకు చెరి యొగ్గి, తదనుగుణముగ వర్తింపెను. వీరీవిషయమున చేసిన పని నేరమైనయెడల, హార్డింజి ప్రభువుగారి వర్తనముకూడ నన్యాయమే యని చెప్పవచ్చును.

హిందూదేశ పరిపాలనమున గల లోపము నా కెట్లు గానవచ్చుచున్నది. యుద్ధము ప్రారంభమైన దినములలో, భారతీయులలో రాజధర్మి సంజేహాస్వదముగ నుండినట్లు గానవచ్చెడిది. ప్రతిదినమున కొన్ని నెలలపర్యంతము ఆరాజకీయభావము బున్నటుల "మైన్సు" ప్రతీక ప్రాయముండెడిది. ఆవిషయమై పార్లమెంటునధలో చర్చ జరిగినది. అందుచే భారతదేశ మరాజకమై యున్నదని జ్యోతులు దురభిప్రాయపడజొచ్చిరి.

యుద్ధసమయమున, రాజనీతిజ్ఞులు, వైద్యులు, సివిలు ఉద్యోగీయులు మున్నగువారు తీవ్రవిచారణ పాలైన విషయమును ఈసభలో చర్చించుట కిది రెండవసారి. మన దేశము యుద్ధప్రారంభమున సంసిద్ధముగాక యుండినను, ఎన్ని తప్పుల చేసినను, తుట్టుతుడకు జర్మనీవారికి ప్రబలతరుగుకు శత్రువుగ పరిణమించినది. ఇది యొక ఘనవిషయముగ నేను పరిగణించెదను. కాని యీ కమిషనువారి కార్యనివేదికయును పర్యాలోచించునపుడు, మన ముద్దేశమును సంపూర్ణముగ ఫలవంతములైన యుద్ధ విధానములనే నునము విమర్శింప బూనుచున్నామని తోచుచున్నది. ఈ దినమున బాగ్దాదు నగరమున బ్రిటిషుపతాక చుల్లల నాడుచున్నది. ఇట్టి విజయమిక యేంంగమున మనకు చేకూరినది! ఈ కమిషనును నిరుమించుటవలన మన కపార నష్టము లునేకములు కలుగుచున్నవి. ఎచ్చటను అపజయము గాంచకుండగనే జనరలు నిక్కువగారు బాగ్దాదు పతనమును లోబరచుకొనినయెడల, మెసాపొటేమియా కమిషను నియమింపబడునా? ఈ కార్యనివేదిక ప్రకటనమునలన, నెట్టి నిదర్శనమును లేకయే గృహ్యులైన ననేకనింద లాపాదంపబడుచున్నది. ఈవిషయమై యొకను చర్చనశుభవలయునని మీ అభిప్రాయమై యున్నయెడల మీ సమావేశములు పరిసమాప్తి నొందునంతవరకు యూరప్రండుట వుంచినది నా అభిప్రాయము. ఎలయన, యీవిషయపరిష్కారము గావించు నెట్టి న్యాయసాధనమైనను, యీ నివేదికాభిప్రాయములచే తన అభిప్రాయములను మార్పు నొందించుకొనట సమాజము. ఈకమిషనువారు ప్రభుత్వసంఘమువారిని గాక, ప్రత్యేక వ్యక్తుల నుత్తరవాదులుగ భంగించుచున్నది. ఇది యొక అన్యాయము. ఈ విధముగ మీరు మనప్రభుత్వ విధానముల కపాపవర్తముల గలిగించుచున్నాను.

మనము అపజయము గాంచినవారలను శిక్షింపజూచుట న్యాయము కాదు. మెసాపొటేమియా దండయాత్రలో భోజన సదుపాయములకు కొంతకలుగలేదు. జనరలునిక్కువగారు అపజయమును గాంచకుండగనే బాగ్దాదునకు భోయియుండినయెడల, ఈనష్టములు మనకుగలుగవు. మనము కష్టముల పాలుగాకుండగ జర్మనుల నోడించుట యెట్లు? వాస్తావ్యతీకలును ఈకమిషనువారి కార్యనివేదికయును బట్టి చూడగ నెల్లయును అపజయమును గాంచకయే శత్రునినాశమును గావించవలయునని నూచింపుచున్నది.

నేనీ సభలో మొదట ప్రవేశించి నప్పు ఖాక పార్లమెంటు సంఘమున సభ్యులుగ నుంటిని. అప్పుడు మాననీయుడగు నాన్నేహితుడు తనతోడి సభ్యులను హిందూదేశ విషయముల శ్రద్ధతో తిలకింపుమనవలయునని ప్రోత్సాహపరచుచుండెడివాడు. ఆ దేశవిషయముల చర్చించునపు డెల్లయును సభకు రావలె నని చెప్పుచుండెడి వాడు. మోస్తే ప్రభువుగారు నడపు చర్చలకు నేనును జోవుచుంటిని. ఆతడెందు సఫలమనోరథుడాయెనా? యుద్ధమునకు బూర్వము హిందూదేశపు బాధికపత్రమును గూర్చి జరిగిన చర్చల నెవ్వరికైన జ్ఞాపకమున్నవా? ఆదిమమున సభ్యులనేకులు సభకు రారు. హిందూదేశమున నెవ్వరికిని లక్ష్యములేదు. ఈ సందిగ్ధావస్థయందు హిందూదేశవిషయముల నెక్కుడు జాగరూకతతో తిలకింపవలసినదని. ఇండియా విషయములు ప్రాముఖ్యము నందినవి. ఇందులకు పార్లమెంటుసభవారి నిందింపవలయునా? హిందూదేశపు బాధిక పత్ర విషయక చర్చ నిష్ప్రయోజనముగ జరుగుచున్నది. హిందూదేశపు కార్యదర్శుల జీతముల నీ సభవారి నొసంగుటలేదనియు, అందుచే వారి విషయములకు లెక్కలను తయారుచేసి పార్లమెంటువారి ఆమతుల సందర్శనలను యవసరము లేదనియు, అను విషయమును సుచింతించుటెట్లు?

డిల్లను గారు:—ఈసభలో నీ విధముగ నే ననేకసార్లు నుడివియున్నాను.

మాంటేగుగారు:—ఆసంగతి నాకు తెలియును. అందులకు నే నెవరిని నిందించుటలేదు. ఈసంగతి లన్నిటిని జూచినయెడల హిందూదేశ పరిపాలనా విధానములకు విస్తరించు నవకాశములేదు పూర్వ మెట్టి పరిస్థితులున్నను, ఇప్పుడు మాత్ర మావిధానములను మార్పునొందవలసిన కాల మున్నవైనది. గౌరవనీయసభ్యులకు మార్పులు కలుగజేయవలయునని నేను జెప్పుమాట లసత్యతములుగ నున్నవా?

డిల్లను గారు:—ఇండియా కార్యదర్శిమొక్క జీతమును పార్లమెంటువారే భరింపవలయునని మాలో కొందరు ఇరువది వత్సరములనుండి కోరుచున్నాము. కాని అనేకులు మాకు ప్రతికూలురుగ నున్నారు.

సర్ జె. డి. రీసుగారు:—చర్చలలో నందులకు తగిన సుచింతనము కానవచ్చుట లేదా?

డిల్లను గారు:—అది మీ అభిప్రాయము గావచ్చును.
ఎస్. మెన్సీలు గారు:—మీ (సర్ జె. డి. రీసుగారు) విచారణయందున చాలపని చేసినారు.

మాంటేగుగారు:—ఇతర విశేషయంతుల జీతముల వలెనే, ఇండియా కార్యదర్శి జీతమును గూర్చికూడ పార్లమెంటులో చర్చ జరిగినయెడల హిందూదేశవిషయములు కూడ ఎక్కుడు ప్రాముఖ్యము నందు ననుటకు సంభవించును. ఆస్ట్రేలియాదేశపు కార్యదర్శిజీతమును ఆదేశజులే భరింపవలెనని యెరులైనను చెప్పుకొనిరా! ఆ టైలెయెడల, ఛార్లెసువీధిలోని భవనమున కగుర్యముకూడ హిందూదేశము మీదనే చేయుటకు కాణమేమి? ప్రస్తుత విధానములన గలుగు ఆసాకర్యములగూర్చి యిందుక చెప్పెదను. హిందూదేశపు ప్రతిపక్షులగూర్చి జరిగిన చర్చలన, నేమిలాభమును గలుగలేదు. ఈ విధముగ హిందూదేశ విషయములను చర్చించుచున్నాము. ప్ర నాస్వాస్థ్య మొక సామ్రాజ్యమును పరిపాలింపగలదా అని కొందరికి సంజేహము వొడవవచ్చును. ఈ విషయమును పరిక్షించుటకు తగిన సమయము చిక్కలేదు. ఒక నేత, పార్లమెంటుసభవారు ఇండియా కార్యదర్శిని కొన్ని కార్యముల తేదు నియమించినను, ఆతడు స్వతంత్రుడు గాడు. తనసభలోని బహుళసంఖ్య వారి తీర్మానము ననుసరించి వర్తింపవలయును. వారి అభిప్రాయములకు వ్యతిరేకముగ నాతడు వర్తించిన సమయములు మిగుల నరుదు. హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి కచేరియంతయు, మిగుల నుదార స్వభావుడగు కార్యదర్శి యుండుననుభవముచే పార్లమెంటు సభవారి అధికారమునుండి తప్పించుకొనుటకు వీలు కలుగునట్లుండినది. తగిన సలహాతోకయే హిందూదేశమును కార్యదర్శి మూలకముగ పరిపాలించుట దుస్సాధ్యము.

ఇండియా ఆఫీసుయొక్క కార్యవిధానములను, అచ్చట సభ సమావేశమై కార్యక్రమమును నడపు విధానమును, అచ్చట సమస్యా పరిష్కారమున గల కష్టములను మున్నగు వానిని గూర్చి యిచ్చటివారికి తెలియునా? ఈ విధానమంతయు మిగుల సౌకర్యవాయకముగను, శక్తివంతముగ నుపరిపాలనమునకు నిరోధకముగను నున్నది. ఈపద్ధతులను కొంచెము మార్పుచేయవలసినదని 1912 వ సంవత్సరములో క్రూప్రభువు గారిక బిల్లును ప్రవేశపెట్టిగా, కర్జును ప్రభువు గారిపట్టువలన నది తీరస్కృతమైనది. దానికి కారకుడను నేననియు, ఇండియా సంఘ విధానములు నా సౌకర్యములకు సరిపడక పోవుటచే క్రూప్రభువు గారిని ఈ బిల్లును సభలో ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రోత్సాహపంచినినియు అనేకు లభిప్రాయపడిరి. త్వరితముగ కార్యములు జరుగవలయునని నా అభిప్రాయము. ప్రభుత్వము వారి ఆఫీసు లలో కార్యములు మిగుల నాలస్యముగ జరుగును. అందుచే ఇండియాఆఫీసులో కూడ ఇట్టిస్థితిగతులే కానవచ్చు ననుటలో నాశ్చర్యములేదు. ఒకవిశేషము: ఇండియాఆఫీసువారి వస్తుపరికరశాఖలో నొక యుద్యోగినినియోగింపవలయుననియు, ఇండియనుల నైస్యమునకు వలయు, దుస్తులు మున్నగు వానిని కొనుటకు వ్యాపారము తెలిసిన యొకనినియోగింపవలయుననియు తలచి, 1912-13 సంవత్సరములో నొక సివిలు ఉద్యోగియుని నియమించి, యొక ముందు వ్యాపారజ్ఞుడము కలవానిని నియోగింపవలెనని నిశ్చయించిరి. ఇప్పుడుకూడ నొక సివిలు ఉద్యోగి నే నియమించిరిని కార్యదర్శిగారు నాన్నేహితులు నడిపిరి.

మాంటేగుగారు (ఇండియా కార్యదర్శి) అట్టి నిశ్చయమునుగూర్చి నాకు తెలియదు.

మాంటేగుగారు:—తనకు పూర్వము వారు చేసిన, తీర్మానమునకు తాము త్యక్తవారలము కాజాలరని మాననీయుడగు నాన్నేహితుడు నుడువుచున్నాడు. ఈ వస్తుపరికరశాఖను తీసివేయువని చుడువుట కీవిషయము నిట చెప్పితిని. ఈ శాఖవారు చేయుపనిని యుద్ధశాఖవారే చేయుదురు. ఇక హిందూదేశ పరిపాలనమును గూర్చి యోచించియు. ఇండియా కార్యదర్శిపై పార్లమెంటు సభవారి కెక్కుడధికారముండవలయుననియు, రాజ్యపరిషదికి కార్యదర్శి అధికారము నుండి యెక్కుడు స్వాతంత్ర్యము ననుభవింపవలయుననియు నా అభిప్రాయము. అందుచే ఇండియా రాజప్రతినిధికి సంపూర్ణాధికార మొసంగవలయునని నా అభిప్రాయముకాదు. ఇచ్చట రాజును, ముఖ్యమంత్రియు, విశేషమంత్రియు చేయునంతపనిని ఇండియాలో రాజపరిషది చేయవలయును. ఒక్కొక్కొక్క కార్యములనుచేయ వశమగును. మీ కార్యనిర్వాహక పద్ధతులు విఫలము లగుటకు కారణము. అది ఆధునికపరిపాలనమున కన్వయమగుటయే! అందుచే పరిపాలనా యంత్రమును మార్పు నొందజేయవలయును. నా కెదురుగనున్న నాన్నేహితుడు హిందూదేశమునకు హామీయూలు మెసంగవలయునని అభిప్రాయపడునట్లున్నది. సంపూర్ణముగ స్వపరిపాలనమున కచ్చట కోరికలు లేదని అభిప్రాయము. మెసాపొటేమియా కమిషనువంటి చిక్కులు రాకుంట కది జైషధము కాజాలదు.

వెడ్డెవుడ్డుగారు:—ఆదిమన గమ్యస్థానముగ నుండవలయును.

మాంటేగుగారు:—నాదృష్టికి నొకవిధముగ గానించుచున్నది. ఇప్పుడున్న రాష్ట్రములు, ముందున్నప్రతింప బోవునవియు సామ్రాజ్రి సంయుక్త రాష్ట్రములుగ నేర్పడి యొక్క కేంద్రీకృత ప్రభుత్వము క్రింద నుండవలయును ను నపరిపాలనా విధానములను ప్రకటింపవలయునని భారతీయుల కోరిక. తరువాత వారిని స్వపరిపాలనా శయననందజేయుటకు క్రమపద్ధతి నొసంగు సంస్కరణములలో కొన్నింటి మెసంగవలయును. ప్రజల కెక్కుడు ప్రాతినిధ్య మొసంగి, కార్యనిర్వాహకసభలను సంస్కరించి, వానిపై వారికి కొంత అధికార మొసంగి, దానిపై మన అధికారమును తగ్గింపవలయును. హిందూదేశమున బాధ్యత హెచ్చినకొలదియు, మనబాధ్యత తగ్గించుకొనవచ్చును.

కాని హిందూ దేశ పరిపాలనా విధాన యంత్రము శక్తిహీనమైనదని నా అభిప్రాయము. అది అభివృద్ధి గాంచుటకు వీలులేదు. తనమూలమున భారతీయుల అభిప్రాయముల వ్యక్తపరచుటకు సాధ్యము భారతీయులు నీవంటలుకావలెనని కోరుచున్నారు. యుద్ధము మూలమున, సామ్రాజ్య రక్షణయనకై భారతీయులను నమ్మకమృదుని నుకట్టమైనది. వారియెడల నెప్పుడును మన కవిశ్వాస ముండరాదు. వారి రాజభిక్షయెడల మీకునుకట్టమున్నయెడల, నుత్తరవాదులగువారి దేశభక్తినిగూడ మనము గారనింపవలెను. వారి అభివృద్ధికివలయునట్లు వర్తించుటకు వారి కెక్కుడు వనకాశముల నొసంగవలెను. అప్పుడు భాగతిదేశము శాంతియంతమై, తృప్తికొంది, ఇంగ్లదేశమునకు చేయుతగా నుండును.

THE GREAT WAR

Self Government : Secretary of State's Statement

Mr. Montagu Visiting India to Consult Public Opinion

ARMY COMMISSIONS : NINE GRANTED FOR INDIANS

Comprehensive Scheme under Consideration

CANADIAN SUCCESSES: VERY SEVERE BELOW TO ENEMY

FIFTEEN ATTACKS LAUNCHED BY GERMANS BUT LOST

FIE CE ITALIAN FIGHT FOR TRIESTE

[Reuter's Agency.]

INDIAN TELEGRAMS.

From Our Own Correspondents

By Wire.

Simla

INDIAN REFORMS.

Mr. Montagu to Visit India.

Secretary of State's Announcement in Parliament.

SIMLA, August 20.

A Gazette of India Extraordinary issued this evening (at 5 p. m.) publishes the following notification: The following announcement is being made this day by the Secretary of State for India in the House of Commons and is published for general information:—Announcement by the Secretary of State for India:—The policy of His Majesty's Government with which the Government of India are in complete accord is that of the increasing association of Indians in every branch of the administration and the gradual development of Self-Governing Institutions with a view to the progressive realisation of responsible Government in India as an integral part of the British Empire. They have decided that substantial steps in this direction should be taken as soon as possible, and that it is of the highest importance as a preliminary to considering what these steps should be, that there should be a free and informal exchange of opinion between those in authority at Home and in India. His Majesty's Government have accordingly decided with His Majesty's approval that I should accept the Viceroy's invitation to proceed to India to discuss these matters with the Viceroy and the Government of India, to consider with the Viceroy the views of Local Governments and to receive with him the suggestions of representative bodies and others. I would add that progress in this policy can only be achieved by successive stages. The British Government and Government of India on whom the responsibility lies for the welfare and advancement of Indian peoples must be the judges of the time and the measure of each advance and they must be guided by co-operation received from those upon whom new opportunities of service will thus be conferred, and by the extent to which it is found that confidence could be reposed in their sense of responsibility. Ample opportunity will be afforded for a public discussion of the proposals which will be submitted in due course to Parliament.

(Sd) J. H. DUBOULAY,

Secretary to the Government of India.

Commissions for Indians in the Army.

To be Given to Nine Indian Officers.

SIMLA, August 20.

A Gazette of India extraordinary publishes the following notification of the announcement by the Secretary of State for India. The following telegram which has been received from the Secretary of State for India is published for general information:—The Secretary of State for India has announced in the House of Commons the decision of His Majesty's Government to remove the bar which has hitherto precluded the admission of Indians to the Commissioned ranks in His Majesty's army and steps are accordingly being taken respecting the grant of Commissions to nine Indian Officers belonging to the native Indian land forces who have served in the field in the present war and whom the Government of India recommended for this honour in recognition of their services. Their names will be notified in the "London Gazette" and in the same "Gazette" they will be posted to Indian army.

The Secretary of State and the Government of India are discussing the general conditions under which Indians should in future be eligible for Commission. In due course the Army Council will be consulted with a view to the introduction of a carefully considered scheme to provide for the selection of candidates and for training them in important duties which will devolve upon them.

CONFERENCE

On Secondary Education.

H. E. THE VICEROY'S SPEECH.

SIMLA, August 20.

His Excellency the Viceroy gave a warm welcome to the members of the Conference of Directors of Public Instruction and emphasised his deep personal interest in the important subjects they had been called together to discuss. Mr. Natarajan in thanking the Viceroy said:—As a non-official member of this Conference I hope I may be permitted on behalf of us all here to express to Your Excellency our gratitude for the trouble you have taken to come here and open this Conference this morning. We know how numerous and pressing are the calls which beset the statesman who is charged with the high duty of guiding the Indian Empire in the path of progress in these eventful times. Our appreciation of Your Excellency's presence here to-day is all the greater on that account and we regard the inspiring words which you have addressed to us here as of happy augury for the success of this Conference, called as it has been to deal with the most important question of secondary education which is the corner stone of the educational system, but which has rather tended in the past to be neglected owing to the more clamant voices of university education. I once more thank Your Excellency on behalf of us all here for your presence here this morning.

Mr. Davadhar seconded the motion.

His Excellency acknowledging the vote of thanks briefly alluded to his personal experience extending over 7 years of educational matters in London and alluded to the importance of details in educational questions and hoped to make the personal acquaintance of the members at the Viceregal Lodge later.

The Teaching of English.

The following is His Excellency the Viceroy's speech at the Conference of Directors of Public Instruction:—

You have been asked to meet here in Simla to consider certain important questions relating to our educational system and I have come to open your Conference not with any idea of attempting to influence your deliberations, but with the sole purpose of bidding you welcome and of emphasising the importance I attach to the questions which you are about to discuss; and first, let me repeat at the risk of seeming platitudinous, the principle which I would urge should govern all educational conferences which examine the question which is being laid before you solely from the educationalist point. I quite appreciate that it may be looked at from other points of view; but we are not asking you to do this. What we are asking you to consider is whether accepting the present policy with regard to English any improvement can be made in the general arrangements now in force in your schools with reference to the teaching of English and the use of English as a medium of instruction, keeping two desiderata in view first, that students may be enabled to obtain a better grasp of the subjects which they are taught and secondly, that they may complete their secondary course with a more adequate knowledge of the English language than at present. Some of you may be aware in this connection that the larger question of making the

Indian Vernaculars

the media of instruction and the study of English as a second language compulsory for Indian pupils in all secondary schools, was brought up in the form of a resolution in the Imperial Council in March 1915 and the then Education Member, Sir Harcourt Butler, deprecated any reference to the local Governments on the subject until after the end of the war. It is not our intention to go back on this decision, but I have thought it well that we should have this small conference in the meantime with a view to clear the ground and to arrive at a better idea of the points which should later on be referred to local Governments for consideration. You will observe then that the scope of your enquiry is strictly limited, but none the less there is important spadework for you to do, and I look forward to valuable conclusions being reached by you. While, however, you will be forming your conclusions on the working of the present arrangements prevailing in the schools, it may not be amiss if I remind you briefly of the past history of this question in its broader aspects.

As you are all aware we go back for our beginnings to

TELEGRAMS.

Macaulay's Famous Minute

of 2nd February 1835. In that minute Macaulay gave, as has been said, a decisive basis to the course of education in India and decided unhesitatingly in favour of English, but Macaulay was not oblivious of the claims of the vernaculars and looked forward to the formation of a class which should refine the vernacular dialects of the country, enrich these dialects with terms of science borrowed from the western nomenclature and render them by degrees fit vehicles for conveying knowledge to the great mass of the population. From 1835 we pass on chronologically to 1854 when a despatch was written by the Court of Directors of the East India Company to the Governor-General of India-in-Council on the subject of the education of the people of India and from this despatch let me quote certain striking passages. "It is neither our aim nor our desire," the Directors say, "to substitute the English language for the vernacular dialects of the country. We have always been most sensible of the importance of the use of the languages which alone are understood by the great mass of the population. In any general system of education the English language should be taught where there is a demand for it, but such instruction should always be combined with a careful attention to the study of the vernacular language of the district, and with such general instruction as can be conveyed through that language, and while the English language continues to be made use of as by far the most perfect medium for the education of those persons who have acquired sufficient knowledge of it to receive general instruction through it, vernacular language must be employed to teach the far larger classes who are ignorant of or imperfectly acquainted with English. We look, therefore, to the English language and to the vernacular languages of India together as the media for the diffusion of European knowledge." The Education Commission of 1882 did not put forward any definite recommendations on the subject but came to the conclusion that a boy was more intelligent if he had studied through the medium of the vernaculars till the highest classes were reached. The Indian Universities Commission of 1902 was strongly in favour of the inclusion of vernaculars as a subject in the higher courses even up to the M. A. The Government resolution of 1904 laid down that English should not become the medium of instruction earlier than the age of 13, and that no scholar in a secondary school should even then be allowed to abandon the study of the vernacular.

Now these extracts raise some important points. Macaulay decided in favour of the highest education being in English, but clearly contemplated an improvement of the vernaculars so as to make them the vehicle of western thought. The despatch of 1854 went further. It distinctly contemplated the encouragement and enriching of the vernaculars by translation from the English, the limitation of English education to a very few and the propagation of western knowledge through translations. Sixty-three years have elapsed since the date of Sir Charles Wood's despatch, and English education has taken a firm hold upon the country. It is surely out of the question now to talk of going back on the established lines of our educational system. The interest of the educated classes is centred in English. English is on the high road to become, if it has not already become, among the educated classes

The Lingua Franca

all over India. English is required in all public administration of the country. While I have much sympathy with those who deplore the neglect of the vernaculars it is not obvious that the substitution at this time of day of the vernaculars for English is beyond the bounds of practical politics even if the Government were willing to consider such a policy? I would further ask them to remember the great divergence of opinion among the Indian members on this subject, which was manifested in the debate in 1915 on the resolution to which I have already alluded. I think that the discussion which then took place affords strong confirmation of what I have just said. Again, the very multitude of the vernaculars presents a practical difficulty for which I have never seen a satisfactory solution produced. Moreover, with each generation English will come more and more to be learnt not in the schools but in the every day intercourse of the home. This larger question is not now before you, but in view of what has been urged elsewhere I have briefly enumerated some of the patent objections to a reversal of the present policy. Accepting then this position what is there that we can do? I believe that a very real advance can be made in the encouragement of the vernaculars both outside and independently of their place in our educational system and within our educational system. We should carefully consider the present teaching of English. It may be for instance that we are concentrating our attention too largely on the teaching of English literature and too little on the acquisition of English as a living language. Whatever the cause, I think it is common ground that the teaching of English in normal schools is not as satisfactory as we could wish. It will be for you, gentlemen, to help us with your advice in this matter.

Lastly, I come to the subject of the

Media of Instruction

As you all know the vernacular and English are both the media of instruction in our schools and it is sometimes overlooked to what a large extent the vernaculars figure at the present time as a medium of instruction, but it is certainly worthwhile to examine from the educational standpoint what the relative position of these media should be to each other, having in view the one object; viz, that the pupils should derive the greatest possible advantage from the schooling. This is a matter on which only those who have practical knowledge of the work in the schools are competent to advise, and I can only regret that I have not that first hand knowledge which would entitle me to give an opinion. You, however, have that knowledge and I feel confident that you will be able to give us some sound and practical advice. Do not, I pray you, despise this

Piece of Spadework

which we are asking you to do. From my experience of educational work I would impress on you the importance of these seemingly small points of practical working. The best laid schemes often go astray through the neglect or mishandling of some small detail of which only

TELEGRAMS.

those at work in the schools realise the importance. I recognise the value of large and generous ideals in the sphere of education, but never forget the need from time to time of examining and making sure of foundations, and what more important, what more practical task in this connection could be laid upon you than the duty of devising means whereby students may be enabled to obtain a better grasp of the subjects which they are taught and to complete their secondary course with a more competent knowledge of the English language than at present?

Child Birth in India.

SIMLA, August 20.

The Committees of the Victoria Memorial Scholarship Fund which was instituted in 1901 for the improvement of the conditions of Child Birth in India has been engaged in reviewing the work done in the past and in considering further possible developments in the future. Her Excellency Lady Chelmsford, President of the Fund and the members of the Committee are desirous of promoting by the experience of those most concerned with the practical direction of the work and therefore offer two prizes of Rs. 200 and Rs. 150 respectively for papers on "Improvement of the conditions of child birth in India", written by medical women who must be eligible for registration in the United Kingdom of India. A third prize of Rs. 150 is also offered to qualified nurses and midwives. The papers should be sent to the Honorary and Joint Secretaries, Committee of Dufferin's Fund, Delhi, before the first day of January 1918.

Bombay

G. I. P. Railway Strike.

Situation Unchanged.

BOMBAY, August 19.

Contrary to anticipation the G. I. P. Railway workshop strike situation remains unchanged. It is stated that in consequence of the warning issued by certain strikers threatening those who have returned to duty that they would be beaten if they continued to serve a number of men failed to put in their appearance to-day. The Strikers' Family Relief Committee as usual distributed grains etc., from new booths erected in King's way. The following notice in vernacular was distributed to-day among the strikers over the signature of Mr. T. W. Bonner, Loco Superintendent at Parel and a similar notice over the signature of Mr. Bell, Carriage Superintendent at Matunga: It has come to the knowledge of the railway company that there is considerable misunderstanding about the various concessions and increase in wages which the workmen are given. In this connection the Loco Superintendent Mr. T. W. Bonner will personally give details and particulars about the rise in wages with a view to remove the misunderstanding prevailing among them and the workmen are asked to meet between 9 and 10 a.m. at the compound of Loco Superintendent's Office.

Nobody turned up in response to this notice and the men quietly left for their homes after receiving grains and discussing the situation.

The solicitor of the strikers on the latter's authority has issued a statement saying only fifty one men have resumed work and Parel shops and fourteen at Matunga shops and that the strikers were orderly as before.

Dadabhai Naorojee's Death.

Bombay Women's Meeting.

BOMBAY, August 20.

A public meeting of the women of Bombay presided over by H. E. Lady Willington was held this evening at the Empire Theatre to give expression to the deep sense of loss sustained by the death of Dr. Dadabhai Naoroji. Lady Willington in opening the proceedings said: Dr. Dadabhai Naoroji's constant sympathy with all movements for the amelioration of the condition of women in India identified him with the cause which they held very much at heart. He was the first to emphasise clearly the future of Indian women and children was the future of India and to urge their emancipation from the tyranny of customs and prejudice. Conditions of the poorer classes engaged his ardent championship and he did much to awaken public conscience to the state in which millions of men lived and worked. This was the problem to which the most advanced countries of the world had not yet found a solution and in the readjustment of society after the terrible upheaval of war it would remain one of the most urgent and pressing problems in India as elsewhere. She trusted when that time came the example of Dr. Dadabhai would summon to the task the army of enlightened reformers to their social and economic system.

Lady Mehta.

Lady Mehta then moved the following resolution:— This public meeting of women of Bombay gives expression to its profound sense of the irreparable loss caused to the country by the passing away of Dr. Dadabhai Naoroji, the Grand Old Man of India, and places on record its deep appreciation of the valuable work done by him as the pioneer of female education in India and of his selfless and lifelong services for the social, moral, mental and political welfare of the men and women of this country. The resolution was seconded by Lady Heaton and supported by Deishah Begum Sahiba and Mrs. Gajjar and carried. It was also resolved to forward a copy of the resolution to the deceased family.

Calcutta

Leakut Hossein's

Appeal Summarily Dismissed.

Dacca, August 20.

The appeal of Leakut Hossein has been summarily dismissed by the District Judge to-day.

Case against Bank Directors.

CALCUTTA, August 20.

The hearing of the suit brought by the Bengal National Bank against the Hon'ble Mr. Bhupendra Nath Basu and others was resumed at the High Court to-day before Mr. Justice Chaudhuri. The Hon'ble Mr. Chakravarti, an Advocate of the High Court, was examined on behalf of the plaintiff bank. He said that he was one of the promoters of the Bank. Besides himself the Maharaja of Mymensingh, the Maharaja of Durbhanga, Messrs. B. N. Basu, Janaki Nath Roy and Sitanath Roy were also promoters of the Bank. The Roy took a prominent part in starting the Bank. The memorandum of association was prepared by Mr. B. N. Basu and the first meeting of the Board was held on the 17th September 1907 in Mr. Basu's office and the minutes of that meeting were in Mr. Basu's handwriting. Mr. Basu was then not a Director, but solicitor of the Bank. At a meeting on the 2nd October 1907, Mr. Basu suggested that his nephew Sailendra might be taken as treasurer of the Bank and Sailendra said that he would get his uncle to stand security for him. That security, was, however, never given up to the 3rd March 1908. Sailendra wrote the minutes of the Board meetings. Continuing, witness said they were looking out for a European to be appointed manager of the Bank and on Sir David Yule's recommendation Mr. Gross was appointed manager on the 19th December 1907 under the Board of Directors. He then detailed the working of the Bank and the proceedings of the Directors' meetings. The examination of Mr. Chakravarti was not concluded when the Court rose.

Burma

Offences Against the State in Burma.

Three Accused Sentenced to Death.

RANGOON, August 20.

The following Press communique is issued to-day:— The Commissioners appointed under the Defence of India Act for trial of persons charged with offences against the State delivered judgment at Mandalay on the 6th July 1917. Four persons placed upon their trial, namely, Mujtaba Hussain alias Mul Chand alias Mahomed Mujtaba, Amar Singh, Ram Rakkha or Ram Rakkhabahleg and Ali Ahmed Sadigi, were found guilty under sections 121 and 121 A, Indian Penal Code. Under Section 121-A the Commissioners sentenced each of the four accused to transportation for life. Under Section 121 the Commissioners sentenced the 1st, 2nd and 4th accused, Mujtaba Hussain, Amar Singh and Ali Ahmed Sadigi to death and 3rd accused Ram Rakkha to transportation for life, this sentence to run concurrently with the sentence under section 121 A. As required by section 121 the Commissioners further sentenced all the four accused to forfeiture of all their property. All the four convicts submitted petitions for clemency to the Local Government through their advocate Mr. R. H. Mukerjee. The petitions were rejected by the Lieutenant-Governor, who declined to interfere with the sentence of death and transportation for life, but that portion of the sentence which ordered forfeiture of property has been remitted in the case of each of the convicts.

Case of Rash and Negligent Driving.

RANGOON, August 20.

Justice Parlett to-day dismissed the application of Mr. C. H. De Paulsen, Engineer, who was fined Rs 55 and also had his motor license suspended for one month by the Western Sub-divisional Magistrate, Rangoon, on a charge of driving rashly and negligently his motor on the 30th May on Bahan Road. His Honour said that the conviction was justified. Admittedly three vehicles were proceeding in the same direction along the thirty-foot metalled road. Dr. Fink was in a motor car passing the ticca gharry. The petitioner in his motor car, who was behind, instead of slowing down till Dr. Fink had passed the ticca gharry overtook him and thus brought three vehicles across the roadway proceeding in the direction. The petitioner's action was extremely reckless and negligent. The period of suspension had expired now, but His Honour would not have interfered, as without it the nominal sentence would have been inadequate for the dangerous act which called for substantial penalty.

A Race Meeting.

A race meeting was held on Saturday afternoon in aid of the Red Cross Fund by the Rangoon Turf Club, which is estimated to bring in a sum of about Rs. 6,000 to that fund.

Central Provinces

A Home Rule Meeting.

NAGPUR, August 20.

A public meeting was held last evening at 6 p.m., under the auspices of the Home Rule League, Mr. M. V. Joshi presiding. Mr. N. A. Dravid of the Servants of India Society delivered a lecture on the financial independence of the provinces and said that the finances should be in the hands of provincial councils consisting of 4/5th majority of elected members and not in the hands of the Government of India and local governments as constituted now. Heads of colleges and schools with their staff and some educational authorities attended yesterday's meeting with a view to ascertain whether the orders prohibiting students from attending political meetings were effectively carried out and some schools were held during the time of the lecture yesterday.

The sum received by way of subscriptions to Central Imperial Indian Relief Fund from the date of its inception up to 31st July 1917 was Rs. 1,28,19,000. The interest upon the sums placed at fixed deposit amounted to about Rs. 6,33,000 bringing the total income of Central Fund up to Rs. 1,34,52,000. The expenditure up to the same date amounted to Rs. 71,22,000.

It is understood that two crown prosecutions will open at Ludhiana on the 27th August. Khawaja Ahmed Shah, formerly a member of the Punjab Legislative Council is to be prosecuted for alleged payment of illegal commissions in connection with army contract while Mr. Enej Bhana, Extra Judicial Assistant Commissioner, will be prosecuted on various charges of alleged bribery. Mr. D. J. Boyd, I. C. S., will try the cases and Mr. H. A. Herbert, Assistant Legal Remembrancer, will conduct the prosecution on behalf of the Crown.

[REUTER.]

Great Britain

NEUTRAL HELP IN SHIPPING TO ENEMY POWERS

Loss to Merchantile Marine.

STATEMENT IN THE HOUSE.

LONDON, August 20.

In the House of Commons replying to Mr. Norton Mr. Griffiths Cecil stated that neutral shipping that was persistently engaged in assisting our enemies would be treated after the war the same as enemy shipping. Neutral vessels lying up in ports would be considered as assisting our enemies.

Replying to Mr. Peto, Mr. Stanley said that 6627 merchant officers and men excluding those on the Admiralty pay list had been killed during war.

Premier's Review of the War.

Vast Impression in Germany.

Doubts Regarding Submarinism.

LONDON, August 20.

AMSTERDAM—Mr. Lloyd-George's speech in the House of Commons on the 16th instant, seems to have created a vast impression in German circles. The "Frankfurter Zeitung" declares that no intelligent man in Germany ever asserted that Great Britain could be subdued by starvation. It points out that Herr Helfferich's statements are exactly contrary to Mr. Lloyd-George's and says that it will only be when the history of the war can be written that a final judgment can be pronounced. This is most interesting as it shows that the Germans are beginning to doubt official statements regarding submarinism, which have hitherto been regarded as a gospel.

Italian Comments.

ROME.—The Italian Press contrasts Mr. Lloyd-George's calmness with the nervousness displayed by the statement of the Central Powers who snatch at any peace proposals like a drowning man clutching at a straw.

Railway Men's Demand.

Board of Trade Statement.

Sir Albert Stanley Interviewed.

LONDON, August 20.

The Associated Society of Locomotive Engineers and Firemen has decided to demand the recognition of the eight-hours' day, but the question will be reconsidered to-day owing to the proposals of the Government. The Society is not supported by other railway unions.

The Board of Trade's Statement.

The Board of Trade has issued a lengthy statement regarding the crisis which has arisen owing to the threat of the Associated Society of Locomotive Engineers and Firemen to demand the immediate recognition of an eight-hour day. The movement is limited to this organization and is not affecting the National Union of Railwaymen with its four hundred thousand membership, which recognises that this particular movement is intended simply to establish a special privilege for selected grades of Railway men and not to benefit Railway men as a whole. The Board of Trade, as representing the Government, has been unable to concede an eight-hour day, and it has been pointed out that the inability to make the concession arises primarily from the impossibility of finding extra labour to work the railways which the acceptance of this demand would involve. The Board of Trade regrets that a small section of Railway men is apparently determined to break away from the loyal trace hitherto maintained by the railways, but believes that the great majority of railway men will refuse to take any steps to jeopardise the successful prosecution of the war. Sir Albert Stanley intimates that he will be available on Sunday should the men desire to see him.

LATER.—Sir Albert Stanley met the Associated Society of Locomotive Engineers and Firemen to-day and repeated the pledge he gave yesterday that the Government control over the railways would continue for a period after war. Immediately hostilities ceased the men's demands for a shorter day could be advanced and the Government would give them sympathetic consideration. After the interview the Secretary of the Society said the situation was unchanged.

Mr. Thomas, M. P., Secretary of the more important National Union of Railway Men is still confident that they will refuse to support the Society.

Fatal Tram Accident.

Ten Prisoners Killed.

LONDON, August 20.

Ten prisoners have been killed and forty injured in a railway tram accident at Dover.

Canada

Terrific Explosion in Canada.

300 Persons Missing.

LONDON, August 20.

MONTREAL.—There has been a terrific factory explosion at Rigaud (Quebec) causing forty houses in the neighbouring village to collapse. Three hundred persons are reported missing. The country side is covered with dense smoke.

France

France and Britain

Congratulatory Messages.

LONDON, August 20.

PARIS.—King George has sent a birthday telegram to President Poincare hoping that France at no distant date will have the satisfaction of gathering the fruits of her magnificent efforts for the cause uniting it with Britain.

President Poincare has replied congratulating the King on the magnificent success of the British army.

TELEGRAMS.

Burma's Felicitations to President Poincare.

On His Birthday.

RANGOON, August 20.

The French Consul, Rangoon, has received the following telegram from Maymyo:—On behalf of Burma the Lieutenant-Governor and myself desire to offer my felicitations to the illustrious president of the French Republic on the occasion of his birthday and to renew the expression of our profound admiration for our allies the great French nation and the Grand arm.

The French Consul has replied as follows:—I thank you for your telegram and am conveying your congratulation and kindly sentiments to Monsieur Le President, by whom I am sure they will be deeply appreciated as also by the French Government.

Germany

Kaiser Visits German Fleets.

LONDON, August 20.

COPENHAGEN.—A German official message states that the Kaiser has visited Wilhelmshaven and the North Sea and Heligoland fleets.

Siamese Property Seized.

LONDON, August 20.

AMSTERDAM.—The seizure of all property in Germany belonging to the Kingdom of Siam's subjects is officially announced in Berlin.

Germany's Peace Terms.

Belgium a Vassal State.

Return of Colonies and Indemnities

LONDON, August 20.

Mr. Gerard, continuing his revelations in the "Daily Telegraph," gives the German idea of peace. He says he never could get anybody to state in definite terms when asked whether Germany was willing to withdraw from Belgium. The Chancellor always said "Yes! but with guarantees." Finally, in January 1917, Mr. Gerard pressed for a specific statement and asked whether the Germans were willing to withdraw from Belgium. The Chancellor answered "We must have forts at Liege, and Namur, and other forts and garrisons throughout Belgium. And we must have possession of railroads and ports. The Belgians must not be allowed to maintain an army. But Germany must be allowed to retain an army in Belgium and have commercial control of the country. The Germans would not allow Belgium to be an outpost of England."

Mr. Gerard bluntly replied that he did not suppose the English would wish it to become an outpost of Germany. The Chancellor added that Germany must have indemnities from all countries, and all her ships and colonies restored.

Italy

The Pope's Proposals

Russian Press Attitude.

LONDON, August 20.

PETERSBURG.—The Russian press rejects the Pope's proposals, declaring that such a peace would leave the Central Powers unimpaired and bring in a new and intense period of armaments.

Norway

Factory Burnt in Norway.

LONDON, August 20.

A Telegram from Christiania dated the 18th inst., says a factory has been burned down destroying the adjoining electric works, a hotel and two shops. Damage is fifty thousand sterling.

Greece

Disastrous Fire in Salonika.

LONDON, August 20.

Reuter learns that a disastrous fire occurred at Salonika on the 18th inst. the city inside the walls being destroyed, 80,000 are homeless. Loss of life is unknown. By the evening of the 19th the fire was under control.

Ex-King Constantine's Conspiracy.

Kaiser's Plot to Win Him Over.

A WHITE BOOK PUBLISHED.

LONDON, August 20.

ATHENS.—A white book is published confirming the existence of a secret agreement between the last government of the old regime and the Central Powers. It shows that M. Skoufodis tried to hoodwink the Allies regarding the affair of Rupel Pass where the whole Greek garrison surrendered giving the Central power important advantages. It is now clear that this surrender was prearranged. The White Book shows that telegrams were exchanged between ex-King Constantine and the Kaiser after British declaration of war, in which the Kaiser suggested that Greece should support the Central Powers. King Constantine replied professing sympathies with Germany. But expressed the opinion that the mobilization of the Greek army would be useless as the Anglo-French ruled in the Mediterranean and could wipe Greece out.

China

King George's Message to Chinese President.

LONDON, August 20.

The Press Bureau states that the King has sent a message to the Chinese President expressing congratula-

tions at China's decision to associate herself with the countries combined against the aggressive policy of central powers.

Italian Front

Italians Attack Coastal Territory.

LONDON, August 20.

The wireless Austrian official communique says:—The Italians attacked coastal territory along the Isonzo which has belonged to Austria for centuries. After very strong artillery preparation lasting a day and a half, enemy infantry advanced in the morning between Mrzivan and the Sea. Very bitter struggle is raging in almost all sectors on the front of six kilometres.

208 Italian Aeroplanes Attack Enemy's Reserves

LONDON, August 20.

The Italian Wireless Communique says:—Northward of Anovo we overcame enemy's resistance and threw numerous pontoons across the river Isonzo and crossed to the left bank. We crossed enemy's first line between Olava and the sea in spite of desperate resistance. 208 aeroplanes participated and bombed and poured machinegun fire into enemy's reserves. Infantry and artillery battle is proceeding vigorously. Enemy's losses are very serious. Considerable booty has been captured including guns and machine guns and 7600 prisoners have already been counted.

Battle of Isonzo Continues.

Italians Objective Trieste.

LONDON, August 20.

COPENHAGEN.—An Austrian evening communique says that the great Isonzo Battle continues with undiminished force.

LATER. The Italian offensive seems likely to develop into a fierce fight for Trieste. General Cadorna is employing the now familiar Allies' tactics of pouring in a terrific artillery fire on the front while bombing from the air the troops and communications in the rear. Italian reports hitherto do not mention actual infantry attacks.

British Front

THE BATTLE IN FLANDERS.

French Task Completed.

Formidable German Redoubts Taken.

LONDON, August 19.

Reuter's correspondent at the British headquarters, wiring on August 18th said:—The French last night completed the task of pushing their lines forward to the natural front formed by the Jansbeek and Broenbeek, and the two strong German redoubts of Les Lilas and Mondovi Farm which had held out against French attack since Thursday, were finally shelled into submission and the French were able to complete the conquest of the territory south of the rivers. The correspondent describes Les Lilas as a concrete and steel fortification, heavily armed with machine-guns and almost impregnable against infantry attack. The French on Thursday moved forward either side and left in a pocket, and it was only when heavy artillery was concentrated on the position that the German garrison surrendered. The morale of the French troops continues at the highest pitch, and a feeling of the greatest optimism prevails.

A Lull in the Fighting.

Importance of Canadian Successes.

LONDON, August 20.

Reuter's correspondent at headquarters says that furious fighting, which has been in progress intermittently against our new positions around Lens, has lulled and leaves the gallant Canadians in possession of all they took. It is now known that the high German command ordered the recapture at all costs of Hill 70, which so dominates the eastern side of Lens that without it the place can never be comfortable. We securely hold it. The Germans have attacked with gas shells, flammenwerfer, rifle grenades, and bombs and massed infantry waves, backed by intense artillery barrages. The Canadian resisted with drums of boiling oil gas shells, hand grenades, machine guns, and last, but not least, the bayonet, the artillery giving magnificent support. The correspondent is told that in no fighting in which Dominion troops have yet taken part has there been more furious hand-to-hand fighting, and consequently such extensive use of the bayonet. The first big counter-attack began on Wednesday afternoon. It has already been described how the Fourth Division of the Prussian Guards marching across in column of fours before deploying was caught under machine-gun fire and all but wiped out. Whilst this was happening more German Guards were launched from Cite St. Auguste. The first wave was mown down by machine-gun fire. The second, though it got nearer our positions, met a similar fate. This third approach to within seventy yards of the Canadians before it broke and melted away.

Fifteen Counter-Attacks Broken.

Fifteen determined counter-attacks hitherto have been launched against Bois Hurgo, Bois Rais, Cite St. Emile, and facing Cite St. Theodore. All were on the same scale of violence indicate, making it abundantly clear that the enemy regards the Canadian success as a very serious blow.

The Germans are employing new methods of defence in Flanders, having evidently come to the conclusion that dug-outs in trenches are mere man traps under the intensity of our fire. They are experiencing great difficulty in developing a scheme of connecting shell holes by underground passages because it is almost impossible to bore anywhere hereabouts without soon striking water. The correspondent is of opinion that the amazing growth of artillery has killed static warfare as expressed in regular heavily wired trench lines.

British Line Advanced.

Series of Fortified Farms Captured.

LONDON, August 20.

A British communique says:—As a result of a minor operation in the neighbourhood of the Ypres-Poelcapelle

Road our line was advanced to a depth of five hundred yards on a frontage of a mile, and we captured all our objectives, including a series of strongly fortified farms. The enemy's losses were considerable. Ours were very slight. The prisoners taken on Thursday north-east of Ypres number 2,114.

We brought down three aeroplanes and drove four down. Eight of ours are missing.

Counter-Attacks Against Captured Positions Repulsed.

LONDON, August 20.

General Haig in a communique this afternoon says:—After sharp fighting we completely repulsed counter-attack at night against positions we captured yesterday morning south-east of Epehy. We made successful raids south of Lens and slightly advanced our line on Ypres battle front southeast of Sthanshoek.

Enemy Attack at Langemarck.

LONDON, August 20.

The wireless German official communique states that south of Langemarck, enemy attacked using tanks enveloped in artificial fog. There has been most intense artillery activity on Labasse Canal at Lens and south of the Scape.

Aerial Warfare

Many Tons of Bomb Dropped.

On Enemy Stations.

LONDON, August 20.

The Admiralty says:—Air service on Saturday night dropped many tons of bombs on Saint Pierre station at Ghent, Thorout station and Dump and Bruges docks. We also raided Shelleghema aerodrome yesterday morning scoring a direct hit on a large shed. The Loyal Flying Corps assisted our returning machines to beat off hostile aircraft shooting one down. All our machines returned.

French Front

New Battle of Verdun Developing.

LONDON, August 20.

The French Communique says:—There was a fairly violent artillery struggle north of Bezschoote. Our troops attacked this morning on both banks of the Meuse with magnificent dash. Early reports show that this new battle of Verdun is developing to our advantage on a front of eighteen kilometres from Avocourt Wood to north of Bezonvaux. Many prisoners are coming in. Bravery of our men is beyond praise.

French Aerial Activity.

Seventeen Enemy Machines Felled.

LONDON, August 20.

A French communique says:—The artillery struggle assumed marked activity in the region of Braye, Ceroy, and both banks of the Meuse especially in the Bezonvaux section. Rheims received six hundred shells. One civilian was wounded. Our airmen brought down eleven German aeroplanes in flames or completely destroyed. They also forced six to land seriously damaged. Our aeroplanes bombed railway stations at Dun-sur-Meuse, Cortemarck, Thorout, Lichtervilde, Oxtend, and Cambrai where a fire broke out, hutments in the Forest of Montjuest and munition dumps at Bantheville.

Russian Front

Situation in Rumanian Front Satisfactory

LONDON, August 20.

Situation on Russian and Rumanian fronts is generally satisfactory. Germans are not at present making serious progress in Poland and Besarabia while the magnificent resistance of Russians and Rumanians is holding the enemy in Moldavia. Austrians and Germans have not yet reached Ocna, and have not made much progress down Trotus valley. Severe struggle is in progress further south in the neighbourhood of Sereth.

(ASSOCIATED PRESS.)

By Wire

Mr. Gulam Hussain, Editor of the "New Era" was knocked down by a runaway horse on Saturday. He was removed to Balrampur hospital and is suffering from severe injuries. His condition to-day shows slight improvement.

లాంజిమార్కు దగ్గర శత్రువుల ముట్టడి.
 లండన్, ఆగస్టు 20:—లాంజిమార్కునకు దక్షిణమున
 మర్యాలో గప్పబడియున్న బండ్ల సవరణగించి జ్వలములు ముట్ట
 డించిన జర్మను వామువారు ప్రకటించుచున్న విశిష్టదగ్గ
 లాబాసీ కాల్య సమాపమున ఫిరంగులపాత్ర తీరముగ జరిగినది.
 స్కేపుకు దక్షిణముగకూడ శత్రువులతో పోరుజరిగినది.
 శత్రుసానములపై బన్నులకొలది
 బాంబులు కురియుట.
 నాకా కార్యాలయము వారిట్లు ప్రకటించుచున్నార.
 శనివారమునాడు మావైమానికులు సెయ్యుటు పెర్రీవిదను,
 ఘంటుదోరూలుడంపు, బ్రూజెను నాకాఫలముల మీదను
 బన్నులకొలది బాంబులను బరపిరి. నిన్నటి యుద్ధయమున ప్షేలి
 గయా విమానకాలను గూడ దొమ్మిజేసితిమి. మావైమానికులు
 తిరిగి వచ్చుచుండేగ రాణ్యులువై మానిక దళములు సాయము
 నచ్చి ఒకశత్రు విమానమును నేలకూల్చినవి.

208 ఇంటి నైమానికులు శత్రువుల మూల

బలమును ముట్టడించుట.

అండ్రి, ఆగస్టు 20:— ఇంటివాసులు వారల ప్రకటించుచున్నవి:— యానావో ఖత్తరముగ మేము శత్రువుల నిరోధమును అడ్డగించితిమి. ఐసాంజోలో సభకముగ ఆనేకవం తెలవజేచి దాటి వాచుపాపమును పోతిమి. శత్రువులెంత మొడిగి పోరినను, ఓలావాకును సముద్రమునకును మధ్యనున్న శత్రువుల మొదటిపంక్తిని దాటితిమి. 208 నైమానికుల శత్రువుల మూలబలములను బాంబులను గురిపించి లీపుత్యమును గావించిరి. వారు ఫిరంగులతో శత్రు మూలబలముల నురుమాడిరి పదాతులును, శత్రుఫిరంగములును దాగుణముగ పోతున్నవి. శత్రువుల కపారనష్టములు కలిగినవి. విస్తారముగ యుద్ధసామగ్రిని కొల్లగొంటిమి. ఫిరంగులు మరఫిరంగులు 7600 పైనికులు మా చేజిక్కిరి.

రుమేనియాలో స్థితిగతులు తృప్తికరముగ నుండుట

అండ్రి, ఆగస్టు 19:— రుమేనియా రుమేనియారణముఖములగు స్థితిగతులు తృప్తికరముగ నున్నవి. పోలోనియాలోను బసర్బియాలోను జర్మనులు పూర్వమువలె ముందుకుపోవుట లేదు. రుషియును రుమేనియును మాట్లాడెదగానో నున్న జర్మనులను నిరోధించుచున్నారు. ఆస్ట్రీయులు జర్మనుల ఒక నాగో ప్రకటించలేదు. ట్రోటసులోయ ముఖముగ పోలేదు. సీరెతు, మట్టుప్రక్కల గొప్పయుద్ధము దక్షిణభాగమున జరుగనున్నది.

కనడాలో భయంకరమగు ప్రేలుడు

800 మంది కనిపించుట లేదు.

మాంట్రీయలు, ఆగస్టు 20:— రైగాడులో భయంకరమగు ప్రేలుడు తలెత్తించినది. క్యూబెక్కులో 40 ఇండ్లు కూలిపోయి, 800 మంది కనిపించుట లేదు. ఊరంతయు పొగయే కగ్గియుకొనిపోయినది.

చీనావారు జర్మనులపై యుద్ధమును ప్రకటించినందున జార్జిసార్వభౌముడు అభినందనాస్త్రల నంపిరి.

6627 వ దళకోడ్యోగములు మరికొంతమంది యుద్ధకాలమున పృథులైగని రిటోప్లాడ్లీలను తెలియజేసిరి.

సలోనికాలో 18 తేదీని గొప్ప అగ్నిప్రమాదము కలిగినది. పట్టణమంతయు తగులబడినది. 80,000 మంది గృహాని హీనులైరి. ఇంతవరకు మృతులసంఖ్య తెలియలేదు. 19 వ సాయంత్రమున అగ్ని చల్లారిినది.

తలచేసే మ్యూనిసిపాలిటి:— నై మ్యూనిసిపాలిటి ఠాంకూరు 4000 రూ॥ లు జమా ఖర్చులలో లోటు వచ్చెను. దీనిని గురించి ఆలోచించి తప్పును పట్టుకొనుటకుగాను మ్యూనిసిపల్ సభవారు 5 గురు సభ్యులుగల ఉపసభ చేపట్టించి, ఆసుప్రతిని నె చుట బల్గాంజో సభాపతి మొదలల్యారు గారి ఆసుప్రతిని విశాలముగ వొరించు నుత్సవము సర్వను. జనరలు జేసర్వవన్ గాంచే నిన్నటి దినమున జరుపబడెను. పురవాసులలో గొప్ప వారు ఉత్సవ సమయమున సభ యందుండిరి. మొదట ఫలాహారము లాసగబడెను. పదవ సభ్యు లందరును కలసి ఛాయాపటమును తీయించుకొనిరి అంతరము డిప్యూటీ మేడికలు ఆసీసరు శ్రీనివాసము స్వీగ్త గారును, సర్వ జనరలుగారు నుపస్థానించిరి.

లీటు మాస్సేసు గారి అపిలు:— లీటు మాస్సేసుగారు చేసికొనిన యస్పెలును జిల్లా జడ్జిగారు కొట్టివేసిరిని డిక్రీ నుండి తెలియవచ్చెను.

ఏవే కానుద పతనము దిరుము.

దెండులూరుగల ఫామిలబడి దిననాభివృద్ధిని గాంచుచున్న ఏవే కానందపతన గుండెముకు దయాను ములగు శ్రీ గానామంత్రి ప్రగడభువంగరావు బహుమానుగారు స్వరచితములగు 19 పాత్రముల నుచితముగనిచ్చి మూగ్రానా ప్రత్యుత్కృత జ్ఞాతకుసాత్రులైరి ఇంకనుముందు కొన్ని పాత్రలు నితుకుని నెలవిచ్చిరి. (కార్యదర్శి)

జి. ఐ. పి. రెయిల్వే సమ్మెకట్టు.

ఏజెంట్లుగా నిచ్చిన కాల నిశామితి వాల సమీపించుటచే కట్టుదారులలో ననేకులు పనుల ప్రాంతంభింప నిచ్చిరించిరి. శుక్రవారమునాటి సాయంత్రము కట్టుదారులలో నేయుమంది మాంటింగువద్ద సమావేశమై పనుల నాగని భించినవారు తమ పనుల పూర్తిచేసికొని వచ్చుమందగా వారల బాధింపరాగిరి. అటుల బాధింపబడిన వాలోలలో ఎలక్ట్రికలుఇంజనీరు రువ్వోస్టాక్పోంజి సేతూయాగా 5౦౯౦౦. సేతూయాగారు కార్మిలయుమునుండి తమ బం గా భాకు పోవుమండిరి. అతని కార్మిలయుములోనుండు కూలీగా భావించి కొందఱు కొట్టసాగిరి. ఇంతలో పోలీసు వాచవ్వోటికివచ్చి వారిని సుంద్రీంచిరి. మాటుంగా పోస్టాఫీసుమీద విశేషముగ రాళ్లు పడెను. అద్దములు విరిగిపోయెను. దగ్గరనుండు ఇండ్లమీద నుండ నవిపడెను. అందువలన యింటివారలకు కొంత నష్టము కలిగెను. పోలీసువారు వెంటనే జాగ్రత్తపడి పోలీసు కమిషనరుగా రనేకమంది పోలీసు జవానులతోడను, అక్విక దళముతోడను అచటికివచ్చిరి. అంతి క్రమ క్రమమున కట్టుదారు లందఱును వెడలిపోయిరి.

ధాన్యపు కొట్టులు మూసివేయబడుట.

కట్టుదారుల కుటుంబముల కష్టతాపము ధాన్యమును పంచి నెట్టు ఆపన్నీ వారకసంఘ కార్యదర్శుల కిచ్చిన నోటీసు ప్రకారము ధాన్యపుకొట్టు చారుబాగునుండి తీసివేయబడెను. ఆ కొట్టును పోలీసువా గాకమించుకొనిరి. పోలీసు వారనేకమంది రానిరోడ్డును కాయంచున్నారు. కర్మాలయుములో పనిచేయుచున్న 850 గురు కార్మికులను సుంద్రీంచుటకు 50 పైనికులును మరికొందరు పోలీసు జవానులును కాపుంచబడిరి. మాటుంగవద్ద పనిచేయుచున్న 200 మంది గారుట కట్టియేర్పాటులేచేయుబడెను. కట్టుదారులలోగొడఱు విస్ఫోటులొడ్డువద్ద తిరుగుచునుండిరి. కాని వారు వెంటనే తిరిమి వేయబడిరి.

సమ్మెకట్టునందేమియు మార్పుగన్పించదు. అధికముగ పోలీసువారి సుంద్రీకపు టేర్పాటులు చేయబడెను శుక్రవారమునాటి సాయంత్రము కొంతమంది కట్టుదారులు కొప్పించుకొన జేయుబడిరియు, నివారకసంఘమువారి కిచ్చిన నోటీసు ననుసరించి కొందఱిని పోలీసు వారు చేతురు బాగువద్ద గొట్టిరి. కట్టుదారుల కుటుంబ పోషణాధము నివారక సంఘమువారు లింగీవుదాదావ్ వద్ద క్రొత్తశాలల నిర్మించిరి. నివారణాధము వలయుసామ్యు వచ్చుచున్నది.

బొంబాయి క్రానికల్ ప్రెత్రికలో నాప్రతికయొక్క ప్రత్యేక విలేఖకుడు ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు. శుక్రవారమునాటి సాయంత్రము పోలీసు కమిషనుగారిని ఆపన్నీ వారక సంఘములో సెకరగు చేయిర్పిగారు సందర్శించిరి. సందర్శ ఫలితముగ నిద్రతీసి కోపము లేకతైను. కడపటి తెరవునిపర్షగా తెయిర్పిగారికి చెప్పగా వారిని యంగీకరింపలేదని తెలిసినది. చారుబాగువద్దనున్న తమశాలలను తీసివేయవలసినదని నివారకసంఘమువారికి నోటీసివ్వబడును. “బొంబాయి క్రానికల్” ప్రతికయొక్క ప్రత్యేకవిలేఖకుడు ఇంక నిలువ తెలియజేయుచున్నాడు. “శుక్రవారమునాటిరాత్రి జరిగిన అల్లరులను గూర్చి నేన పోలీసు డెప్యూటీ కమిషను గ్రీక్తుని గారితో సంభాషించితిని. అతడేసమాచారమును తెలుపజాలక పోయెను. పోలీసువారికిని కొంతమంది కట్టుదారులకును పోట్లాటజరిగినసంగతి యబద్ధమని అతిశు తెలియబడెను. మీగు మిక్కిలి చారుబాగులోని కారాత్రిబోవనెంచిన పోలీసు నెట్టెలలును, కట్టుదారులుగ భావించి పోలీసువారు కట్టిగ పట్టుకొనిగని నాకు తెలియజేయబడెను.”

ఈకార్యకుల కట్టును, అల్లర యను హోమురూలరుల వలన గలిగినదని పోలీసువా రుమానించుచున్నారు. నివారక సంఘ కార్యదర్శులలో ముగ్గురు గవర్నరుగారిని పూనాలో సందర్శించిరి. కుమేనీవారికిని, కట్టుదారులకును గల సంబంధమున నించుకయు సోక్యము కలిగించుకొనవండగనే కేసలము భూతిద ఈ సామూహులతో వారికి కుటుంబ సంక్షణాధము నివారక సంఘమునా రిటుల విచ్యయును పంచి నెట్టుచున్నానియు, అటుల పకోపకాయు జేయుమందగా పోలీసువా రొవనగముగ నివారక సంఘము వారి పని నాటకము పరచుచున్నారనియు వారు గవర్నరు గారికి తెలియబరచిరి. ఈకలహంబి యు హోమురూలవారితే నకుపబడుచున్నట్టి యుమామును మూచించుప్రశ్నల గొన్నిటిని గవర్నరు గారిడిగిరి. ప్రతినిధు లడి కేసల చుబద్ధమని మాధిగా తెలియబరచిరి. చివరకు గవర్నరుగారు తాముబొంబాయికి వచ్చుచున్నామనియు, అంతర మావిషయము నంతయు నిచారించెదమని యు తెలియబరచిరి.

రంగూనులో బాపకర్ స్థామీద ఇంజనీరు సి. హెచ్. పాల్సేను తొందరగ తనమోటారుబండిని నడిపించిగండులకు రంగూను సబుడిరిజనలు మేజిస్ట్రేటుగారు 55 రూపుయల జరిమానా విధించిరి. దీనిపై ముద్దయు న్యాయ పాల్సేలుగారి కపలు చేసుకొనక ఆయన అపిలుకు త్రోసివేసిరి.

బర్మా లెప్టి నెంటు గవర్నరు గారు:— బర్మా లెప్టి నెంటు గవర్నరు గారు మేమియెనుండి మాండలికిబోయి అచ్చట జరుపబడు వ్యవసాయ మహాజన సమావేశమునకు అధ్యక్షులుగ నుండి సమావేశము ముగియుననే తిరిగి యీనెల 25 వ తేదీ రంగూను నగరము చేరుదురు.

కలకత్తానగరమునందు ఈ నెల 14 వ తేదీని కలకత్తా నగరంధ్రులెల్లరు ఎస్. వి. సోమరాజును బి. ఏ. బి. ఎల్. గారి యధ్యక్షులక్రింద సమావేశమైరి. అందు బాలకవి భయంకరమిదాంకితులును హరివాసరప్రబంధాది గ్రంథకర్తలు నగు నేనుచుండి గాంధీజీవనసింహరావుగారితే ఆధుధారా పద్యములు జదువబడెను. అష్టవధానమును జరిగెను. బాలకవి గారి కభినందనములతో సభముగిసెను. (ఒక విలేఖ.)

ముగలము పదవిని వదలి దేశ సేవకు గడంగుట:— సి. వైద్యవాధాపు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు డిప్రెస్సు ముగముగా నియమింపబడి కొంతకాలము పనిచేసిరి గాని ప్రస్తుతమున ప్రభుత్వోద్యోగము దేశ సేవ కర్తవ్యతరకముగ నుండుటచే వీరు తమ యికి రాజీనామానిచ్చి హైకోర్టు కళలుగా చేరిని ఇండియాను ప్రేక్షియుటు ప్రతిక వ్రాసినది.

సాగువులు సేనలో చేరుట:— గురుకులవిద్యాలయమును స్థాపించిన మహాత్ము ముని రాముగారు (వీరపు స నన్యసింతు టచే శ్రద్ధానందస్వామియని పిలువబడుచున్నారు.) సాగువులందరును సేనలో చేరవలెనని ప్రతికలో ప్రకటించిరి. సాగువులును సన్యాసులును ఈదేశమున 60 లక్షలమంది గలరు. వీరిలో 100 కి 76 గురు విద్యాభ్యాసులు. వీరినందరిని గృహస్థులే పోషించుచున్నారుగాన తమ్ముపోషించుచున్న గృహస్థులకు తమకృతజ్ఞతను తెలుపుటకు వీరు సేనలో చేరవలెనని మున్నీ రాంగారు వ్రాసిరిని మెనేజీ ప్రతిక నుడివినది.

ఒక సభ:— నాగపురమున వి.జోషి గారిఆధ్యక్షతక్రింద ఈ నెల 19 వ తేదీ సాయంత్రమున సభ జరిగినది. హిందూ దేశ సేవకసంఘమునందలి ఎస్. ఏ. ప్రవిడుగా రుపన్యసిందిరి రాష్ట్రీయసంఘములందు 45 వంతు నియోజితసభ్యు లుండవలెను. ఆర్థికవిషయములందగికార మీ కాసనసంఘములకుండవలెను గాని ప్రస్తుతవిధానములలోని దొరతనమువారి కుండరాదని వీరు నుడివిరి. నిన్న నీసభ జరుగునపుడు విద్యార్థు లీసభకు రాకుండుటకు కొన్ని పాఠశాలలు తెరకబడి యుండెను. కొన్ని కళాశాలల పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులును నెత్తినదారులును పరీక్షించు క సభకు వచ్చిరి.

తలిదండ్రుల బలాత్కారము:— ఇటీవల బొంబాయి నగరమున యుక్తవయసు వచ్చిన యొక పాగిసేకర్య రెన యిచ్చువచ్చిన వరుని నెండ్లిమాడ గోర తలిదండ్రు లామెను 15 లో పెట్టి తాళమువేసిరి. అందుల కామెను ప్రేమించిన యువకుడు, కేసుచేసెను. కోర్టు వారామెను కోర్టునకు తీసికొని రావలెనని తలిదండ్రులకు సమనులను పంపిరి. తలిదండ్రులు రాజీపడి కులము నెద్దలతో నాలోచించి ఆ పిల్ల నామె కోరిన వరునకిచ్చి వివాహముచేయ నంగీకరించిని వారి న్యాయవాది కోర్టులో చెప్పెను. కేసు మానుకొనబడెను. పిల్లల వివాహము జరుగగలదు.

రైలు ప్రమాదము:— తిరుగులయ్య అనునతడు గుంటకట్టురైలు స్టేషనులో మంటింగు మూస్తరుగానుండెను. ఈనెల 15 - వ తేదీని అతడు రైలుబండ్లననుకుతు బోయిబుడిచియుండునకు నకుపుచుని రైలునకుపువానికి కేక వేసెను. ముందుకు నకుపుటకు మారుగ నతిడు వెనుకకు బండినినడిపెను. బండ్ల మధ్య నిలబడిన తిరుగులయ్యతోడ రండుబండ్లను వేరుచేయు పిప్పర యధ్యపడి నలిగిపోయెను. అతడు మొట్టొయని గట్టిగ కేక వేయునప్పటికే స్టేషను మూస్తరును మరికొందరును వానియొద్దకు బోయిచూచిరి. వానిని తెత్తిణమే యిలువ వే వైద్యశాలయంబుంచిరి. కాని అచ్చట గురువరంతున వానిని చెన్న పుర వైద్యశాలకు పంపిరి. ఇచట నతిడుచురడించెను. రైలుప్రమాదము వలన మరణముకలిగి నని పుచాయితీదారులు తి గాన మొసగిరి.

వృత్తాంతములు

వర్షాశ్రమ భర్త ప్రతికూల సభ:—వీసాశ్రమము ఈ సంఘమువారు పాఠశాల నగరమున సమావేశమయ్యెదరని తెలియుచున్నది.

నగరమువారు:—గుంటూరునగరమున సమితిపక్షమున ప్రతి ఆశ్రమము సాయంకాలమున సమితి భవనమును గ్రంథాలయమునకు వచ్చిమించిరి. వీరు ప్రస్తుతము “రూపానుసావత్ కాంట్రాక్టు” అను గ్రంథమును జదులుచున్నారు. సంఘసభ్యులకు మాత్రమే నీయ ప్రవేశముగలదు.

వెట్టిపినుగ:—సింహాశ్రమ చుట్టూరగల యంబుల గ్రామములలో నొక వెట్టిపినుగ అల్లకల్లులను గావించుచున్నది. ఈ నెల 7-న తేదీన పినుగ ఒక ప్రీతిచంపనది. పలువురను గానుపించినది. సింహాశ్రమ దొంగలము వారి ఏకైకము ఆ వెట్టిపినుగను చంపినందుకు ఆజ్ఞయొసగిరి.

బదలాయింపు:—కొలంబో నగరమున 7-ల ఛార్జిడ్ల బొంకలో అసిస్టెంటు అక్సెంటెంటుగా నుండిన డి. సి. ప్యాంటు గారు బదలాయింపు పైని చెప్పి పట్టుమునకు వచ్చు నిమిత్తము 8-దిన బుధవారము సాయంకాలము ఓడ నెక్కిరిసి సింహాశ్రమ అబ్దులకు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

బర్లాంత్తాకా:—గుంటూరు గ్రామములో లింగాయకులు 23-7-17 తేదీ ప్రాంతంబించిన సిద్ధగామేశ్వర పురాణమును 15-8-17 తేదీ యింగింపుతేదీన. ఆదివారమున అన్న దానమును ద్రవ్యదానము చేసిరి. పురాణము చదివిన వారిని డి. రేగించిరి. (ఒకవిలేఖరి).

ఒంగోలు ప్రోగ్రెసివ్ యూనియన్:—డ్రై పేరుతో గుంటూరు పురమున నొక సంఘమేర్పడినది. ఇందు ఒంగోలు పట్టణమునుండి నీపురుసునకు వచ్చి యుద్ధోగములుగా నున్న వారందఱు సభ్యులుగా చేరియున్నారు. వీరు ప్రస్తుతముకొన్ని పత్రికలను దెప్పించి చదువుచున్నారు. ఈ సంఘమునకు భీమరాజు ప్రసిద్ధవాదావుగారు (వి. ఏ) కార్యదర్శులుగానున్నారు.

వివాహములు:—గుంటూరు నందలి కళామంతుల ఉద్ధాక సంఘము పక్షమున కళామంతులలో రెండు వివాహములు జరిగినవి. ఇందులో నొక వివాహమునకు వుప్పలూరు లక్ష్మీంబాయి అను నాయకురాలు ధర్మముగా నుమారు 300 రు. ఖర్చు వెట్టి వివాహము చేసెను. వీరిలో వివాహపేక్ష నానాటిక వృద్ధులుగుచున్నది.

నల్లచుండు ఎగురుత:—అలహాబాద్ నగరముననుండి పన్ను లేకుండ పై నాకునల్లచుండు. నెగుమతిచేయును విశేష బాధములు బొందుచున్న ఇద్దరుచైనావారు పోలీసువారిచే పట్టువడిరి. ఒకరికి 1 సంవత్సరము కఠినశిక్షయు, 1000 రూ.ల జూల్మానాను, రెండవవానికి 6 మాసముల కఠినశిక్షయు విధింపబడినది.

నల్లచుండు కేసు:—వల్లియు, కె.ఎ. సహాయక అనువాసియొద్ద 12 వాచుల భోజనముగ నల్లచుండుకీకె లండుట పోలూరు పేట పోలీసువారుచూచి వానినిపట్టుకొని కేసుచేసిరి. కేసుచివారికి సాంత్వనమివ్వవలెనని యిద్దరాయకీ రిమానముం కఠిన శిక్షయు, 50 రూ.లు జూల్మానాను విధింపబడిన నల్లచుండును దొంగతనమువారు కళపరుచుకొనిరి.

ఉపన్యాసములు:—రాబోవువారమున నీక్రింద వివరింపబడిన స్థలములకు నీదిగుర నుదాహరింపబడినవారు వెల్లెదరు. జి. ఎస్. ఆగాషి, ఇ. కొరన్నామి అయ్యంగార్లు, మధుర; శ్రీమతి భవనమ్మకె. ఆర్. దేవభాగ్యంకరుగార్లు తిరుమనాపల్లి. ఎస్. శ్రీరామగారు మన్నురుగడి; బి. కిరరావు; ఏ. రంగనాథం మొదలయ్యారుగార్లు కోయంబత్తూరు; ఎస్.వి. ఖండికరుగారు ఆడి; ఎం. బి. కొలటకురుగారు నెల్లూరు.

యూధానంధ సంస్కారములు:—భారతీయ సంఘము వాక్రింది వివరించుచు హిందూదేశ యంత్రాగారి కంపిరి. యూధానంధ సంస్కరణముల నాలోచించుటకుగాను హిందూదేశ దొంగతనమువారిచే వెట్టి సభయు నియోగింపబడకూడదనియు, బాతీయ భూమి యోధకమును గూర్చి విచారణ అవసరముగన్నదని మూలంబునకు నెడల నొక పాద మెంటు సంఘమును నియమింపవలసినదనియు ఈ సభవారు కోరుచున్నారు.

ఒకరూపాయనంచి మాయమగుట:—కోయంబత్తూరు పోస్టుమాన్సు గార్లక తోలునంచితో 60 రూ.లు వెట్టి సంవికి బీగమువైచి తపాలు రన్నరుద్వారా పంపిరి. తపాలారన్నరు సంచిని దాని వైవిలాసమువారికి ఇచ్చివేసెను. సంచిని పుచ్చుకొనినవారు బీగమువీసి చూచునప్పటికి అందు రూపాయలులేవు. వీనిని గురించి విచారించుటకు జి. హోయ (తపాల సూపరెండెంటు) గారు విన్నవించినను (19-8-17) మామూలునుండి కోయంబత్తూరునకు బోయిరి.

పారిశ్రామిక కన్సుప్రదర్శనము:—ఈ సంవత్సరము డిశంబరు నెలలో క్రిస్తయనునెలవులలో మంగళూరునందొక పారిశ్రామిక వస్తుప్రదర్శనము జరుపుటకు దక్షిణకన్నడము కలక్టరు లియోనెల్ విబర్లుగారు తగిన యేర్పాటులు గావించుచున్నారు. రాబోవు అక్టోబరు నెలయందు వెంటిండుప్రభువుగారు మంగళూరునకు వెళ్లుచుని తెలియుచున్నది. మంగళూరునకు బోయిన పిమ్మటగాని వెళ్లుటకు బూర్వముగాని కల్లికోట నగరమునకు గూడ ప్రభువుగా చేరుదురు.

పడవ ప్రయాణము:—జహలము కాలకు అధికారులలో నొకరుగానుండిన రావు బాబురామ్గారును భార్యయు కొమారుడును, కుమార్తెయును కూడ నొక పడవలో యానెల 9-న తేదీన ప్రయాణము చేయుచుండిరి. విశేషముగనుండిన వగదల ప్రవాహముచే పడవ గొడుగు బాటయ్యెను. భార్య భర్త లిరువురును పరస్పర సహాయమున దరిచేరిరి. గాని, వారి కుమారుడు, కుమార్తెయును మాత్రము ప్రవాహమున గొట్టుకొనిపోయిరి.

గొప్ప దొంగతనము:—కలకత్తాలో నొక మార్కెట్ వర్తకుడు ఇనుపవెట్టెయందు నుమారు 80000 రూ.లు విలువగల నగలును, నగదును ఉంచి తాళమువైచి ఇంటికి భద్రముగ తాళములు వేసికొని గ్రామాంతరము వెళ్లెను. కడచిన బుధవారము తెల్లవారుజామున ఇంటిగోడకు కన్నము త్రవ్వించిన దొంగతనంబి దొంగలు ప్రవేశించి ఇనుపవెట్టె తాళములను విరుగగొట్టి అందుండిన ద్రవ్యముతో పారిపోయిరి. పోలీసువారు దొంగలను వెదకుచున్నారు.

మన్సూరి:—మన్సూరి నగరమున మాయముగ కురియు వాన 100 అంగుళములు. ఈ సంవత్సరమున వాన లభియుగ గురియుచున్నది. లేకుగ నుండిన ఇల్లాక్కటి యైనను లేకువానలు ఇల్లు గురియుచున్నను రాత్రులందు నాటకకాలము పూర్తిగనిండుచున్నది. వైయస్కాపుశాలలయందు రోజునకు రెండు పర్యాయములు ప్రదర్శనములు జరుపునగర్వముకలుగుచున్నది. పట్టణముం దెక్కడచూచినను విందులే ఫలాహారములే, గాన సభలేగాని వర్షము కురియుచున్నది గదానుని ఇంటియందు గూర్చుండువా రొకరును గానబడరు.

ఈ నెల 11 వ తేదీ శనివారపు దిన పత్రికయందు ఏలూరునందగ్నిప్రమాదము, అను వ్యాసము చదివెలిసి. ఏలూరి పుర వాస్తవ్యులను, పురపాలక సంఘసభ్యులలో నొకరును అగు గుత్తారాయయ్య చాదరిగారు గృహములు దహనమయిన నరువాడు అన్న దానము చేసియుండిరి. వారి నాయము చెప్పబడలేదు. ఏలూరు అన్న దానము సమాజమువారు బీదలసహాయార్థము ధనసహాయము చేయవలె గుత్తారాయయ్యగారిని కోరగా వారు, మరునాటి యదనమున అన్న దానముచేసెదమని వాక్రచ్చిన సంగతియెల్లవకు విశదమే యని ఏలూరునుండి యొక విలేఖరి వ్రాయుచున్నాడు.

భూతివైద్యులు:—కలకత్తాలో డైమండు మంత్రేకు సమీపములో గాపురముండిన యొక పల్లెటూరివానికడకు గత పుక్రవారమున రి.గురు పురుషోత్తు ఒక ప్రీతియు బోయి వాని కుమారుని బాధ వెట్టుచుండిన భూతమును పారదోలెదమని చెప్పి వానియొద్దనుండి గొంత బంగారమును, వెండిని పుచ్చుకొనిరి. వైద్యులు అతనియింటి పెరటియందు పూజచేయుట కేర్వరచుకొని పూజ పూర్తియై తాము పిలుచునటు ఇంటివారెవరును పెరటిలోనికి రానూడదని చెప్పిరి. రాత్రి 10 గంటలైననుగూడ పిలుపు వినబడలేదు. వైద్యులు పూజలేమి చేయుచున్నాలో యని చూచుటకు గృహముజూపి వైద్యులతో పెరటిలోనికి వెళ్లి చూచునప్పటికి అందెవర్షము లేదు. వైద్యులు మాయమైరి. వారిని పోలీసువారు పట్టుకొనుటకు యత్నించి వారిని వెతకుచున్నారు.

హిందూ మిషనరీ సంఘము:—ఏ మతము వారైనను హిందూ మతములో చేరగోరనదో నీ సంఘమువారు వారిని నిరభ్యంతరముగ చేర్చుకొందురు. అన్ని పూజ మాత్రమే జరుపవలెను. ఒక హైందవుడు 22 వత్సరముల ప్రాయము వాడు క్రైస్తవ మతమును స్వీకరించెను. అతనికి క్రైస్తవ యువతిని మెట్టి యాడెను. ఇప్పుడా దంపతులు మరల హిందూమతమున చేరగోరిరి. అట్టి వారిని అన్ని ప్రార్థన ప్రాయశ్చిత్తమున పరిశుద్ధుల సొరెంచి హిందూ మతమున చేర్చుకొందురని హిందూ మిషనరీ పత్రిక వ్రాసిరి. అట్లేకరైన శోగోరు నపుడు ఎవరును ప్రాయశ్చిత్తముచేయ సంకరింపనిదో అధ్యక్షియే మహావిష్ణును ప్రార్థించి భగవద్దేవును. చదివి తాను హిందూవుడనైతినిని ప్రకటించి హిందూ ధర్మము ననుష్ఠింపవలెను. అందువలన నాని కాశ్య సంతోషము గనుగునని ఈ పత్రిక వ్రాసిరి. ఇండియను సోషలు రిఫార్మరు పత్రిక నుడివినది.

గుంటూరు తాలూకా చివకొండపాడుగ్రామములోని భోగిధూమణ పుస్తక భండా గార తృతీయవార్షికోత్సవమును, నూతన గృహప్రవేశమును, ఈనెల 8 వ తేదీన జరుగవలసి నందులకు కొన్ని యిబ్బందులవల్ల జరుగక 13 వ తేదీన ఏలూరి నూర్వ్యకాళరావుగారి యాజమాన్యముక్రిందజరిగినది ఉదయము పుజారీనానాచన సరస్వతీపూజ నూతన బీరువాలో పుస్తకములన్నియు చేప్పట జరిగినది. సాయంత్రం 1 గంటలనుండి అధ్యక్షులవలన కార్యనివేదన, ఆంధ్రభాషా ప్రశంస, కవుల బోన్సెత్తము, గ్రంథాలయోపయోగము, ప్రభుభక్తి మొదలగు నుపన్యాసములును కొన్ని పద్యములును జరుగబడినవి. పొత్తూరి నరసింహారావుగారు, గొల్లపూడి నీతారామకవి వడ్డీపాటి కోటయ్య మొదలగు సభ్యులచే గ్రంథాలయోపయోగమును గ్రంథాల యోగ్యతపద్యములును జరుగబడినవి. ప్రభుభక్తి కీర్తనలును చదువబడినవి.

పన్ను చెల్లించకుండ నల్లచుండు వర్తకము చేయుట:—కలకత్తాలో భర్తమాత్రాపీఠము నొకయింట పెనానరు దేశీయుడు పన్ను చెల్లించకుండ నల్లచుండును ఎగుమతిచేసి ధనమార్జించుచున్నాడని పోలీసువారు తెలిసికొని వానిని పట్టుకొనుటకు వాని యింటికి బోయిరి. ఇంటిలో ప్రతి ద్వారమునద్దను, విద్యుచ్ఛక్తి చే వాయింపబడు గంటల మర్చబడియుండెను. ప్రతి ద్వారమునద్దను ఒక్కొక్క కావలి వాడుండెను. ఏదైన నసాయము కలుగునని తెలిసినంతనే కావలివారిని యాగంటల మూలమున తమ యజమానునికి దెలియపరచెదరు. పోలీసువారు సెనానరు వర్తకుని ఇంటిలో బ్రవేశించి మొదటి ద్వారమునాటు నప్పటికి ద్వారపాలకునిచే గంట వాయింపబడినది. తన కేదీయో అసాయము వచ్చినదని భావించి ఎజమాని ఇంటినుండి పారిపోయెను పోలీసువారు దానిపట్టకాయగులకలలో నుంచబడిన నల్లచుండును చాల భాగము తీసికొనిరి గాని అసలు వానిని మాత్రము పట్టుకొనలేక పోయిరి.

బర్లా రాజద్రోహము కేసు:—రాజద్రోహము చేసినవారి కేసులను విచారించుటకు హిందూదేశరక్షక శాసనముక్రింద నియోగింపబడిన కమిషనరులు మాండలింగో ఈ సంవత్సరము జూలై 6 వ తేదీన తీర్పుచెప్పిరి. ముల్తాబాహుసేను లేక ముల్చందు లేక మహ్మదు ముల్తాబా అనునతడును, అమూరేసిగు అనునతడును, రావో లేక రఖ్ఖలేక గామరఖ్ఖా బాష్టేగు అను నతడును, అతీ అహ్మదు సాడిగి అనునతడును 121, 121 (ఎ) సెక్షనులక్రింద సేరస్థులుగా నెన్నబడిరి. 1, 2, 4 ముద్దాయిలను ఉరితీయుటకును, మూడవ ముద్దాయికిమానడ్జీర్ ద్వీపాంతరవాసమును శిక్ష విధింపబడినది. ముద్దాయిల ఆస్తులు చట్టముప్రకారము దొంగతనమువారికి చెందునటు గూడ తీర్పు చెప్పబడియెను. వీనిని గూర్చి తగిన న్యాయ విచారణనైనదని ముద్దాయిలు తెప్పి నెంటు గవర్నరుగారిని కోరగా ఉరిశిక్షకును, ద్వీపాంతరవాసశిక్షకును తా సేమియు జేయ నేరననియు, పలుమునేని ముద్దాయిల ఆస్తులు దొంగతనమువారికి చెందకుండ వారి కుటుంబీకులకే చెందునటుల శిక్షన తగ్గింపగలననియు చెప్పిరి.

సయ్యాముసూరి ఆస్తినిబిడర్లనీ నారు వశపరుచుకొనుట ఆముట్టగడం:—జర్జనీలో సయ్యాము రాజుగారి యానదాస్తిని బిడర్లకు ప్రభుత్వమువారు స్వాధీనముజేసికొన్నట్లు, బెర్లినులోని అధికారులు ప్రకటించుచున్నారు.

నాల్గవ
కోయంబుత్తూరు మండలసభ.

అధ్యక్షులగు కే. పి. రామమూలనగారి ఉపన్యాస సంగ్రహము.

రాజకీయస్థితి.

ప్రస్తుతము మనదేశమున రాజకీయస్థితి సంతుభితిముగ నున్నది. ఇట్టి తరుణమున మనము వ్యాపారాత్మకతరేక మని తలంపఁబడు సెట్టికార్యమును చేయరాదు. చేసితిమేని ఆంగ్లో యిండియను పత్రికలు గోగంతలు కొండంతలుచేసి ఆభీప్సితస్థితి సొందగలవు. భారతీయులు స్వపరిపాలన కర్హులు గారని ఆంగ్లదేశమునందలి జనసామాన్యమునకు తోచునట్లు చేయుటయే ప్రస్తుతము మనదేశమునందున్న ఆంగ్లోయిండియనుపత్రికల సంకల్పము. భారతీయులు విశ్వసనీయులుగాను గాన స్వరాజ్య మొసంగగూడదని ఈ పత్రికలు వ్రాయగలవు. కాన మనమితరుణమున నేమాత్రము తొందరగ ప్రవర్తించినను మనవాంఛితార్థస్థితి కలుగకుండ చేయుటయు. మనము మహాసంగ్రామమున కర్హప్రాణముల నెంత యధికముగ సమర్పించినను ఆవిశ్వసనీయులమే యగుదుము. కాననవిరుద్ధముగాని ఆంగ్లోదేశమున మనము నిస్సంకోచముగ జరుపవలయు.

భిన్నాభిప్రాయములు.

మనలో మనకు భిన్నాభిప్రాయములు లుండుటచే మనము స్వపరిపాలన కర్హుల మననది వారు చేయు మరియొక వాదము. బ్రాహ్మణేతరగోద్యయమునగూర్చి నేను నడుపుచున్నాను. త్యాగరాయ సెట్టి నాయరు గావ్వలె నేనును బ్రాహ్మణేతరుడనె. బ్రాహ్మణేతరులకు నష్టము లేకుండ చూచుట వారికి విద్య నేర్పుట వారిని అభివృద్ధి సొందించి, బ్రాహ్మణులతో సమానులుగ మెకరించుట, వారిలో నైకమత్యము కలిగించుట మున్నగునవియే ఈయద్యయమునకు సంకల్పము లగు నేని నేను సంపూర్ణముగ వారితో నేకీభవించుచున్నాను. కాని జాతిమత వివక్షతయంతరించు వరకును ఈ దేశమున ప్రాచీనధ్యమున కవ కాళము లేదని వీరి పత్రికలు వ్రాయుచుండుటచే అట్టి సంఘటనము ముఖ్యముగ వాంఛనీయమే యైనను ఏనాటికో కలుగవలసినదిగాని నేటికి కలుగునది గాకుండుటచే వారి విశ్వాసమును నేను శంకింపవలసి వచ్చుచున్నది. స్వరాజ్యము వచ్చిన బ్రాహ్మణులు బ్రాహ్మణేతరులను వైకి రానీయ రనుట బ్రాహ్మణేతరులను నిందించుటయే యగుచున్నది. బ్రాహ్మణేతరులలో విజ్ఞానమును విద్యాధికులును రాజకార్యనిర్వహణ సమర్థులును అంత శూన్యముగ నున్నారా?

ఇంకొక అభ్యంతరము

జమీందారుల ప్రకటనమువలన నింకొక అభ్యంతరము కల్పింపబడినది. స్వపరిపాలన మొసంగబడిన జమీందారులకు మధ్యతరగతుల వారు నష్టము కలిగింతురని జమీందారులు తలచి స్వపరిపాలనమునకు కృతిరేకులుగ నున్నట్లు వారి ప్రకటనమువలన స్పష్టమగుచున్నది. బాబ్బిలి మహారాజా రాజా మానవేదను రాజాగార్లు మున్నగువారీ ప్రకటనమును ప్రకటించిరి. స్వపరిపాలనమున నిట్టి భూస్వాములగు జమీందారుల గౌరవమున కెట్టి భంగమును కలుగ దని మనము స్పష్టపరచవలెను.

మనవాంఛలు.

ఇంతమంది మనకు ప్రతిఘటించుటకు 19 గురు శాసన సభ్యులు సమర్పించిన విజ్ఞప్తి యందేమియును ప్రాతిపదికలు కనబడదు.

విజ్ఞప్తి

మనలో బ్రాహ్మణులగు వారిలో విద్యాసంపన్నులగు వారు బ్రాహ్మణేతరులను అడగద్రొక్కటకు యత్నించి వారి కనూయగలిగింప జూడరాదు. బ్రాహ్మణేతరులలో కొందరు బ్రాహ్మణులకును బ్రాహ్మణేతరులకును ఎట్టి సంబంధమును లేదుగాన ప్రాచీన కాలము నుండియు పూజనీయులగు సీతారాములు సామిత్రి సత్యవతులు మున్నగు మహనీయులు నైతము పూజనీయులుగారిని లేనిపోని కలహములు గలిగించు పరిశోధనలను చేయుచున్నారు. బ్రాహ్మణేతర జనసామాన్య మట్టివారి దారి ననుకరింపరాదు. ఈరెండు సంఘములవారిని అవివాభావ సంబంధము కలదుగాన ఏనాడో ఎవరో ఎవో అపకారమును చేసినది కలదనిని గూర్చియు లేనిదానిని గూర్చియు అనుమానపడి పరస్పర దూషణములకు గడంగక సహకారభావముతో రెండు సంఘములవారును వాంఛితార్థస్థితికి గడంగదగునని కోరెదను.

భారతజాతీయ పతాకము.

పి. వెంకయ్యగారు బందరు.

డాక్టరు సర్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యగారు కే. సి. వి. ఇ. గారును మరికొందరును తోడ్పడుటవలన 1916 వ సంవత్సరమున జాతీయపతాకమునుగూర్చి యొక గ్రంథమును వ్రాసి ముద్రించితిమి. మరియు లక్ష్మీ నగరమున జరిగిన కాంగ్రెసు సభయందు పలువురు నాయకులకు చూపింపగలిగితిమి. 900 ప్రతులు పత్రికలకును నాయకులకును పంపబడెను. కాంగ్రెసు లీగు స్థాయిసంఘ సభ్యులకుగూడ పంపజేయబడెను. ఈ గ్రంథము నుండి 8 పతాకములు బట్టివైచి చిత్రింపబడి కాంగ్రెసు మందిరమునకు గొనిపోబడెను. అచట సన్మానసంఘ కార్యదర్శి మా. పండిత గోకర్ణనాథ మిత్రగారి పతాకమునేరీ వేదికపై దానిని స్థాపించిరి. అది అభ్యుత్థానికి సమీపస్థానమున నుంచబడెను.

(జాతీయపతాక మత్యనరమనుటను గూర్చి ఇచటవీరి రి ముఖ్య కారణములను నిరూపించిరి) "భారతీయ సేన భారతీయ పతాక చ్చాయకు నడచిన వారికి మరింత యంత్యాహము కలిగి యుండెడిదని" మదరాసు తైమ్సుపత్రిక వ్రాసినది. కృష్ణాజాతీయపతాక సంఘమువారిచే పంపబడి కాంగ్రెసు సంఘమువారి చేసెనుబడి కాంగ్రెసువేదిక నలంకరించిన పతాకములనుదేశము నందంతటను వ్యాపింపజేయు గోరెదము. అర్జునేపరుమహాదను గుడ్డమీదను, బటనుహోలుచిన్నములమీదను, కరవస్త్రములమీదను ఈపతాకమును చిత్రించుటవలనను దీనినిగూర్చి యొక గ్రంథమును ప్రకటించుట పతాకదినవర్ధంతిని ప్రతిపత్సరమున జరుపుట, ఈపతాకమునే అన్ని సభలలోను నిలుపుటమున్నగు విధానములవలన మేమిపతాకమున దేశమున వ్యాపింపజేయు గోరెదము. ధనలోపముచే గ్రంథప్రకటన తేరకార్యములేవియును ఇంతవరకును జరుగలేదు. ఇందులకు కనీసము రు 8000 లు కావలెను. అర్జునేపరు పతాకములకు రు 1000 లును బట్టిమీద ముద్రించుటకు రు 2000 లును బటనుహోలు చిన్నములకు రు 8000 లును కర వస్త్రములు మున్నగు వానికి రు 2000. లును ఇట్లు వీనిని సిద్ధపరచి పంపవలసిని వారి కందరికి నుచితముగ పంపిన పిచ్చుట మిగిలిన వానిని విక్రయింపగా వచ్చిన సామ్యుపతాకవర్ధంతి దినోత్సవములను జరుపుటకు వినియోగింపబడును. ఈసంకల్పములతో బందరు నగరమున నీసంఘము 1916వ సంవత్సరమున నేర్పరుపబడినది. పంపగోరువారందరును యీదిగువ చిరునామాకు మనితర్యులను పంప ప్రార్థితులు.

"పి. వెంకయ్యగారు, ఆగ్రేజెను, ది ఇండియన్ సేమ నలు ప్లాగు మిషను. మనూషీపతేము. పోత్ ఇండియా"

కేవలమే మరల తాలూకాకీసు ఆయోమార్గము ఉన్నత పాఠశాల వచ్చుటచే గాగల పురోభివృద్ధికి తాలూకాకీసున కెదుటి సేకర్యభూములను, హెచ్చువెలలకు కొనినందుల కిండ్లు గట్టుకూడదను నుత్తరువుల నీయకపోయినచో, మహాత్మానామతో నుద్యమింపబడు కట్టడములు, మున్నగువారి ప్రముఖత సర్వజనానురంజకంవై సాధ్యశ్యానుభవముగ గదా? ఇక కానున్న ఇందుమించు వైదేవ్యపరిమితినుండి కడలేదని ఈవిషయమే కార్యాందోళనమున మరుగునడచో! కాన చక్కని పరిశీలనగాంచు విచారణాధికారు నీ ప్రస్తావనమున మేల్కొనినచో ఉత్సాహపూరితముగ పర్యవసానపు టుత్తరువుల స్వారస్య మధురియచే, సదయు శా పరిపాలనాధికారు తీ ప్రభాపాకర్యమున కేల దోడ్పడిన వారు గాకుందురు? ప్రజాభిప్రాయములు, అనివార్యభింగిని త్రొక్కిట లాడుచున్నది. కాన, తద్విషయాధికారు నీ విషయమున నెత్తుకు శ్రద్ధవహింప పునఃప్రార్థితులు. ఈ గ్రామంబున గల విజ్ఞోరియా ఎడ్వర్డు సత్రమున్న విధంబుల, సౌఖ్యముల నలరారుచున్న నిప్పటి చైర్మన్ గారు, తదనుకూలముగా, చెరువునకు రాకపోకలకు గల రోడ్డుప్రక్క సొకలాంతరు స్తంభమునుంచి నను, కొడవకుట్టుములవలె నిచట మెట్లను, వాని సమీపమునెలాంతరు స్తంభము నేర్పర్చినచో, వారి కీ చెరువునందు గల యభిమానచక్ర, ప్రభానురంజకమే యగునని సెక్కివక్కాణింప బునరుక్తియేగదా! అయినను, వారావిషయ మాలోచింపుచున్నట్లే, కర్ణాకర్ణికగా వదలికెట్లు. అని భేషవకొండ రామమూర్తిగారు కేవలనేనుండి వ్రాయుచున్నారు.

ప్లేగు నివారణ.

ఈ మాసారంభమున మాయూరి మాలపల్లెలో 11 మందికి ప్లేగుతగిలి 7 మంది చనిపోవుటవలన మాయూరివారికే గాక చుట్టుప్రక్కలనున్న అనేక పట్టణముల వారలకు కూడ అపరిమిత భయముకలిగెను. పెద్దకూడలిపల్లె మగుటవలన ఈ అంటువ్యాధి అన్నివైపులకు ప్రాకునని జనులు దిగులుపడిరి. మా బెజవాడపాఠశాల రాత్రింబగళ్లు దీనిని గూర్చియే తలపోయుచుండిరి. అట్టిస్థితిలో ఎండయనక, వానయనక, రాత్రింబగళ్లు ఈ మహమ్మారిని నిర్మూలముచేయుటకై మాచైరుమకొ దినవహి వెంకటహనుమంతరావు పంతులుగారు పడినశ్రమ వర్ణనాతితము. అనేకచోట్ల సభలుచేసి ఈవ్యాధి బారినుండి తప్పించుకొను సాధనములను గూర్చి తగినవారిచే ఉపన్యాసముల నిప్పించిరి. ఈవ్యాధి రాకుండచేసికొను మార్గములను ఎల్లరుకు తెలియునట్లు కరపత్రికముల మూలమునను చాటింపువలనను వెల్లడిచేసిరి. అంటువ్యాధిసోకిన ఇండ్లవద్దనున్న ఇరుగు పొరుగు వాగందరు అధరాత్రివేళ పారిపోకుండ చైరుమకొ గారు దగ్గరకుండి కాపుదలచేయించిరి. ప్రతినిమిషమును వీరి మనసంతయు ఆపనియందే వినియోగించినందు వలననే ఈ వ్యాధి అంతటితో విరమించినది. ఈలాగున బహుజనక్షేమమునకై పాటుపడిన హనుమంతరావు పంతులు గారెంతయు నందనీయులు. (బెజవాడ స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ బాలసరస్వతీ పరిషత్ పరీక్ష బహుమానములు.

అనంతపుర మండలమునందు 17-8-17 తేదిన మెనుగొండయందలి శ్రీ క్రియాశక్తి యొడయర్ పత్తుమున స్థాపించిన శ్రీ బాల సరస్వతీ పరిషత్ పరీక్షలో కృతార్థులయిన వారికి బహుమతు లిచ్చుటకు గాను ఒక సభ జరిగినది. హైస్కూలు ప్రధానోపాధ్యాయులు అగ్రాసనాధిపతిగా నుండిరి.

ఈ పరీక్షలో మొదటి వాడయిన కె. వి. లక్ష్మీనర సప్పగారికి బంగారు పతకమును, రెండవ వాడయిన డి. యస్. రాజారావుగారికి యొక పుస్తకమును, కృతార్థులయిన, లింగారెడ్డి, జయరావు, గుండాచారి, యక ముగ్గురికిని యొగ్గతా పత్రములును అగ్రాసనాధిపతిగా కొనగిరి. సభ కరతాళధ్వనలతో ముగిసెను.

బంగారు వెండి వగైరా 856
యేలం నోటీసు

తిరుమల, తిరుపతివగైరా దేవస్థానములలో 1917 వ సం. జూన్ జూలై నెలలో వచ్చిన బంగారువగైరా వస్తువులు యీదిగువ కనుపరచిన వాటిని, 1917 వ సం. ఆగష్టునెల తే 27 ది కగలు 11 ఘంటలు మొదలు తిరుపతిదేవస్థానం ఖజానా వద్ద యేలం వేయబడును. యేలములో సవాలు చేయకోరువారు, దేవస్థానం కచ్చేరిలో ముందుగా రూ 100 లు ధరావతుకట్టి యేలములో సవాలు చేయవలసినది. యేలం పూర్తయిన తేదీ లగా యతు 30 దినములలోపల యేలం మొత్తం చెల్లించి లాట్లను పుచ్చుకొనవలయును.

సుమారు, మొత్తం.

- 1. బంగారు ధభాకటికి తులములు 80 నంతున తులములు. 1087
- 2. బంగారువాణెములు లాటుగా రకములు 12
- 3. వెండి ధభాకు 1,000 తులములువతున యెత్తు 5946
- 4. వెండివాణెములు లాటుగా రకములు 4
- 5. హలిరూపాయలు 8640
- 6. తేగడరూపాయలు ధభాకు రూ 1,000 లు నంతున 3961
- 7. తేగడవైసాలు ఒకలాటుగా రూపాయలు 885
- 8. తామ్రము ఒకలాటుగా శేర్లు 602
- 9. రాగవగైరా పాత్రలు ఒకలాటుగా
- 10. వస్త్రములు వస్త్రాలు
- 11. కర్పూరంవగైరా చిల్లరజనిసామానులు.

దేవస్థానం ఆఫీసు, తిరుపతి. } విచారణకర్తలవారు.
16-8-17

అమృతాంజనము డిపోవారి దివ్యోషధములు.

కంటిచూర్ణము పండ్లతోమిటుకు ...	0.2
జీర్ణసాహాయము మూత్రము అశ్మమునకు ...	1.4
కంటికులవారి పండ్లపోటుకు ...	0.8
వజ్రగుళికలు ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహరి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	0.12
మూలశంకులైలము దబ్బి 1-కి ...	0.12
తేలుమందు తేలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0.8
నేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామూత్రము వాంతిభేదులకు ...	0.6
గజ్జికలైలము గజ్జిచేదులకు దబ్బి 1-కి ...	0.8
నామకర్పూరము సీసా 1-కి ..	0.6
చేలకు మందు సీసా 1-కి ...	0.4
తామగలైలము; తామగ, తీటుకు ...	0.4
కుష్టుకు లైలము దబ్బి 1-కి ...	0.4
గురితిద్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కవచారి కీలిగట్టు దగ్గులకు ...	1.4
కవచారిచూర్ణం ఉబ్బరములకుదబ్బి 1-కి	0.8
నాయువుబోట్లకు మందు ...	1.0

కెయ్యిగు ఉచితము.

తెగిగిలైలము వెండ్రుకలు పెరుగుటకు	0.12
జోమహరి వెండ్రుకలు ఉడుకుటకు ...	0.0
ఉబ్బరమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1.8
కస్తూరిమూత్రము వెద్దవి, మంచివి 50-కి	0.10
నుఖభోగి మూత్రము ...	1.0
నుఖభోగి లైలము పుండ్లకు ...	1.0
విశేషములకుమూత్రము దబ్బి 1-కి ...	0.8
గ్రహణి మూత్రము దబ్బి 1-కి ...	0.8
శిరోవేదన మూత్రము తలనొప్పలకు... 0.12	
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.8
శిగకు ద్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కునుమారి మూత్రము, కునుమవ్యాధులకు	1.0
చుండకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.6
గుండరిలైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
పగుళ్లకు లైలము కీలిపగుళ్లకు ...	0.6
కస్తూరిమూత్రము చెవిపోటుకు ...	0.6
జాలాచి మూత్రము మలబద్ధమునకు ...	0.8
జంతుచాతవారి ఎమిడికలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మద్రాసు అందు బొంబాయి.

క్రికేటులై గోసాలకృష్ణ గోకలేగారి ఉక్కుని
రంగుల చిత్రపటము
కతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-2-0
వి. సి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
పోస్టు బాక్సు 212, వా.రాసు.

శారదాంబ
ఇది శ్రీ ధర్మబోధిని యను నాటకము.
సంఘము రాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ
మిందుజూపబడినది. అందరును జదివి తీర
వలయును. వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి వేరు.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,
7, తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

పాదాపిడితులకు పరము: ఐవోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోషధిసా రసపరిల్లా

అపరిమితపు రక్తములైన జనించు జాడ్యములకు కీటిమువంటి మందు, కురుపులను, మచ్చలను, గండమాలలను
క్షయము, ప్రాణనొప్పలను అన్ని విధములకలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి (2కి)

గత పదిహేనేళ్లలో గుణ మిచ్చుట నిష్పంతాయము, గతజన్మను తుద్యవచ్చినను అన్ని విధములైన దోషములను
చాచుటను, పోముచుండి పాదరంగదోషములను, మలబద్ధమును కాల్చెనంబంధమును పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరారోగ్యమును గలుగజేయును. 16 రోజులవరకు మందుకు 4 డోసులు మిక్కిలి అమృతము.

పోస్టుటరు:— పి. డి. సావంత్. 144 ఫననవాడి. నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144 No 2. BOMBAY.

వికభాషావిప్రశంస
ఇది వెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.
వెల 0—4—0 పోస్టేజి అధికము.
ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

లోక ప్రసిద్ధమైన సాలామిసిరిమురబ్బ

1000 రూపాయలు బహుమాన మియ్యబడును.

ఈ మురబ్బను సాలామిసిరి కాదని గుఱువుపరచువారికి 1000 రూపాయలు బహుమానముగా యియ్యబడును. అట్లు
నిరాకరించినచో కోర్టుమాలముగా పొందవచ్చును. మురబ్బాసమవల్ల బొల్లములోనే ధాతుసప్తము
కలిగినవారికి మృత్యువోలేము బలహీనమై మరణకాలమువరకు దుఃఖము ననుభవించును. ఈ సాలామిసిరి
మురబ్బా సేవించినయెడల అట్టి దుఃఖము లొలగి విశేష బల వీర్యసంపన్నులయి ప్రకాశించుచు చిర
కాలము నుఖముగ జీవింతురు.

ఈ సాలామిసిరి మురబ్బవల్ల ధాతుపుష్టికలుగును, స్వప్నస్థితిము మానును, ధాతువు
మూత్రముతో కలసిపోవుట మానును, నీరుచురుకు మానును, బహుమూత్రవ్యాధి మానును, విశేషబలము
కలుగును. రక్తము వృద్ధియగును, ఆకలి యెక్కువ యగును, చక్కగ మలవిసర్జన మగును. సాలా
మిసిరిఅనునది ఒకజాతిపండు. ఇదికాబూల్, కాందహార్ శేతములలో వ్రేగుచున్నది. అక్కడి జనులు
అందును: విశేషముగా తినటవలె వనజేశపు 4 గురు మనుష్యుల బలము ఆజేతమున ఒకమనిషికి గలదు. వై మురబ్బాను
సేవించి మంచి బలము పొందుటకై గొప్ప మందులతో చేర్చి తయారుచేయబడియున్నది. 1 డబ్బాను 15 రోజులు ఉపయో
గించిన రానివల్ల పూర్తిగ గుణముకలుగును. 2-కి డబ్బాలు ఉపయోగించినచో జన్మాంతరము వరకు గుణమిచ్చును.

అనుపానపత్రిక పార్కులతో సంబంధము.
తొలుాలు దబ్బివెల రూ. 2-0-0. తపాలఖర్చు 1-3 డబ్బాలకు 6 అణాలు.
డి. మన్నాలాల్, ఢిల్లీవైద్యులు, నెం 5, అవన్యూరోడ్డు, బెంగుళూరు సిటీ.

మంచినీరుము గల శాస్త్రీయాషధములు
బృహత్ మంజుష్టాదికావ్యధ
రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
½ పాను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభగుటి
మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము
దగ్గునకు మంచిమందు.
½ పాను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండు ఫార్మస్యూటికల్
వర్కుస్
ఆయుర్వేద యాషధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.
The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

శాకభక్షణము
భరతఖండవాసుల మగు మన మార్యములు
వంశజులము; "ఆహింసా పరమోధర్మ" అను నీతి
నెఱిగినవారము గావున మేము ఈ పుస్తకము యినా
ముగా పోస్టుచార్జియు మేమేధరించి పంపుచున్నాము.
వెంటనే వ్రాయును.
919 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోపిందజీ,
చితంకపేక్షనా బౌద్ధధారము 186, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

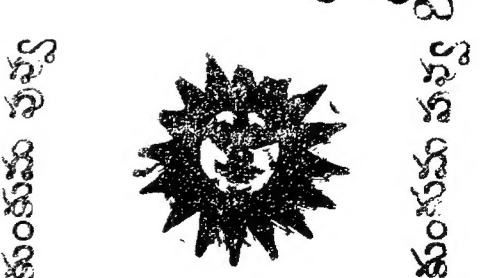
శ్రీమదాంధ్ర బహ్మండ పురాణము
(పద్య కావ్యము.)

వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పదమేనిమిది పురాణము
లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు సృష్టినది? కలశేదము తల
కలిగి? ఆచారవ్యవహారము లెట్లున్నవో? ఈ మొదలగు
విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ వివరింపబడియున్నవి.
గొప్పవారి గ్రంథమునై మంచి యభిప్రాయములిచ్చియున్నాడు.
శ్రీమిగుల నులభము. 900 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర
మున్నవి. వెల 5-0-0. కన్నులు వేరే.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

శ్రీలి:— నులభము, న్యుదుమధురము, భావగర్భితము
2000 పద్యములకలవు. మంచికాగితములనై అచ్చు. కాలిలో
లైందు ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చు వేరు.
(52) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ
తెలుగుపండితుడు, ముగ్గురిపేట హైస్కూలు, కడప.

కుంకుమపువ్వు

వ్యచ్చమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
మూవద్దదొరకును. కొనుపారు సూర్యమార్కును
గమనింపుడు. కరస్పృశించు మొదలగునవి
ఇండ్లమీద వ్రాయవలయును:—

ఎస్. సారాయణ అందు కంపెనీ.
(53) 21. హమ్మంపేడి, బొంబాయి.